

นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ไพรัช วัฒนกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ไพรัช วัฒนกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

POLICY FOR PROMOTING COMMUNITY POTENTIAL IN MULTI-CULTURAL SOCIETY OF TRANG CITY MUNICIPALITY, TRANG PROVINCE

PHAIRAT WATTANAKUL

A THEMATIC PAPER SUBMTTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง**
ชื่อนักศึกษา	:	**ไพรัช วัฒนกุล**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การปกครอง**
ปีพุทธศักราช	:	**2566**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....
(พระครูปลัดสุวัฑฒนพรหมจริยคุณ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ เผือกคง)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) .....
(พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.)

กรรมการ/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....
(ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร)

กรรมการ .....
(รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว)

กรรมการ .....
(ดร. สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา)

(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : **นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง**

ชื่อนักศึกษา : **ไพรัช วัฒนกุล**

ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**

สาขาวิชา : **การปกครอง**

ปีพุทธศักราช : **2566**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **พระมหาเอกวิน ปิยวีโร,ดร.**

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : **ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษานโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง 2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนในเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 59,894 คน ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน การวิจัยครั้งนี้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed methodology research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยทำการสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน

ผลการวิจัยพบว่า :

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน ผ่านด้านเศรษฐกิจ ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.66) ด้านการบริหารจัดการ ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 0.66) ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.73) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.77) ด้านการสร้างรายได้ ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.71) ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากและ ด้านการสร้างรายได้อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง 1) ควรมีการวิจัยและพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพในชุมชนร่วมกับหลายชุมชนเพื่อที่จะได้เห็นข้อแตกต่างของแต่ละชุมชน 2) ควรมีการวิจัยแนวทางการพัฒนาที่คลอบคลุมในทุกอาชีพของชุมชนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้นำไปสู่การกำหนดนโยบายปฏิบัติในพื้นที่จริง 3) ควรมี

การศึกษาวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยให้คนในชุมชนร่วมในขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนถึงความมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและปัญหาด้านต่างๆ ของชุมชน

คำสำคัญ : นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชน, การพัฒนาศักยภาพของชุมชน

ABSTRACT

Thematic Topic : **Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province**

Student's Name : **Phairat Wattanakul**

Degree Name : **Master of Political Science**

Program : **Government**

Anno Domini : **2023**

Advisor : **Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.**

C0-Advisor : **Dr. Supreecha Chumnanphuttiphon**

The purposes of this research were to: 1) to study the policy to promote community potential in multicultural society, Trang city municipality, Trang province. 2) To analyze the problem. and guidelines for promoting community potential in a multicultural society, Trang city municipality, Trang province. The sample group used in this research was 59,894 people in Trang city municipality, Trang province. The researcher drew a sample group of 381 people. This research used a mixed methodology research consisting of quantitative research. The researcher conducts a survey research collecting data using a questionnaire and qualitative research use the interview form, data were collected by in-depth interviews with 5 key informants

The study results revealed that :

1. The results of the opinion level analysis on the community potential promotion policy in the multicultural society of Trang city municipality, Trang province, including 5 aspects through economic aspects ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.66), management aspects ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 0.66) Promotion of community enterprises and community products ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.73) Community strength building ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.77) Income generation ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.71). All 4 aspects were at high level and income generation in moderate level, respectively.

2. Policy for community potential promotion in multicultural society of Trang city municipality, Trang province 1. There should be research and development cooperation in the development of career promotion in the community with many

communities in order to see the differences in each community. 2. There should research on development guidelines that cover all occupations of the community in order to create a body of knowledge leading to policy formulation for practice in the actual area. 3. Community enterprises should be studied in the form of participatory action research. by allowing people in the community to participate in the research process to exchange knowledge and reflect community participation in community enterprise development and various community problems.

Keywords: Community Potential Promotion Policy, Community Potential Development

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยการความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัยวิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กราบขอบพระคุณพระครูสิริธรรมาภิรัต, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. ดร.สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว ดร. สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา และอาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย อีกทั้งได้สละเวลาในการชี้แนะแนวทางตลอดจนการตรวจแก้ไขจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและ ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความรู้ที่ได้อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย และกรุณาให้ความรู้และคำแนะนำตลอดจนข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราชทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ดูแลช่วยเหลือในด้านเอกสารการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนนักศึกษา สาขาวิชาการปกครองทุกท่าน ที่กรุณาให้กำลังใจรวมทั้งความห่วงใยที่มอบให้ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความรู้ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดียิ่ง

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งหมดนี้แด่บิดามารดา และครู-อาจารย์ อันเป็นที่เคารพสูงสุด รวมทั้งเพื่อนๆ ที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วยผู้วิจัย

ไพรัช วัฒนกุล

Thematic Topic	:	Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province
Student's Name	:	Phairat Watanakul
Degree Sought	:	Master of Political Science
Program	:	Government
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.
Co-Advisor	:	Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Political Science (Government)

Dean of Faculty of Social Sciences .....P. Sowatthapram.....
(Phrakhrupaladsuwatthanaphromajariyakhun)

Thematic Committee :

Chairman .....
(Assoc. Prof. Dr. Chaiwat Phuakkhong)

Member (Advisor) .....Phm. Ekkawin P.....
(Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.)

Member/Co-Advisor .....S. Chamnanphuttiphon.....
(Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon)

Member .....K. Nuthongkaew.....
(Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew)

Member .....S Sitthipong.....
(Dr. Sitthipong Sitthiphataraprabha)

(Copyright of Mahamakut Buddhist University)

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... **จ**

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... **ช**

กิตติกรรมประกาศ ..... **ฌ**

สารบัญ ..... **ญ**

สารบัญตาราง ..... **ฏ**

สารบัญภาพประกอบ ..... **ฐ**

บทที่

1 บทนำ **1**

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 คำถามการวิจัย 3

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 3

1.4 ขอบเขตของการวิจัย 3

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ 4

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **6**

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ 6

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชน 21

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม 28

2.4 การส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม 35

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 37

2.6 บริบทของพื้นที่ศึกษา 40

2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย 46

3 วิธีการดำเนินการวิจัย **47**

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 47

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง 48
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 48
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 49
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล 50
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล 51
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย 51

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล **53**

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 54
4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 54
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 55

5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ **80**

5.1 สรุปผลการวิจัย 81
5.2 อภิปรายผลการวิจัย 91
5.3 ข้อเสนอแนะ 96

บรรณานุกรม **97**

บุคลานุกรม **101**

ภาคผนวก **102**

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย **103**
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย 105
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย 108
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย 117
ภาคผนวก จ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ 127
ภาคผนวก ฉ หนังสือจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ 144

ประวัติผู้วิจัย **148**

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ..... 55

4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ..... 55

4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา..... 56

4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ..... 56

4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน..... 57

4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นนโยบาย การส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน..... 58

4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อ นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาล นครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน..... 59

4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อ นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาล นครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน..... 60

4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาล นครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการบริหารจัดการ..... 61

4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของ เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านเศรษฐกิจ..... 62

4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของ เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการสร้างรายได้..... 63

4.12 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนใน สังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง..... 64

4.13 แสดงแนวคิดหลักจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ..... 76

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

2.1 กรอบกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบเส้นตรงของ Howlett M. and Ramesh... 12
2.2 กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ..... 16
2.3 ความสัมพันธ์ของ 3 ปัจจัยในระบบนโยบาย (Policy System)..... 17
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 46

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) เป็นสังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีความหลากหลายมีความแตกต่างกันทางสังคมและวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านศาสนา ภาษา การแต่งกาย การเป็นอยู่ ฯลฯ เพราะแต่ละกลุ่มชนมีความเชื่อ ความศรัทธา ในศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การที่จะทำให้แต่ละคนสามารถอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคมเดียวกัน ด้วยการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือกัน ไม่มีการเบียดเบียนกันไม่ทำร้ายกัน หรือไม่ละเมิดสิทธิของกันและกัน แต่ละกลุ่มชนสามารถประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้ตามความเชื่อและศรัทธาของตนเอง อย่างมีเสรีภาพ โดยไม่มีการกีดกันก้าวก่าย ล่วงละเมิด หรือก่อกวนซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมได้อย่างสันติ สงบ และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยไม่มีปัญหาขัดแย้งหรือความรุนแรงระหว่างกัน จึงต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ทำความเข้าใจกับความเป็นสังคม พหุวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน (คงกฤษฎ์ แพงทรัพย์, 2562, หน้า 26) สังคมพหุวัฒนธรรมของภาคใต้ความเชื่อมโยงกับประชาธิปไตยอย่างแนบแน่น หรือพหุวัฒนธรรมนิยมเป็นแนวคิดที่เรียกร้องและส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยนั่นเอง หากพิจารณาในจังหวัดภาคใต้ในอดีตจนถึงปัจจุบันก็ยอมรับในวิถีการดำเนินชีวิตแบบพหุวัฒนธรรมตลอดมาและในอดีตประชาชนก็อยู่ร่วมกันในสังคมแบบพหุวัฒนธรรม ในขณะเดียวกันความขัดแย้งในสังคมพหุวัฒนธรรมที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนี้เป็นสิ่งทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไข เพราะนับวันความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะพบมากขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งสังคมยิ่งเพิ่มความสลับซับซ้อนอันเนื่องมาจากการอพยพผู้คน แรงงาน การเคลื่อนย้ายทางสังคม การผสมกลมกลืน ซึ่งเป็นตัวแปรที่ทำให้ความขัดแย้งและปัญหาต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นทวีคูณ สังคมพหุวัฒนธรรมมักเกิดปัญหาความขัดแย้งและกระทบถึงความมั่นคงของรัฐ การรวมความหลากหลายเอาไว้ไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา ความแตกต่างหลากหลายทางชนชั้น มาใช้ชีวิตร่วมกันในสังคม สิ่งที่จะลดความขัดแย้งหรือป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด คือ รูปแบบการใช้ชีวิตร่วมกัน โดยมีความเท่าเทียม ความเสมอภาคและความเข้าใจในรากวัฒนธรรมของกลุ่มนั้น ๆ

ดังนั้นนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นกระบวนการพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งเป็นรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน กระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจึงเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการพัฒนา นั่นหมายความว่า ชุมชนมีขีดความสามารถหรือศักยภาพในการพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง ด้วยกระบวนการภายในของชุมชนแม้ว่าในระยะแรกเริ่ม องค์กรภายนอกจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ

ก็ตาม แต่ท้ายที่สุดคำตอบของการพัฒนานั้นต้องขึ้นอยู่กับชุมชน การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนและคนในชุมชนต่าง ๆ ให้สามารถพึ่งพิงตนเอง เกื้อกูลซึ่งกันและกัน รักษาความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ได้อย่างเข้มแข็ง ท่ามกลางลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่แตกต่างกันที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ แต่ละชุมชน/หมู่บ้าน ที่มีการรวมตัวกันเป็นชุมชนตามสภาพแวดล้อม ภูมิประเทศ ความเชื่อทางศาสนาเชื้อชาติ ลักษณะการรวมตัวของผู้คนในสังคมไทยมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ มาอาศัยอยู่ชุมชนมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าการอยู่ภายในสังคมพหุวัฒนธรรมจำเป็นจะต้องมีนโยบายต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมศักยภาพชุมชนบนพื้นฐานของความหลากหลายในทุกมิติ

จังหวัดตรัง เป็นจังหวัดหนึ่งของภาคใต้ ที่นับได้ว่าเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ประชาชนมีความหลากหลายเชื้อชาติทั้งไทย จีน แขก นับถือศาสนาที่แตกต่างกัน ประเพณีวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อที่หลากหลาย ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาจะเป็นศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ส่วนใหญ่มีเชื้อสายมาจากชาวจีน ส่วนมากจะนับถือศาสนาพุทธควบคู่ไปกับการถือศีลกินเจ ตามฤดูกาลที่มีตามศาลเจ้าต่าง ๆ ส่วนศาสนาอื่น ๆ มีอยู่บ้างเพียงส่วนน้อยและคล้อยตามประเพณีของชาวจีนไปบ้าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนในตัวเมือง ภาพของการอยู่ร่วมกันในชุมชน กิจกรรมต่าง ๆ คนไทยพุทธก็มีไทยมุสลิมก็เข้าร่วมในกิจกรรม กรณีกิจกรรมคนไทยมุสลิมก็มีคนไทยพุทธก็เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเรื่องปกติในพื้นที่ การจะสร้างสรรค์กิจกรรมดี ๆ เพื่อหนุนเสริมศักยภาพชุมชนลดปัจจัยเสี่ยงเพื่อสุขภาพ ในพื้นที่จึงสามารถกระทำได้ไม่ยากและเกิดผลลัพธ์ที่ดีในพื้นที่ชุมชนสำหรับบริบทสังคมภาคใต้ เป็นแบบพหุวัฒนธรรม (Multicultural Society) เป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลายที่ประกอบด้วยความแตกต่างหลากหลายของกลุ่มคน ที่แต่ละกลุ่มให้คุณค่าและความหมายเชิงกระบวนการคิดและสัญลักษณ์ต่างกัน อันเกิดจากการสร้างวัฒนธรรมที่มาจากปัจจัยด้านศาสนา เชื้อชาติ อายุ เพศ ชนชั้นทางสังคม การศึกษาจะเป็นตัวสำคัญที่กำหนดเกี่ยวกับความเชื่อ ความรู้สึกและการกระทำของบุคคลในลักษณะของการรวมกลุ่มต่าง ๆ ของสังคมใหญ่ย่อมมีการประสานของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมเข้าด้วยกัน (เทศบาลนครตรัง, ออนไลน์)

จากข้อมูลข้างต้น เป็นเหตุให้ผู้วิจัยซึ่งมีประสบการณ์ทำงานด้านสังคมพหุวัฒนธรรมในสังคมไทยมามีความสนใจที่จะศึกษาว่าเทศบาลนครตรัง มีนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านเศรษฐกิจ และด้านการสร้างรายได้ อย่างไรบ้าง นอกจากนี้ผลของการวิจัยจะได้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อส่งเสริมศักยภาพชุมชนใช้ในการอยู่ร่วมกันของประชาชนที่มีศาสนา ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยมที่ต่างกัน ลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และนำไปสู่การรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนให้ยังคงอยู่ได้

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ปัญหาและอุปสรรคของของการการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง มีอะไรบ้างและควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

1.2.2 การส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ควรมีการนำไปใช้อย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษานโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

1.3.2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเรื่อง นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

1.4.1.1 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนในเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 59,894 คน (เทศบาลนครตรัง ,ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2565)

1.4.1.2 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (In-depth Interview) กับ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล ผู้อำนวยการกอง ผู้นำชุมชน และประชาชนที่รับบริการ รวม 5 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ในด้าน 1) การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน 2) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3) การบริหารจัดการ 4) เศรษฐกิจ และ 5) การสร้างรายได้

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระหว่าง 1 สิงหาคม 2565-28 กุมภาพันธ์ 2566

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 สังคมพหุวัฒนธรรม หมายถึง เป็นสังคมในพื้นที่เทศบาลนครตรังที่ประกอบด้วยกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม ทั้งด้านการนับถือศาสนา ภาษา การแต่งกาย ความเป็นอยู่ ความคิด ความเชื่อ ประเพณีวัฒนธรรม เป็นต้น

1.5.2 การพัฒนาศักยภาพของชุมชน หมายถึง กระบวนการพัฒนาโดยมีเป้าหมายที่การพึ่งตนเองของประชาชน ชุมชนมีการจัดการตนเอง มีการจัดองค์กรชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.3 นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชน หมายถึง นโยบายเพื่อการพัฒนาประชาชนในเขตเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ประกอบด้วย 1) ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน 2) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านเศรษฐกิจ และ 5) ด้านการสร้างรายได้

1.5.4 พหุวัฒนธรรม หมายถึง การอยู่รวมกลุ่มของคนที่มีความหลากหลายทางด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา ศาสนา การแต่งกาย หรือสิ่งที่มีความหลาหลายมาผสมกลมกลืนกัน แต่อาจจะไม่กลมกลืนกันสักทีเดียว ซึ่งพหุวัฒนธรรมถูกนำมาเปรียบเทียบเป็นสิ่งต่างๆเพื่อให้เกิดภาพอย่างชัดเจน

1.5.5 ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

1.5.6 เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

1.5.7 อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ช่วง คือ 1) 18-30 ปี, 2) 31-40 ปี, 3) 41-50 ปี, 4) 51 ปีขึ้นไป

1.5.8 ระดับการศึกษา หมายถึง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับสารนิพนธ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา, 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น, 3) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช., 4) ระดับอนุปริญญา/ปวส., 5) ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

1.5.9 อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 อาชีพ คือ 1) เกษตร/รับจ้าง, 2) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว, 3) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ, 4) แม่บ้าน/พ่อบ้าน, 5) อื่น ๆ

1.5.10 รายได้ หมายถึง หมายถึง รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท, 2) 10,001-15,000 บาท, 3) 15,001–20,000 บาท, 4) 20,001 บาทขึ้นไป

1.5.11 เทศบาลนครตรัง หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป จัดตั้งตามประกาศกระทรวงมหาดไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพื่อพัฒนาประชาชนในเขตเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

1.6.2 ได้รับรู้ถึงปัญหาและอุปสรรคของของการการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา

1.6.3 ได้แนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้นโยบายเพื่อการพัฒนาประชาชนในเขตเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษานโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการดำเนินวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชน

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม

2.4 การส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม

2.5 บริบทของพื้นที่ศึกษา

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

2.1.1 ความหมายของนโยบายสาธารณะ

ธันยวัฒน์ รัตนสัค (2551, หน้า 2) นิยามความหมายของ นโยบายสาธารณะว่า เป็นกิจกรรมต่างๆ ที่รัฐบาลกระทำ ประกอบไปด้วย 1) การจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน เช่น การศึกษา สวัสดิการสาธารณะ การคมนาคมขนส่ง 2) การออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายต่าง ๆ 3) การจัดงานฉลองเนื่องในวาระสำคัญที่เป็นสัญลักษณ์ของประเทศและ 4) การควบคุมกระบวนการกำหนดนโยบายหรือการกระทำทางการเมืองอื่น ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงวิธีการในการเสนอร่างกฎหมาย การแก้ไขรัฐธรรมนูญ การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตและการตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศอื่น

ศุภชัย ยาวะประภาษ และปิยากร หวังมหาพร (2552, หน้า 3) นิยามนโยบายสาธารณะว่า เป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมที่ผ่านมาในอดีต กิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบันและกิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ (2550, หน้า 4) นิยามว่า “นโยบายสาธารณะ”เป็นการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าตามอำนาจหน้าที่แก่สังคมทั้งหมด ซึ่งในที่นี้เน้นเฉพาะ “การใช้อำนาจหน้าที่” และ “การกระทำต่อสังคมทั้งหมด” แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทุกอย่างที่รัฐบาลทำ จะเป็นการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าเสมอไป นโยบายสาธารณะ เป็นแนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลตั้งใจจะทำซึ่งต้องเลือกทางเลือกและอาจกำหนดแยกย่อยออกมาเป็นแผนงานและโครงการ ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาสาธารณะหรือจัดการกับปัญหาสาธารณะ

กับปัญหาสาธารณะเพื่อให้บรรลุผลประโยชน์สาธารณะร่วมกัน ซึ่งมีองค์ประกอบคือ เป็นการนำความคิดและความรู้ที่มีเหตุผลและเป็นไปได้ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาหรือจัดการกับปัญหาสาธารณะ เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ ปทัสถานและวิธีปฏิบัติเพื่อการตัดสินใจ และการปฏิบัติของรัฐบาล เป็นการกำหนดแนวทางในอนาคตโดยคำนึงถึงปัจจัยที่ไม่แน่นอนและพยายามพยากรณ์เอาไว้ล่วงหน้า เน้นที่เป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป้าประสงค์ เงื่อนไข และผลลัพธ์และพยายามที่จะกระทำเพื่อให้บรรลุผลประโยชน์สาธารณะ

วรเดช จันทรศร (2554, หน้า 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นโยบายสาธารณะเป็นเสมือนกลไกหลักสำคัญในการดำเนินงานของรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง ด้วยเหตุที่นโยบายเป็น “กิจกรรมต่างๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้น” หรือ “แผนงานหรือโครงการ ” หรือ “แนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐได้กำหนดขึ้น” เพื่อเจตนาในการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ธันยวัฒน์ รัตนสัค (2551, หน้า 4) มีทัศนะว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลในการเลือกแนวทางที่พึงประสงค์ เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นกรอบในการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล โดยมีความมุ่งหวังที่จะแก้ไขปัญหา ป้องกันปัญหา รวมทั้งให้เกิดสภาพการณ์ต่างๆ ที่พึงประสงค์ขึ้นในสังคม

ประเวศ วะสี (2549, หน้า 19-20) นโยบายสาธารณะ คือนโยบายที่นำไปสู่ความถูกต้องเป็นธรรม และประโยชน์สุขของมหาชน "การวิจัยนโยบาย" หรือ "การสังเคราะห์นโยบาย" อย่างมีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องทำกันอย่างมาก เพื่อเป็นเครื่องมือเคลื่อนสังคมไปให้ "แผ่นดินมีธรรมครอง" และเป็นไป "เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม"

สรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะ คือการตัดสินใจของรัฐบาลในการดำเนินกิจกรรม หรือละเว้นการดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาให้กับสาธารณะ โดยรัฐบาลจะเป็นผู้ดำเนินการเองหรือให้ตัวแทนเป็นผู้ดำเนินการโดยมุ่งหวังความอยู่ดีของประชาชน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมุ่งเป้าหมายเป็นสำคัญ ผลผลิตของนโยบายสาธารณะไม่ได้เกิดจากรัฐบาลเท่านั้นแต่จะเกิดกับสังคมด้วย ดังนั้นผู้กำหนดทิศทางและแนวทางในการปฏิบัติจึงต้องอาศัยการร่วมมือกันระหว่าง เอกชน องค์กรท้องถิ่น ชุมชน และภาคประชาชน

2.1.2 กระบวนการนโยบายสาธารณะ

กระบวนการนโยบายสาธารณะ ขั้นแรกของกระบวนการคือการกำหนดนโยบายสาธารณะ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่รัฐบาลหรือองค์กรใดๆ ก็ตามที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ได้ทำการตัดสินใจประการใดประการหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาที่สังคมกำลังเผชิญอยู่หรือเป็นการป้องกันไม่ให้ปัญหาเกิดขึ้น รวมถึงการมุ่งหวังที่จะสร้างสภาพการณ์ที่พึงประสงค์ขึ้นในสังคม ซึ่งกระบวนการกำหนดนโยบายนั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายถึงขั้นตอนของกระบวนการดังนี้

Schmidt, et. al. (1997 ; อ้างถึงใน ธันยวัฒน์ รัตนสัค, 2546, หน้า 146) ได้ศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายของสหรัฐอเมริกา พบว่ามี 5 ขั้นตอน ได้แก่ วาระการก่อตัวหรือการนำเสนอ

ปัญหาเข้าสู่การพิจารณา (Agenda Setting) วาระการพิจารณานโยบาย (Agenda Formulation) วาระการอนุมัตินโยบาย (Agenda Adoption)

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2545, หน้า 37) ได้กล่าวถึงกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะว่า หากพิจารณาเฉพาะขั้นตอนของการกำหนดเป็นนโยบายพบว่า มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การก่อตัวของนโยบาย การเตรียมร่างข้อเสนอ การตัดสินใจกำหนดเป็นนโยบายและการประกาศนโยบาย

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2546, หน้า 14-16) กระบวนการนโยบายสาธารณะหมายถึง รูปแบบความสัมพันธ์กับปัจจัยทั้งหมดที่ก่อให้เกิดนโยบายขึ้น โดยปัจจัยสำคัญสามด้าน คือ ผู้เกี่ยวข้องกับนโยบาย (Policy Stakeholders) สภาพแวดล้อมนโยบาย (Policy Environment) และนโยบายสาธารณะ (Public Policy) ปกตินโยบายสาธารณะเป็นทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตามทั้งนี้หากพิจารณาว่านโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตของผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายและสภาพแวดล้อม กรณีนี้นโยบายสาธารณะจะเป็นตัวแปรตาม แต่หากต้องการศึกษาว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและสภาพแวดล้อมได้รับผลกระทบจากนโยบายอย่างไรบ้าง กรณีนี้นโยบายสาธารณะจะเป็นตัวแปรอิสระ ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและสภาพแวดล้อมจะเป็นตัวแปรตาม

Dye (1978 อ้างถึงใน สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2546, หน้า 229) ได้ศึกษาตัวแบบกระบวนการนโยบายสาธารณะและกำหนด 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจำแนกลักษณะปัญหา (Problem Identification) หมายถึง การพิจารณาข้อเรียกร้องหรือความต้องการของประชาชนให้รัฐบาลแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำทางเลือกนโยบาย (Policy Alternative) หรือข้อเสนอนโยบาย (Policy Proposal) เมื่อนำข้อมูลปัญหานโยบายมาวิเคราะห์และพิจารณาจัดลำดับความสำคัญแล้วขั้นตอนต่อไป คือการกำหนดวาระสำหรับการอภิปรายนโยบาย เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้ได้ผล โดยต้องพิจารณาทางเลือกไว้หลายๆทางและนำทางเลือกมาวิเคราะห์ จุดแข็งจุดอ่อน ตลอดจนความคุ้มค่าในด้านต้นทุนและผลประโยชน์ รวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การให้ความเห็นชอบนโยบาย (Policy Adoption or Approvals) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญของผู้ตัดสินใจวางนโยบายว่าจะตัดสินใจเลือกไปในทางใด โดยจะคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจเลือกว่าจะสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือไม่และจะสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เพียงใดและจำเป็นต้องแสวงหาการสนับสนุนจากการเมืองใดบ้างเพื่อให้เลือกนโยบายที่ได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่าย

ขั้นตอนที่ 4 การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) คือการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหรือจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบขึ้นใหม่ในกรณีที่ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบอยู่ก่อน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณและบริการที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนการนำ นโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินนโยบาย (Policy Evaluation) เป็นการศึกษาการดำเนินการของโครงการ การประเมินผลสิ่งแวดล้อมของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประเมินผลปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลผลิตและผลกระทบที่มีต่อกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งให้ข้อเสนอเพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงนโยบายให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2546, หน้า 4) ได้แบ่งกระบวนการนโยบายออกเป็น 5 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการก่อตัวของนโยบายสาธารณะ (Public Policy Formation)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการกำหนดนโยบายสาธารณะ (Public Policy Decision Making)

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (Public Policy Implementation)

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการประเมินนโยบายสาธารณะ (Public Policy Evaluation)

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นยุตินโยบายสาธารณะ (Public Policy Succession or Termination)

ประเวศ วะสี (2549, หน้า 6) นโยบายสาธารณะควรประกอบด้วยกุศล 3 ประการคือ

1. กระบวนการทางปัญญา ใช้หลักฐานข้อเท็จจริงที่ผ่านการวิเคราะห์สังเคราะห์มาอย่างดีจนเป็นความรู้ ที่เรียกว่าเป็นการสร้างนโยบายที่อยู่บนฐานของความรู้

2. เป็นกระบวนการทางสังคม เพราะนโยบายกระทบสังคมทั้งหมดอย่างรุนแรง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือสังคมควรเข้ามามีบทบาทร่วมเรียนรู้ร่วมกำหนดนโยบาย เป็นกระบวนการเปิดเผยโปร่งใส และเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

3. เป็นกระบวนการทางศีลธรรม กระบวนการนโยบายสาธารณะควรมีอุดมคติ เพื่อความถูกต้องดีงามและประโยชน์สุขของคนทั้งหมดไม่แฝงเร้นประโยชน์เฉพาะตนเฉพาะกลุ่ม

2.1.3 ขั้นตอนสำคัญของกระบวนนโยบายสาธารณะ

กระบวนนโยบายทั้ง 5 ขั้นมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์,2549,หน้า4)

1. การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา (Problem identification/Analysis) ขั้นตอนการกำหนดและวิเคราะห์ปัญหา เป็นขั้นตอนที่บ่งบอกถึงปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นหรือมีข้อเรียกร้องที่ต้องการให้รัฐหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ดำเนินการแก้ปัญหานั้นโดยเร็วซึ่งจะเป็นขั้นตอนการรับรู้ ตีความปัญหาและนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐบาลหรือผู้รับผิดชอบกำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหานั้นต่อไป ในความจริงไม่ทุกกรณีเสมอไปที่ทุกปัญหา จะได้รับการนำเข้าสู่กระบวนการกำหนดปัญหาเนื่องจากอาจจะส่งผลเสียมากกว่าผลดีกับผู้นำปัญหาเข้าสู่ผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งมีหลายวิธีที่สามารถขัดขวางการกำหนดนโยบายได้ดังเช่น การใช้กำลังบังคับ เสนอผลประโยชน์แก่ผู้ที่อยู่เบื้องหลัง ดึงเข้ามาเป็นพวกในกลุ่มแกนอำนาจที่ทำหน้าที่ตัดสินใจกำหนดนโยบาย ใช้การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ชักจูงให้คล้อยตาม ใช้กลวิธีถ่วงเวลาหรืออ้างว่าไม่มีงบประมาณเพียงพอ เป็นต้น

2. การก่อตัวและทางเลือกของนโยบาย (Policy Formulation) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนต่อจากการนำประเด็นเข้าสู่การตัดสินใจ เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย

ก็จะมาร่วมปรึกษา ระดมความคิด เพื่อกำหนดทิศทาง และเป้าหมายของนโยบาย โดยจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย อะไรเป็นทางเลือกของเป้าหมายนี้ ทางเลือกแต่ละทางเสียค่าใช้จ่าย และได้ประโยชน์อะไรบ้าง และกระทบต่อภายนอกทั้งทางบวก และทางลบมีอะไรบ้างหลักการพิจารณามีทั้งการวิเคราะห์ตามหลักเหตุผล (rational analysis) คือพิจารณาปัญหาใหม่หมดและแสวงหาทางเลือกทุก ๆ ทาง และวิเคราะห์ส่วนที่เพิ่ม (instrumentalism) คือวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่แตกต่างไปจากที่เคยทำมา หรืออาจใช้หลักอื่นๆ เช่น หลักเหตุผลที่มีขอบเขตจำกัด (bounded rationality)

3. การตัดสินใจกำหนดนโยบาย (Policy Adoption) ขั้นตอนการตัดสินใจกำหนดนโยบายนี้เป็นการพิจารณาตัดสินใจเลือกนโยบายอย่างหนึ่งอย่างใด ที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา การแก้ไขปัญหาในขั้นตอนนี้ จะประกาศใช้นโยบายในรูปการดำเนินโครงการ และการออกกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติหรือคำสั่งต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจะประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายเข้ามามีบทบาท และส่วนร่วมในการจัดสินใจ อาทิ วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร พรรคการเมือง หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งนับวันก็จะยิ่งมีบทบาทมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน

4. การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy implementation) ขั้นตอนนี้นับว่ามีความสำคัญและมีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคม และส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่อยู่ในพื้นที่ที่รองรับนโยบายนั้นๆ รัฐจะมีวิธีประสานผลประโยชน์กับกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างไร ที่สำคัญคือหากมีความขัดแย้งเกิดขึ้น จะดำเนินการหาทางออกอย่างไรและนำไปสู่การตัดสินใจว่าจะดำเนินนโยบายนั้นต่อไปหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งเป็นมิติทางการเมืองในเรื่องอำนาจ ผลประโยชน์ และความขัดแย้งที่มีความซับซ้อน อันนำไปสู่การทำให้นโยบาย และโครงการต่างๆ ของรัฐบิดเบี้ยวไปจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ในตอนนั้นได้

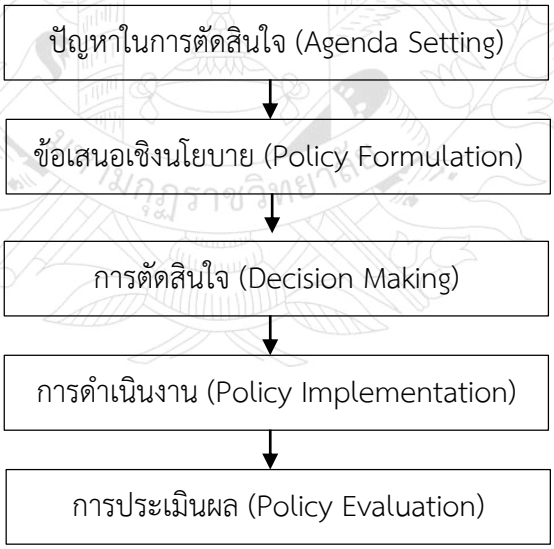
5. การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) ขั้นสุดท้ายของกระบวนนโยบาย คือ การประเมินผล กระบวนนโยบายต้องการให้สภาพแวดล้อมทางการเมืองเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่ก็ต้องมีเกณฑ์ หรือมาตรฐานกำหนดเอาไว้ เพื่อตัดสินว่าการดำเนินนโยบายประสบความสำเร็จหรือไม่การประเมินผลเป็นการประเมินนโยบาย หรือแผนงานว่าประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งใจไว้หรือไม่ ทุกขั้นที่ผ่านมาล้วนมองไปข้างหน้า แต่การประเมินผลเป็นการมองย้อนกลับหลัง (looks backward) วัตถุประสงค์หลัก คือ ประเมินผลการปฏิบัติ และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงนโยบายการประเมินผลยังอาจชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่ไม่ตั้งใจ (unintended effects) และการปรับแก้นโยบายที่เกิดในขั้นนำนโยบายไปปฏิบัติ นอกเหนือไปจากนี้ ยังอาจใช้การประเมินผลติดตามการใช้เงินตามกฎหมายหรือการให้ทุน โดยดูจากการปฏิบัติ และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในขั้นทางเลือกนโยบาย และการตัดสินใจกำหนดนโยบาย

สรุปได้ว่า จะเห็นได้ว่าในทัศนะของนักวิชาการ ได้มีการจัดแบ่งขั้นตอนของกระบวนการนโยบายสาธารณะส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน ในขั้นตอนการดำเนินการหลัก แต่แตกต่างกันในรายละเอียดซึ่งเป็นขั้นตอนย่อย ๆ ในกิจกรรมหลักจึงได้แบ่งกระบวนการนโยบายสาธารณะออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการกำหนดนโยบาย (Public Policy Making) ขั้นตอนนี้จะรวมถึงการก่อตัวนโยบาย การระบุปัญหา การพัฒนาทางเลือก และการเสนอทางเลือกที่เหมาะสม การตัดสินใจจนถึงการกำหนดเป็นนโยบายหรือยุตินโยบายนั้น

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Public Policy Implementation) ขั้นตอนนี้จะครอบคลุมการแปรความหมาย การรวบรวมทรัพยากร การวางแผน การจัดองค์กร และการดำเนินการตามนโยบาย

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการประเมินผลนโยบาย (Public Policy Evaluation) เป็นการนำผลการประเมินไปใช้ซึ่งอาจส่งผลไปสู่การยุติหรือการปรับเปลี่ยนนโยบายในที่สุดจากตัวแบบของกระบวนการนโยบายสาธารณะของวิชาการหลายท่าน ล้วนเป็นไปตามฐานคติของรัฐประศาสนศาสตร์กระแสหลักอันเป็นกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบเส้นตรง (Linear Model of Public Policy) ที่มีลักษณะเป็นขั้นตอน โดยเริ่มต้นจากขั้นการกำหนดวาระในการตัดสินใจหรือการกำหนดประเด็นปัญหาในการตัดสินใจ (Agenda Setting) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้กำหนดนโยบายเริ่มเห็นความสำคัญหรือความจำเป็นในการมีนโยบายดังกล่าว จากนั้นจึงเข้าสู้ขั้นตอนการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Formulation) ซึ่งมักจะประกอบด้วยขั้นตอนย่อย เช่น การพัฒนาทางเลือกเชิงนโยบาย การเปรียบเทียบทางเลือกและการประเมินผลกระทบของทางเลือกเชิงนโยบายต่างๆ ก่อนที่จะได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดเพื่อเข้าสู้ขั้นตอนการตัดสินใจ (Decision Making) ของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจต่อไป และเมื่อมีการตัดสินใจไปแล้วก็จะเข้าสู้ขั้นตอนการดำเนินงาน (Policy Implementation) ที่เป็นการแปลงข้อเสนอเชิงนโยบายลงสู้การปฏิบัติก่อนจเข้าสู่ขั้นตอนการประเมินผล (Policy Evaluation) ในที่สุด (Howlett M. and Ramesh, 1995, p. 34 ; อ้างในสุรศักดิ์ บุญเทียน, 2549, หน้า 33)

ภาพที่ 2.1 กรอบกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบเส้นตรงของ Howlett M. and Ramesh
ที่มา : Howlett M. and Ramesh, (1995; อ้างในสุรศักดิ์ บุญเทียน, 2549, หน้า 34)

ในการปฏิบัติ ขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้อาจได้รับการพัฒนาเป็นขั้นตอนหรือกระบวนการย่อย ๆ ที่จำเพาะจงเจาะลงไปอีกมากมาย เราสมารถสรุปการวิเคราะห์กระบวนการนโยบายแบบเส้นตรงว่ามีลักษณะเฉพาะคือ สามารถมองกระบวนการนโยบายเป็นลำดับขั้นตอนชัดเจน ซึ่งโดยทั่วไปลำดับขั้นตอนเหล่านี้ มักมีการรับรองทางกฎหมายหรือตามแบบปฏิบัติของหน่วยงานราชการหรือวิชาชีพ โดยเชื่อว่าจะสามารถที่จะใช้วิชาการและความรู้ในกระบวนการตัดสินใจได้อย่างเต็มที่และมีการพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ มากมาย เช่น การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การประเมินผลกระทบทางสุขภาพ เป็นต้น ดังนั้น ผลรับที่ได้จากกระบวนการนโยบายจึงต้องใช้ความรู้ทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ ภายใต้กระบวนการที่มีอยู่เป็นหลักสำคัญ (สุรศักดิ์ บุญเทียน, 2549, หน้า 34)

กระบวนการนโยบายสาธารณะแบบเส้นตรงตามกระแสหลักของกระบวนการนโยบายในปัจจุบันนั้นมองนโยบายสาธารณะจำกัดในแง่ที่ว่า กระบวนการจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเนื่องจากกระบวนการนโยบายมิได้ดำเนินการไปตามข้อกำหนดพื้นฐานหรือไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ไม่มีอิสระในการใช้ความรู้ในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งมักไม่ค่อยสอดคล้องกับความเป็นจริง และไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในการผลักดันนโยบายมักมีเงื่อนไขทางการเมือง อีกทั้งยังถูกมองว่ากระบวนการนโยบายดังกล่าวเกิดขึ้นดำรงอยู่เฉพาะแต่พื้นที่การเมือง คือ ในรัฐสภา คณะรัฐมนตรี สถาบันทางการเมืองที่เป็นทางการ เป็นต้น

ทั้งนี้กระบวนการนโยบายสาธารณะแบบเส้นตรงยังคงประโยชน์และมีความจำเป็นในการทำความเข้าใจกระบวนการตัดสินใจที่เป็นทางการของรัฐ ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวจะช่วยทำให้เงื่อนเวลาและมิติหรือเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาตัดสินใจแต่ละครั้งหรือแต่ละขั้นตอน อันเป็นจุดต่อเชื่อมทางนโยบาย

เดชรัต สุขกำเนิด (2547, หน้า 17) ได้ให้ข้อเสนอในการประยุกต์ใช้กระบวนการนโยบายแบบเส้นตรงว่า รัฐบาลและผู้กำหนดการตัดสินใจก็มักจะกล่าวอ้างถึงเหตุผลและความชอบธรรมในการตัดสินใจของตนเอง โดยเทียบเคียงกับกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบเส้นตรงดังนั้น ผู้วิเคราะห์นโยบายจึงไม่ควรละเลยการวิเคราะห์กรอบนโยบายแบบเส้นตรง แต่ก็ไม่ควรเชื่อว่ากระบวนดังกล่าวจะเป็นกระบวนที่เป็นทางการใช้เหตุผลบริสุทธิ์และไม่ควรคิดว่าตนเองจะสามารถดำเนินการผลักดันนโยบายได้โดยเหตุผลที่ดีกว่า ตามกระบวนการนโยบายแบบเส้นตรงแต่เพียงอย่างเดียว

ในปัจจุบันท่ามกลางบริบทของสังคมโลกาภิวัตน์ ระบบการเมืองแบบดั้งเดิมที่กระบวนการนโยบายสาธารณะมีจุดเน้นอยู่ที่รัฐและสถาบัน กระบวนการทางการเมืองที่เป็นทางการ การตัดสินใจแบบรวมศูนย์อำนาจและการวิเคราะห์หาทางเลือกนโยบายที่ดี รวมทั้งการประเมินผลลัพธ์ของนโยบายโดยผู้รู้นักเทคนิควิเคราะห์นโยบาย จึงไม่เพียงพอที่จะจัดการชีวิตสาธารณะของผู้คนของคนที่เปลี่ยนแปลง

และซับซ้อนมากขึ้นอย่างในสังคมไทยปัจจุบัน ฐานคติรัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่ จึงหันมาเน้นเรื่องการสร้างทางเลือกและการจัดการชีวิตสาธารณะในระดับท้องถิ่นชุมชน

ในมิติเช่นนี้ นโยบายสาธารณะจึงไม่ได้เป็นการผลักดันให้รัฐทำหรือไม่ทำอะไรเพื่อให้มีชีวิตสาธารณะที่ดี แต่คือ การขอมีส่วนร่วมในการกำหนดชีวิตตัวเองในบางด้าน ให้รัฐหันมารับรองโลกชีวิตทิศทางของชีวิตสาธารณะที่คนในสังคมจัดการกันเองเหล่านั้น จึงนำมาสู่การตั้งคำถามและเรียกร้องให้ทบทวนแนวทางการวิเคราะห์นโยบายแบบเส้นตรงหรือบนลงล่างที่แข็งตัว และการวิเคราะห์นโยบายในพื้นที่นอกเหนือรัฐ ระบบการเมืองปกติและกลไกทางการเมืองที่เป็นทางการแนวทางดังกล่าวคือกระบวนการนโยบายสาธารณะแบบถกแถลง (Deliberative Model) ซึ่งเปลี่ยนนิยามความหมายของนโยบายสาธารณะจากที่เป็น “ประกาศของรัฐ” มาสู้ “ทิศทางและความมุ่งหวังของชุมชนหรือสังคม” เสมือนหนึ่งอุดมการณ์ของสังคมที่มาจากสาธารณะ อันเกิดจากการกำหนดแนวทางแห่งชีวิตสาธารณะของผู้คนในสังคมเอง (ประภาส ปิ่นตบแต่ง, 2554, หน้า 3)

กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะเป็นกระบวนการอันได้มาซึ่งนโยบายสาธารณะ โดยมีขั้นตอนคือ การก่อตัวของนโยบาย การเตรียมร่างข้อเสนอนโยบาย การตัดสินใจกำหนดเป็นนโยบายและประกาศใช้นโยบาย ดังมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การก่อตัวของนโยบาย การก่อตัวของนโยบาย หมายถึง การนำประเด็นปัญหาสาธารณะบางประการที่ได้รับการยอมรับเข้าสู่ความสนใจของผู้กำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจในลำดับต่อไป ปัญหาตามความหมายตามเชิงนโยบายนั้นหมายถึงสภาพที่ก่อให้เกิดความต้องการ ความขาดแคลนหรือความไม่พอใจ ซึ่งส่งผลให้มีการเสาะแสวงหาแนวทางแก้ไขโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นๆ (Anderson,1984, pp. 44-45 ; อ้างถึงใน ธันยวัฒน์ รัตนสัค, 2546, หน้า 146) ซึ่งปัญหาตามความหมายของนโยบายย่อมต้องเป็นปัญหาของสังคมโดยส่วนร่วมหรือมีผลกระทบกับคนจำนวนมากทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม โดยบุคคลเหล่านี้จะต้องมีความเห็นร่วมกัน ควรแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและปัญหาดังกล่าวจะถูกยกระดับเป็นปัญหาเชิงนโยบายต่อไป

ปัญหาเชิงนโยบายหรือปัญหานโยบาย เป็นสิ่งที่ยากแก่การกำหนดแน่นอน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วปัญหานโยบายจะมีลักษณะสำคัญ 4 ประการคือ

1. ความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันปัญหานโยบายในเรื่องหนึ่งมักไม่สามารถพิจารณา แยกเด็ดขาดจากปัญหาอื่นๆ เนื่องจากมักเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับปัญหานโยบายอื่นๆ ตลอดเวลาการพิจารณาปัญหานโยบายจึงต้องพิจารณาในลักษณะภาพรวมมากกว่าแยกทีละปัญหา

2. ความเป็นอัตนัยของปัญหาปัญหานโยบายจะมีมากน้อยขึ้นอยู่กับการรับรู้ปัญหาของผู้กำหนดนโยบายสิ่งที่บางคนเห็นว่าเป็นปัญหาอีกคนอาจเห็นว่าไม่ใช่ปัญหาเป็นต้น

3. ความไม่มีตัวตนแท้จริงของปัญหาปัญหานโยบายขึ้นอยู่กับการรับรู้และการนิยามของแต่ละกลุ่มบุคคลดังนั้นจึงยอมเปลี่ยนแปลงไปตามอัตวิสัยของผู้กำหนดไม่มีตัวตนที่แท้จริงเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้กำหนดปัญหานโยบายจะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

4. ความเป็นพลวัตของปัญหาปัญหานโยบายเปลี่ยนทางแก้ปัญหาก็เปลี่ยนปัญหานโยบายจึงมีลักษณะไม่คงที่โดยทั่วไปการแก้ปัญหาที่ถาวรจึงไม่เพียงแต่แก้ปัญหาหนึ่งซึ่งอาจก่อให้เกิดอีกปัญหาหนึ่งซึ่งเป็นปัญหาเดิมที่เปลี่ยนสภาพไปความเป็นพลวัตซึ่งเป็นเอกลักษณ์หนึ่งของปัญหานโยบาย

ธันยวัฒน์ รัตนสัค (2546, หน้า 149) ได้สรุปลักษณะของปัญหาเชิงนโยบายไว้ดังนี้

1. ปัญหาเชิงนโยบายของสังคมโดยทั่วไปกล่าวคือเป็นประเด็นปัญหาที่สมาชิกโดยทั่วไปของสังคมยอมรับว่าเหมาะสมที่จะได้รับความสนใจและเกี่ยวข้องกับงานที่อยู่ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของรัฐ อันถือเป็นปัญหาของส่วนรวมปัญหาเชิงนโยบายประเภทนี้เป็นปัญหาในระดับกว้างซึ่งอาจเป็นปัญหาที่รัฐบาลกำลังจะนำไปแก้ไขหรือได้มีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว

2. ปัญหาเชิงนโยบายที่เป็นทางการหรือเกี่ยวข้องกับสถาบันของรัฐโดยตรงเป็นกลุ่มปัญหาเชิงนโยบายที่รัฐบาลหรือผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจตามกฎหมายให้ความสนใจที่จะดำเนินการอย่างจริงจัง

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมข้อเสนอร่างนโยบาย สำหรับขั้นตอนการเตรียมร่างนโยบายประกอบไปด้วยกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. การวางข้อกำหนดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของนโยบายกิจกรรมในขั้นตอนนี้ผู้ที่มีหน้าที่เตรียมเสนอร่างนโยบายจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของนโยบายให้ชัดเจน ควบคุมสามารถวัดได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2. การเสนอทางเลือก “ทางเลือก” (Alternative) หมายถึง หนทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งทางเลือกของนโยบายแต่ละทางเลือกจะต้องมีเนื้อหาสาระและเหตุผลเป็นของตัวเอง หลักการและเหตุดังกล่าวนั้นสามารถประมวลได้จากสมมติฐานที่เชื่อถือได้และมีข้อมูลสนับสนุนที่มั่นคงเพียงพอสิ่งเหล่านี้ย่อมหามาได้จากเอกสารรายงานสำคัญและผลงานวิจัยของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องทางเลือกที่ดีควรมีอย่างน้อย 2 ทางเลือกขึ้นไปและจะต้องมีการวิเคราะห์แต่ละทางเลือกให้ชัดเจนถึงผลดีผลเสีย หรือข้อเด่นข้อด้อยของแต่ละทางเลือกเพื่อนำมาพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดหรือทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติซึ่งเรียกว่า “การกลั่นกรองทางเลือก” (Screening The Alternative) เพื่อตัดสินใจกำหนดเป็นนโยบาต่อไป

3. การจัดทำร่างนโยบายเมื่อผู้กำหนดนโยบายพิจารณาเลือกทางเลือกที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดแล้วก็จะนำทางเลือกนั้นมากำหนดเป็นนโยบายโดยจะมอบหมายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดทำเป็นร่างนโยบายเสียก่อนซึ่งการจัดทำร่างนโยบายควรประกอบด้วยหลักการและเหตุผลจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์แนวทางและมาตรการวิธีการดำเนินการผู้รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบที่

ดำเนินงานตามมาตรการที่กำหนดโดยต้องการเขียนร่างนโยบายให้ชัดเจนมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติและจัดทำเป็นเอกสารเพื่อเสนอผู้มีอำนาจตัดสินใจอนุมัติและประกาศเป็นนโยบายต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การตัดสินใจกำหนดเป็นนโยบาย หลังจากที่มีการตระเตรียมข้อเสนอเชิงนโยบายแล้วจะต้องผ่านขั้นตอนที่สำคัญคือขั้นตอนการ ตัดสินใจในการในการกำหนดนโยบายสาธารณะผู้มีอำนาจกำหนดนโยบายจำเป็นต้องคัดเลือกข้อเสนอที่เหมาะสมที่สุดโดยมักใช้เกณฑ์การเลือกตามกระบวนการแก้ปัญหาดังนี้

1. ทางเลือกดังกล่าวต้องเป็นข้อเสนอที่จะแก้ไขปัญหาได้ดีที่สุด

2. ทางเลือกดังกล่าวจะต้องมีความเป็นไปได้มากที่สุด

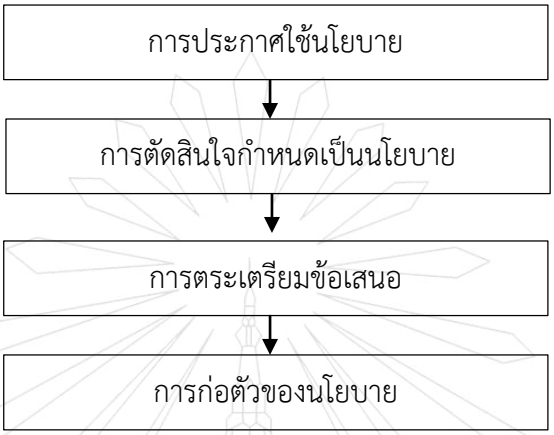
3. ทางเลือกดังกล่าวจะต้องอยู่ในขอบเขตแห่งบทบาทและอำนาจหน้าที่ทำให้กิจกรรมในขั้นตอนดังกล่าว

ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายสาธารณะจะต้องทำการตัดสินใจเพื่อคัดเลือกนโยบายแม้ว่าจะมีเกณฑ์ดังกล่าวเป็นแนวทางในการตัดสินใจก็ตามวิธีการตัดสินใจของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป (ธนวัฒน์ รัตน์สัค, 2546, หน้า 162) โดยมีรายละเอียดของการตัดสินใจการคัดเลือกข้อเสนอนโยบายในขั้นตอนนี้มีผู้อำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายสาธารณะจะต้องทำการตัดสินใจเพื่อคัดเลือกทางเลือกนโยบาย (Policy Alternative) ที่เหมาะสมที่สุดซึ่งมีตัวแบบที่ช่วยในการตัดสินใจที่สำคัญคือตัวแบบสมเหตุสมผล (Rational Model) ตัวแบบส่วนเพิ่ม (Incremental Model) หรืออาจใช้การผสมผสานของทั้งสองตัวแบบก็ได้ที่เรียกว่าตัวแบบผสมผสาน (Mixed Scanning) คือ นำเอาข้อดีหรือจุดเด่นของตัวแบบทั้งสองมาผสมผสานกันผลของการดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนนี้จะแสดงออกในลักษณะเป็นลักษณะอักษร เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี กฎระเบียบคำสั่ง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การประกาศใช้นโยบาย การประกาศใช้นโยบายสาธารณะถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่เกิดขึ้นภายหลังที่ผู้กำหนดนโยบายได้ทำการตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาป้องกันปัญหาเพื่อสร้างสร้างสภาพการณ์ที่พึงประสงค์แล้วจึงต้องประกาศให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อที่จะให้ได้ ดำเนินการนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้การประกาศนโยบายสาธารณะอย่างมีประโยชน์ในแง่ของการทำให้ประชาชนได้ทราบว่าในขณะนั้นรัฐบาลของตนได้ตัดสินใจในนโยบายใดๆบ้างข้อเรียกร้องที่เสนอให้รัฐบาลนั้นได้รับความสนใจหรือไม่และนอกจากนี้หากเป็นนโยบายที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎเกณฑ์ซึ่งประชาชนจะต้องยึดหลักปฏิบัติการประกาศนโยบายสาธารณะจึงทำให้ประชาชนทราบและสามารถเตรียมตัวปฏิบัติตามได้ล่วงหน้า (ธันยวัฒน์ รัตนสัค, 2546, หน้า 172)

จากข้างต้นสามารถสรุปกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะได้ว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการนโยบายสาธารณะสุขเพราะถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของนโยบาย ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังแผนภาพนี้

ภาพที่ 2.2 กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ

ที่มา : Howlett M. and Ramesh, (1995; อ้างใน สุรศักดิ์ บุญเทียน, 2549, หน้า 34)

2.1.4 ความสัมพันธ์ในระดับนโยบาย

ความสัมพันธ์ดังกล่าวสามารถอธิบายความหมายของปัจจัยทั้ง 3 ด้านในระบบนโยบาย ได้ดังนี้

1. ผู้เกี่ยวข้องกับนโยบาย (Policy System) หมายถึง ปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบาย ทั้งผู้ก่อผลกระทบหรือได้รับผลกระทบ จากการตัดสินใจของรัฐบาล รวมถึงระบบการเมือง ประกอบด้วย สภานิติบัญญัติ ระบบราชการ พรรคการเมือง สหภาพแรงงาน และกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งทำหน้าที่แตกต่างกันออกไป โดยแบ่งผู้กำหนดนโยบายสาธารณะ ออกได้เป็น 2 ประเภทหลัก คือ

1) ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะอย่างเป็นทางการ (Official Policy Makers) ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ ผู้กำเนิดนโยบายหลัก (Primary Policy Makers) ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณะที่ได้รับอำนาจหน้าที่โดยตรงจาดรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศอันได้แก่ รัฐสภาคณะรัฐมนตรี ศาล เป็นต้น และผู้กำหนดนโยบายรอง (Supplementary Policy Makers) ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายที่ต้องได้รับมอบอำนาจบางประการ มาจากผู้กำหนดนโยบายหลัก หรือบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และยังคงผูกผัน หรือควบคุมโดยผู้กำหนดนโยบายหลักอยู่

2) ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะอย่างไม่เป็นทางการ (Unofficial Policy Makers) ได้แก่ ผู้ที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการกำหนดนโยบายสาธารณะ แต่เข้ามามีส่วนร่วมและพยายามผลักดัน

ข้อเสนอเชิงนโยบายให้แก่ผู้กำหนดนโยบายสาธารณะอย่างเป็นทางการ อาทิ กลุ่มผลประโยชน์ องค์กรประชาชน พรรคการเมือง นักวิชาการ สื่อมวลชน ประชาชนทั่วไป

2. สภาพแวดล้อมนโยบาย (Policy Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่นำไปสู่การกำหนดนโยบาย หรือได้รับผลกระทบจากนโยบาย และจากผู้เกี่ยวข้องนโยบาย รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งสภาพแวดล้อมนโยบายมีความสำคัญอย่างมากต่อปัญหาที่เกี่ยวข้อง

3. นโยบายสาธารณะ (Public Policy) หมายถึง ชุดของการปฏิบัติใด ๆ ที่เกิดจากการตัดสินใจของรัฐบาล โดยได้รับอิทธิพลมาจากผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายและสภาพแวดล้อม หรือส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องกับนโยบายและสภาพแวดล้อม อาทิ นโยบายเศรษฐกิจ นโยบายมนุษยชน นโยบายสาธารณะสุข นโยบายการศึกษา เป็นต้น

การศึกษากระบวนนโยบายสาธารณะ (Policy Process) เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบว่านโยบายสาธารณะนั้น ๆ เกิดขึ้นได้อย่างไร ภายใต้เงื่อนไขใด และมีใคร หรือหน่วยงานใดบ้างที่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยมุ่งเน้นในเชิงพฤติกรรมเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนต่าง ๆ ของนโยบายเริ่มจากการตรวจสอบปัญหาสาธารณะ เพื่อดูว่าปัญหาถูกนำไปปฏิบัติอย่างไร และเกิดผลลัพธ์อะไรขึ้นมาบ้าง นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาเชิงระบบ เพราะพยายามกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อศึกษากระบวนการนโยบายทั้งหมด เริ่มจากการแสดงความต้องการ จนเลือกนโยบาย และกำหนดกลวิธีในทางปฏิบัติ รวมถึงผลสะท้อนกลับที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับนโยบายอื่น ๆ นโยบายการประกันรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุโดยการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพก็เช่นเดียวกัน จำต้องผ่านขั้นตอนสำคัญของกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งผู้ศึกษาจะชี้ให้เห็นในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.3 ความสัมพันธ์ของ 3 ปัจจัยในระบบนโยบาย (Policy System)
ที่มา : สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2560, หน้า 15

2.1.5 ความหมายของการประเมินนโยบายสาธารณะ

การประเมินนโยบายสาธารณะ เป็นการวิเคราะห์นโยบายของรัฐบาล และผลของนโยบายที่มีต่อสังคมอย่างเป็นระบบ โดยเน้นถึงความพยายามในการวัด และประเมินผลนโยบายการเปรียบเทียบนโยบายในเรื่องโครงสร้างและผลกระทบ ตลอดจนพิจารณาถึงความสัมพันธ์ทั้งทางตรง และทางอ้อมหรือแบบตอบโต้ระหว่างกระบวนการทางการเมือง และตัวนโยบาย (Policy Outputs) เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของผลกระทบที่เกิดขึ้น

การประเมินนโยบายสาธารณะ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย (William N. Dunn อ้างถึงใน สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2560, หน้า 32) ได้ให้คำนิยามของการประเมินนโยบายสาธารณะว่า คือ สังคมศาสตร์ประยุกต์สาขาวิชาหนึ่งซึ่งใช้วิธีการหลากหลายในการแสวงหาข้อเท็จจริงและเหตุผลเพื่อผลิตและแปลงข่าวสารที่เกี่ยวกับบนโยบาย ซึ่งอาจใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหานโยบายภายใต้สภาวการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน

Nagel (อ้างถึงใน สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2560, หน้า 33) ได้ให้ความหมายของการประเมินนโยบายสาธารณะว่า โดยทั่วไปหมายถึงการกำหนดและตัดสินว่าทางเลือกของนโยบายการตัดสินใจหรือมรรควิธีใดดีที่สุดเพื่อช่วยให้ขุดของเป้าประสงค์ goals ที่กำหนดบรรลุผลสำเร็จโดยเปรียบเทียบทางเลือกต่างๆ กับเป้าประสงค์ การประเมินนโยบายสาธารณะว่า ในความหมายอย่างกว้างหมายถึงการวิจัยประยุกต์แบบหนึ่งซึ่งดำเนินการเพื่อให้เข้าใจประเด็นปัญหาทางสังคมและเทคนิคได้ลึกซึ่งยิ่งขึ้น และได้วิธีแก้ปัญหาที่ดีกว่า การวิเคราะห์นโยบายพยายามแสดงหนทางเลือกที่เป็นไปได้รวบรวมข้อมูลและหลักฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์และผลกระทบอื่น ๆ ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจเลือกและนำทางเลือกนั้นไปปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ผู้ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ให้ประโยชน์สูงสุด

จากนิยามดังกล่าวข้างต้น และเมื่อพิจารณาประกอบกับเรื่องแนวโน้มของการศึกษานโยบายสาธารณะในปัจจุบัน อาจสรุปความหมายของคำว่าการวิเคราะห์ปัญหานโยบายและสาเหตุการกำหนดวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหา พิจารณาทางเลือกของนโยบายในการแก้ปัญหา ข้อได้เปรียบและเสียเปรียบ และความเป็นไปได้มากที่สุดของแต่ละทางเลือก รวมทั้งผลกระทบซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามทางเลือกนั้น ๆ แล้วเสนอผลการวิเคราะห์ให้ผู้มีอำนาจทำการตัดสินใจ อาจจะระบุว่าทางเลือกใดเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดด้วยหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้โดยใช้สหวิทยาการและวิธีการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและหลายหลาก

2.1.6 ประเภทของตัวแบบการประเมินนโยบายสาธารณะ

คำว่า “ตัวแบบ” (model) หรือแบบจำลองความหมายที่หลากหลายจะนำเสนอที่สำคัญ 4 ลักษณะดังนี้

1. ตัวแบบสถาบัน (Institutional Model) ตัวแบบนี้ถือว่า นโยบายอยู่ในฐานะเป็นผลผลิตของสถาบันหลักของรัฐบาลเป็นผู้กำหนด (Policy as Institutional Output) ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ ที่สามารถทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดนโยบายได้

2. ตัวแบบกระบวนงาน (Process Model) แบบนี้ถือว่านโยบายอยู่ในฐานะเป็นกิจกรรมทางการเมืองอย่างหนึ่ง (Policy as Politically Activity) ซึ่งจะต้องมีขั้นตอนและพฤติกรรมในการกำหนดนโยบาย โดยนักรัฐศาสตร์พฤติกรรมสมัยใหม่ ได้ให้ความสนใจกับเรื่องนี้มาตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 ด้วยการมุ่งความสนใจศึกษาพฤติกรรมของผู้เลือกตั้ง กลุ่มผลประโยชน์สมาชิกสภานิติบัญญัติและประธานาธิบดี เป็นต้น

เจมส์ อี แอนเดอร์สัน (James E. Anderson ในปี ค.ศ. 1975) ได้เสนอว่า กระบวนการนโยบาย (Policy Process) ต้องประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญอย่างน้อย 5 ขั้นตอนอันได้แก่การระบุหรือวิเคราะห์ปัญหา (Problem Identification /analysis) การกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) การตัดสินใจกำหนดนโยบาย (Policy Adoption) การนำ นโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) และการประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) เช่นเดียวกับชาล์ล โอ โจนส์ (Charles O. Jones) ในปี 1970 และโทมัส อาร์ ดาย (Thomas R. Dye) ในปี 1987 ที่ได้อ้างถึงแล้ว ตัวแบบกระบวนการนโยบายสาธารณะในมิติแยกส่วน และบูรณาการขึ้นเป็นตัวแบบหรือแบบจำลอง (Model) ในมิติองค์รวม (Holistic) เพื่อให้สามารถอธิบายกระบวนการนโยบายสาธารณะนั้น ๆ ให้ชัดเจนยิ่งดีขึ้น

3. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model) ตัวแบบนี้ถือว่านโยบายอยู่ในฐานะที่มุ่งผลประโยชน์สูงสุดของสังคม (Policy as Maximum Social Gain) ซึ่งหมายถึง “การที่รัฐบาลควรจะตัดสินใจเลือกนโยบายที่จะให้ผลประโยชน์ต่อสังคมมากกว่าค่าใช้จ่ายให้มากที่สุด และสมควรจะหลีกเลี่ยงการเลือกนโยบายที่มีค่าใช้จ่ายมากกว่าประโยชน์ที่สังคมจะได้รับ”

ตัวแบบนี้ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการตัดสินใจ (Decision-making Process) และปัจจัยผลผลิต (Outputs)

สำหรับปัจจัยนำเข้าที่สำคัญนั้นประกอบด้วยทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับกระบวนการตัดสินใจที่ยึดหลักเหตุผล ตลอดจนข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นต่อการตัดสินใจ

ส่วนประกอบการตัดสินใจนั้นประกอบด้วยขั้นตอนของการตัดสินใจ 6 ขั้นตอนได้แก่

1) การกำหนดเป้าประสงค์ปฏิบัติการ (Operational Goals) ให้ครบถ้วน

2) การเตรียมทรัพยากรและสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆพร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญ

3) การเตรียมทางเลือกของนโยบายทั้งหมด

4) การเตรียมพยากรณ์ผลประโยชน์-ต้นทุนของแต่ละทางเลือก

5) การคำนวณผลประโยชน์สุทธิของแต่ละทางเลือก

6) การเปรียบเทียบรายระบุทางเลือกที่ให้ผลประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นเมื่อผ่านกระบวนการตัดสินใจที่เหมาะสมที่สุดแล้วก็จะได้ผลผลิต (Outputs/ Outcomes) เป็นนโยบายที่สมเหตุสมผลในที่สุดเช่นกัน

4. ตัวแบบทฤษฎีระบบ (system Theory Model) ตัวแบบนี้ถือว่านโยบายเป็นผลผลิตของระบบการเมืองที่พยายามตอบสนองต่อการเรียกร้องหรือผลักดันของกลุ่มต่าง ๆ จากภายนอกของระบบการเมืองซึ่งประกอบด้วย

1) ปัจจัย (Inputs) ประกอบด้วยการเรียกร้อง (Demands) และการสนับสนุน

2) ระบบการเมือง (The Political System) มีภาระหน้าที่สำคัญในการตัดสินและการปฏิบัติ (Decision and Action) และเนื่องจากการเรียกร้องของกลุ่มต่างๆมักมีความหลากหลาย เพราะฉะนั้น ระบบการเมืองที่มีประสิทธิผลจะต้องสามารถจัดการกับความขัดแย้งของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสามารถบังคับการให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ทำไว้ด้วย โดยระบบพรรคการเมืองจะคงอยู่ต่อไปได้หรือไม่นั้นอย่างน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการคือ

2.1) ระบบการเมืองนั้นสามารถสร้างความพอใจให้แก่ประชาชนมากน้อยเพียงใด

2.2) ความเหนียวแน่นที่หยั่งรากลึกของระบบเอง

2.3) การใช้กำลังหากมีความจำเป็น

3) ปัจจัยผลการผลิต (Outputs/Outcomes)

4) ปัจจัยแวดล้อม (Environment)

5. ตัวแบบ “กระแสและหน้าต่างนโยบาย” (The Streams and windows Model) ตัวแบบการวิเคราะห์นโยบายนี้เป็นตัวแบบที่พัฒนาขึ้นมาโดย ให้ข้อสังเกตว่ามีสากระแสที่ 3 เป็นอิสระต่อกันที่ทำให้เป็นที่มาของกระบวนการนโยบาย (Kingdon, 2000, p. 8)

กระแสแรกคือ กระแสปัญหา (Problem Stream) กระแสนี้มุ่งเน้นไปที่ความสนใจของประชาชน และผู้กำหนดนโยบายในปัญหาทางสังคมที่เฉพาะเจาะจงไปในปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยมีการให้นิยามหรือคำจำกัดความปัญหานั้น ๆ หลังจากได้มีการนำปัญหาดังกล่าวมากำหนดเป็นนโยบายเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าในการที่จะให้ได้มาว่าปัญหาเป็นปัญหาที่ควรให้ความสนใจมีหลายวิธีการหลายกระบวนการขั้นตอนและหนึ่งในกระบวนการขั้นตอนเหล่านั้นก็คือ การติดตามข้อมูลทางสังคม

กระแสที่สองคือ กระแสการเมือง (Political Stream) ตั้งแต่นี้เป็นกระแสที่รัฐบาลหรือฝ่ายการเมืองเป็นฝ่ายกำหนดปัญหาโดยมีรายการหรือประเด็นของปัญหาที่ควรจะได้รับการแก้ไขอยู่แล้ว ประเด็นหรือปัญหาเหล่านี้ก่อตัวหรือได้รับการกำหนดขึ้นมาเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ของพลังสำคัญต่างๆ เช่น อารมณ์ความรู้สึกของคนในชาติ อำนาจอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ การเคลื่อนไหว หรือการแบ่งรัฐบาลเป็นต้น

กระแสที่ 3 คือกระแสนโยบาย (Policy Stream) กระแสนี้เป็นกระแสที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบวาระการตัดสินใจหรือเป็นการระบุรายละเอียดทางเลือกที่ใช้ในการตัดสินใจซึ่งผู้ที่มีส่วนในกำหนดทางเลือกที่ใช้ในการตัดสินใจดังกล่าวคือ ผู้กำหนดนโยบาย

Kingdon เห็นว่าเมื่อใดก็ตามที่ทั้ง 3 ประการที่กล่าวมาข้างต้นมาบรรจบถือมาพบกันก็จะเป็นที่มาของนโยบายสาธารณะ Kingdon เรียก โอกาสหรือสภาพการณ์ ที่ทั้ง 3 ประการมาบรรจบหรือมาพบกันว่าคือ “หน้าต่าง” นโยบาย (Windows) สถานการณ์ที่ทำให้หน้าต่างนโยบาย (Windows Policy) เปิดออกมามักจะได้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล หรือการเปลี่ยนแปลงการปกครอง การเปลี่ยนแปลงรัฐสภา การเปลี่ยนแปลงอารมณ์ความรู้สึกของประชาชนในชาติ เป็นต้น

สำหรับสมมติฐานของหน้าต่างนโยบายก็คือการจัดระเบียบวาระนโยบายเป็นผลหรือขึ้นอยู่กับโอกาสหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อใดก็ตามมีโอกาสหรือมีสถานการณ์ที่เอื้ออำนวย (คือมีกระแสทั้ง 3 มาบรรจบกัน) ก็จะเป็นการเปิดช่องให้ประเด็นปัญหาเข้าสู่หน้าต่างนโยบายที่นำไปสู่การจัดระเบียบวาระนโยบายสาธารณะได้

สรุปได้ว่า โดยทั่วไปหมายถึงการกำหนดและตัดสินว่าทางเลือกของนโยบาย การตัดสินใจหรือมรรควิธีใดดีที่สุดเพื่อช่วยให้ขุดของเป้าประสงค์ goals ที่กำหนดบรรลุผลสำเร็จ โดยเปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ กับเป้าประสงค์ การประเมินนโยบายสาธารณะว่า ในความหมายอย่างกว้าง หมายถึงการวิจัยประยุกต์แบบหนึ่งซึ่งดำเนินการเพื่อให้เข้าใจประเด็นปัญหาทางสังคมและเทคนิคได้ลึกซึ่งยิ่งขึ้น และได้วิธีแก้ปัญหาที่ดีกว่า การวิเคราะห์นโยบายพยายามแสดงหนทางเลือกที่เป็นไปได้ รวบรวมข้อมูลและหลักฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์และผลกระทบอื่น ๆ ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจเลือกและนำทางเลือกนั้นไปปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ผู้ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ให้ประโยชน์สูงสุด

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชน

2.2.1 ความหมายของศักยภาพชุมชน

พัทนัม (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, (2543 อ้างอิงจาก Putnam, 1993, p. 15) กล่าวไว้ว่าชุมชนจะเข้มแข็งและมีศักยภาพได้นั้น เพราะคนในชุมชนมีน้ำใจ มีจิตสำนึกสาธารณะ มีความกระตือรือร้นมีบรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกันมีเครือข่ายของการทำให้สังคมมาติดต่อสัมพันธ์กันในเรื่องเกี่ยวกับชุมชน มีสถานภาพทางกายภาพของชุมชนที่เหมาะสม และสมาชิกมีส่วนร่วมในงานสาธารณะของชุมชน

สุวิทย์ ธีรศาสวัต (2533, อ้างในจิราภา ฉิมสุข, 2544, หน้า 5) ให้ความหมายของศักยภาพชุมชน หมายถึง ขีดความสามารถของชุมชน รวมทั้งความสามารถของชุมชนในการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานกับคนภายนอกชุมชน ขณะเดียวกันก็ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มาจากภายนอกชุมชน ทั้งนี้ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อความปกติสุขในการอยู่ร่วมกันในชุมชนองค์ประกอบที่ทำให้

ชุมชนเกิดศักยภาพในการดำเนินงานใด ๆ นั้น ได้แก่ โครงสร้างประชากรและระบบการปกครอง อาชีพ และระบบการผลิต

จิราภา ฉิมสุข (2544, หน้า 5) ให้ความหมายของศักยภาพชุมชน หมายถึง ขีดความสามารถของชุมชนในอันที่จะตอบสนองความต้องการและแก้ไขสภาพปัญหาของคนส่วนใหญ่ในชุมชน รวมทั้งความสามารถของชุมชนในการประสานความร่วมมือในการดำเนินงานกับคนภายนอกชุมชน ขณะเดียวกันก็ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มาจากภายนอกชุมชนทั้งนี้ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อความปกติสุขในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน องค์ประกอบที่ทำให้ชุมชนเกิดศักยภาพในการดำเนินงานใดๆ นั้น ได้แก่ โครงสร้างประชากรและระบบการปกครอง อาชีพและระบบการผลิต

สุรเชษฐ์ เวชพิทักษ์ (2533, หน้า 24) กล่าวถึง ศักยภาพของชุมชน หมายถึง ความสามารถของชุมชนในการจัดการภายในชุมชน เช่น การใช้ระบบเครือญาติ ในระบบคัดเลือกผู้นำ การใช้ระบบศาลเฒ่า ศาลแก่ ทำหน้าที่พิจารณาคดี และแก้ไขคลี่คลายความขัดแย้งหรือกรณีพิพาทในชุมชน

อนุชาต พวงสำลี และอรทัย อาจย่ำ (2539, หน้า 257) กล่าวถึงศักยภาพและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มคนตั้งแต่เรื่องของจิตสำนึก ความรู้ทักษะไปจนถึงการจัดการ การรวมกลุ่ม ทำให้เกิดพลังต่อรองในการแก้ปัญหานานาชนิด และการที่กลุ่มจะเข้มแข็งของชุมชนว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มคนตั้งแต่เรื่องของจิตสำนึกความรู้ ทักษะไปจนถึงการจัดการ การรวมกลุ่ม ที่ทำให้เกิดพลังต่อรองในการแก้ปัญหานานาชนิดและการที่กลุ่มจะเข้มแข็งหรือไม่ต้องพิจารณาถึงด้านทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรอื่นๆของชุมชนด้วยการจะเกิดศักยภาพหรือความเข้มแข็งของชุมชนนั้นมีปัจจัยที่จะเป็นตัวนำไปสู่การมีศักยภาพหรือความเข้มแข็งของชุมชนได้ดังนี้

แมททริว (Mathews, 1996, pp. 1-25) ได้พิจารณาเงื่อนไขและปัจจัยของชุมชนที่ทำให้เกิดความเข้มแข็ง ดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อความเป็นชุมชน
    1.1 การรวมตัวเป็นกลุ่ม องค์กร มีมากน้อยเพียงใด
    1.2 ขนาดของกลุ่มที่พบปะ
    1.3 จำนวนสถานที่และโอกาสในการพบปะสังสรรค์ เพื่อถกปัญหาของชุมชน
    1.4 ประเด็นพูดคุย ถกปัญหาของชุมชน
    1.5 ระดับความสัมพันธ์ ใกล้ชิดของคนในชุมชน
    1.6 เครื่องมือสื่อสาร
2. กระบวนการเฉพาะบางอย่าง
    2.1 กระบวนการตัดสินใจเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาโดยรวมของชุมชนเป็นอย่างไร การมีส่วนร่วมของคนมากน้อยเพียงใด บทบาทของผู้นำในการตัดสินใจเป็นอย่างไร

2.2 กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่แตกต่างกันหรือการหาข้อสรุปร่วมกันในการแก้ปัญหา

3. ผู้นำ

3.1 จำนวนผู้นำ การกระจายตัวในตำบล พื้นที่

3.2 บทบาทของผู้นำสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชน เช่น เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดริเริ่มการสร้างกระบวน กิจกรรมให้สมาชิกมีส่วนร่วม และการสร้างเครือข่าย ภายในภายนอกชุมชน

3.3 คุณสมบัติ เช่น การติดตามสถานการณ์ปัญหา การเปิดกว้างให้การเรียนรู้ไม่แบ่งฝ่ายมองการณ์ไกล

4. กระบวนทัศน์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม

4.1 เป็นการประเมินว่าชุมชนมีระบบความคิดด้านต่างๆเหล่านี้มากน้อยเพียงไร

4.2 การให้ความสำคัญกับกระบวนการพอๆกับผลงาน

4.3 การดึงคนให้มาร่วมกระบวนการคิดและตัดสินใจให้มากที่สุด

4.4 การเน้นศักยภาพของสมาชิกที่มารวมตัวกันว่า เป็นต้นทุนของชุมชนมากกว่ามองว่าเป็นปัญหาชุมชน

4.5 ความคิดเกี่ยวกับอำนาจ หรือ พลัง ในการเปลี่ยนแปลงเน้นพลังของกลุ่มในการแก้ปัญหาของตนเองมากกว่าฝากความหวังไว้ที่ผู้มีอำนาจหรือไม่

4.6 ความคิดเกี่ยวกับการรับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของชุมชนตนเอง

5. ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนกับสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน

5.1 ความร่วมมือสนับสนุน ความใกล้ชิดกันของโรงเรียน วัด สถานบริการในชุมชน

6. ความรู้สึกร่วมเป็นกลุ่มชุมชนเดียว และมองหาทางออกของความร่วมมือในชุมชน เป็นการประเมินว่าในชุมชนมีความรู้สึกผูกพันเป็นชุมชนหรือไม่ โดยดูจาก

6.1 ประวัติศาสตร์ คำบอกเล่าของชาวบ้านเกี่ยวกับการช่วยเหลือกันและกันในการแก้ปัญหาชุมชน

6.2 การทำกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือหลายฝ่ายร่วมกัน

6.3 ความพยายามในการดึงเอาคนที่ยังไม่เข้าร่วมงานพัฒนาชุมชนให้เข้ามาร่วมด้วย

การประเมินศักยภาพชุมชน

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2537, หน้า 134-136) กล่าวว่าขอบเขตของการวินิจฉัยศักยภาพของชุมชนในงานพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน วิเคราะห์จากองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. ความกระตือรือร้นหรือจิตวิญญาณ ตลอดจนการรับรู้และจิตสำนึกในการในการพัฒนาของประชาชน หมายถึงความมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา ความกระตือรือร้นมีความสำคัญอย่าง

มากแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชน ทั้งนี้รวมไปถึงการรับรู้และการมีจิตสำนึกในงานพัฒนาของประชาชนด้วย

2. โครงสร้างและบทบาทขององค์กรชุมชน ผู้นำชุมชน รวมทั้งโครงสร้างอำนาจของชุมชนเป็นเรื่องที่พิจารณาถึงสภาพการปกครองของผู้นำชุมชน และองค์กรของชุมชนมีความพร้อมที่จะพัฒนาและเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนา

3. การวางแผนและการบริหารจัดการงานพัฒนาพิจารณาถึงความสามารถที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนมากน้อยเพียงใด

4. การพัฒนาคน การพิจารณาความพร้อมของทรัพยากรบุคคลในชุมชน ว่าสามารถทำให้ชุมชนมีการพัฒนามากน้อยเพียงใด เช่น ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และประชาชนทั่วไปในชุมชนมีการพัฒนาชุมชนของตนเองมากน้อยเพียงใด

5. เทคโนโลยีงานพัฒนา ศักยภาพของชุมชนในเรื่องของเทคโนโลยีในงานพัฒนาเป็นอีกเรื่องที่จะต้องการทำวินิจฉัยถึงประสิทธิภาพของเทคโนโลยีว่าสามารถทำให้งานพัฒนาในชุมชนบรรลุผลสำเร็จตามความต้องการของสมาชิกมากน้อยเพียงใด

6. การสื่อสาร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และระบบข้อมูลข่าวสารของชุมชน การวินิจฉัยศักยภาพในเรื่องการสื่อสาร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และระบบข้อมูลข่าวสารของชุมชนนี้เพื่อที่จะทำให้เกิดความสำนึกและการติดต่อประสานงานความเข้าใจกันมากขึ้น

7. การระดมทุน แรงงาน และทรัพยากรในชุมชน ปัจจัยเรื่องทุนและทรัพยากรที่เป็นวัตถุเป็นเรื่องสำคัญในงานพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาและความต้องการของชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากถ้าหากมีการดำเนินการที่ปราศจากทุน แรงงาน และทรัพยากรที่เหมาะสม จะทำให้โครงการประสบปัญหาและไม่สามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายได้

8. ลักษณะโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นเรื่องที่สำคัญไม่อาจมองข้ามไปได้ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละชุมชน ย่อมแตกต่างกันไป อุปสรรคหรือความสำเร็จในงานพัฒนาต้องพิจารณาจากลักษณะโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งด้วย เช่น ประชาชนมีค่านิยมอย่างไร ทัศนคติต่อการพัฒนาอย่างไร ลักษณะการพึ่งพาอาศัยเป็นอย่างไร

9. ระบบการสนับสนุนจากภายนอกชุมชน การวินิจฉัยในเรื่องของศักยภาพไม่เพียงแต่พิจารณาองค์ประกอบภายในชุมชนเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาจากองค์ประกอบจากภายนอกชุมชนด้วย ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ การบริการ และด้านวิชาการจากภายนอกชุมชนมีผลกระทบกับภายในชุมชนด้วย ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนมิได้อยู่นิ่ง หรือติดต่อกันเฉพาะภายในชุมชนเท่านั้น แต่ชุมชนมีการติดต่อสัมพันธ์กับภายนอกชุมชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ทำให้จำเป็นต้องทราบถึงการได้รับการสนับสนุนจากภายนอกชุมชนว่ามีมากน้อยเพียงใด

ลีลาภรณ์ นาครทรรพ และคณะ (2538, หน้า 130-138) มีข้อสรุปเกี่ยวกับกรอบตัวชี้วัดความเข้มแข็งหรือศักยภาพของชุมชน ดังนี้

1. มีการนำมิติเชิงวัฒนธรรมมาผสมผสานในการทำกิจกรรม เพราะการมีฐานทางวัฒนธรรมจะเป็นเครื่องยึดโยงให้สามารถสร้างองค์กรชุมชนได้ง่ายและมีคุณภาพ

2. ในด้านความสามารถในการตอบสนองต่อปัญหา ควรพิจารณาถึง

2.1 ความรวดเร็วในการตอบสนองต่อปัญหา

2.2 ปัญหานั้นมีหลากหลายหรือไม่ ยากง่ายเพียงไร เป็นปัญหาภายในหรือภายนอกชุมชนปัญหาเหล่านี้จะเป็นเครื่องทดสอบประสิทธิภาพและความสามารถของกลุ่มในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี

2.3 จำนวนปัญหาที่องค์กรชุมชนสามารถแก้ไขได้

3. ในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรพิจารณาตัวชี้วัด ได้แก่

3.1 มีการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ ทางเลือกการแก้ปัญหา สาเหตุ ทางเลือก การแก้ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาโดยดูถึงกระบวนการในการวิเคราะห์ดังกล่าว มีการวิเคราะห์ที่ชัดเจนหรือไม่ มีการเชื่อมโยงปัญหากับสาเหตุหรือไม่ คุณภาพในการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ การตั้งเป้าหมายในการแก้ปัญหาเป็นอย่างไร มีทิศทางที่ถูกต้อง มีสติหรือไม่

3.2 มีการพัฒนาจิตสำนึก

4. ในด้านการจัดกลุ่ม ควรพิจารณาถึงตัวชี้วัด ได้แก่

4.1 จำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม

4.2 ระดับของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เสนอความคิดลงมือปฏิบัติ

4.3 สมาชิกรู้หน้าที่และทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ

4.4 มีการสร้างและพัฒนากระบวนการกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

4.5 มีกฎระเบียบและกติการ่วมกัน

4.6 มีความพร้อมเพรียง ความสามัคคีในการทำกิจกรรมร่วมกัน

5. ในด้านที่เกี่ยวกับผู้นำ ซึ่งหมายถึง ผู้ที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิกและชุมชน ควรพิจารณาถึงตัวชี้วัด ได้แก่

5.1 จำนวนผู้นำ มีหลายคนหรือไม่

5.2 ความรู้และทักษะของผู้นำ มีหลายด้านหรือไม่ (เช่น ผู้นำด้านการสื่อสาร การถ่ายทอดความรู้ การจัดการ)

6. ในด้านที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ ควรพิจารณาถึงตัวชี้วัดได้แก่

6.1 การที่สมาชิกได้รับผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

7. ในด้านการยอมรับนับถือที่องค์กรได้รับจากภายนอก ควรพิจารณาถึงตัวชี้วัด ได้แก่

7.1 การสนับสนุนที่ได้รับจากภายนอก เช่น เงินทุนและทรัพยากรในโครงการพัฒนาต่างๆ

7.2 มีคนเยี่ยมชมศึกษาดูงาน เป็นแหล่งความรู้

7.3 การมีความสามารถในการต่อรองกับรัฐ แหล่งทุนต่างๆ มากขึ้น

8. ด้านการขยายผล ควรพิจารณาถึงตัวชี้วัดได้แก่

8.1 จำนวนสมาชิกที่เพิ่มมากขึ้น

8.2 ประเภทงานและกิจกรรมมีหลากหลายมากขึ้น

8.3 จำนวนองค์กรมีหลากหลายมากขึ้น

บัณฑร อ่อนดำ และวิริยา น้อยวงศ์ยางค์ (2533, หน้า 49) กล่าวถึงตัวชี้วัดของความเข้มแข็งหรือศักยภาพของชุมชน ได้แก่

1. องค์ความรู้ ภูมิปัญญา ซึ่งรวมถึง ระบบข้อมูลข่าวสาร วิชาการ การศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ทันต่อความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงโดยเน้นให้เกิดองค์ความรู้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัวชุมชน และสถาบันทางสังคม ตลอดจนองค์ความรู้นั้นสามารถนำมาใช้ในกระบวนการพัฒนาทั้งในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน และใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา

2. กระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ ในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหา แสวงหาทางออกในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อตอบสนองปัญหาของสมาชิกในชุมชน โดยใช้ภูมิปัญญาหมู่บ้าน ประสบการณ์ และการเรียนรู้ ประยุกต์ เทคนิค และการจัดการ

3. องค์กร ชุมชน การบริหารจัดการ กำลังคน หมายถึง การรวมกลุ่มชาวบ้านการจัดองค์กรในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน การจัดระบบบริหารจัดการพัฒนา จัดระบบสวัสดิการสังคมชุมชนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น การรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งกลุ่มกองทุนออมทรัพย์ มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ส่งเสริมเครือข่ายทั้งเครือข่ายธรรมชาติ เครือข่ายการจัดตั้งองค์กร และเครือข่ายประสบการณ์

สรุปได้ว่า ศักยภาพชุมชน หมายถึง ขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหาชุมชน บนพื้นฐานความรู้ วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นำมาประยุกต์ให้เกิดชุดความรู้ทั้งภายในและภายนอก ให้เกิดการพึ่งพาตนเอง บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนได้แก่ การร่วมคิด ร่วมคุย ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมกันใช้ประโยชน์ร่วมกัน และการประเมินผลชุมชนว่า มีจุดดี จุดเด่นอะไรบ้าง เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนให้เกิดชุมชนเข็มแข็ง

2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วม นับเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาในทุกระดับเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผลในกิจกรรม/โครงการของชุมชน เป็นการสร้าง/ปลูกฝังจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของกิจกรรม/โครงการนั้นปัจจุบันแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา (People Participation for Development)

ได้รับการยอมรับและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในงานพัฒนาทุกภาคส่วนหรือในลักษณะเบญจภาคี ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และประชาชน รวมพลังกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (ยุวดี พ่วงรอด, 2564, หน้า 502)

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นการริเริ่มการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา/สาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดความต้องการของชุมชน และจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนในการพัฒนาซึ่งเป็นขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการ วิธีการตลอดจนแนวทางการดำเนินงานและทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินการพัฒนา เป็นส่วนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ เทคโนโลยี ฯลฯ จากองค์กรภาคีพัฒนา

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ซึ่งเป็นทั้งการได้รับผลประโยชน์ทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ

ขั้นตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นการประเมินว่า การที่ประชาชนเข้าร่วมพัฒนา ได้ดำเนินการสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด การประเมินอาจประเมินแบบย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลความก้าวหน้าเป็นระยะๆ หรืออาจประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวมยอด

2.2.3 ปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

การที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วม นอกจากการปลูกฝังจิตสำนึกแล้วจะต้องมีการส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางซึ่งควรพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับกลไกของภาครัฐ ทั้งในระดับนโยบายมาตรการ และการปฏิบัติที่เอื้ออำนวย รวมทั้งการสร้างช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน จำเป็นที่จะต้องทำให้การพัฒนาเป็นระบบเปิด มีความเป็นประชาธิปไตย มีความโปร่งใส รับฟังความคิดเห็นของประชาชน และมีการตรวจสอบได้

2. ปัจจัยด้านประชาชน ที่มีสำนึกต่อปัญหาและประโยชน์ร่วมมีสำนึกต่อความสามารถและภูมิปัญญาในการจัดการปัญหาซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ซึ่งรวมถึงการสร้างพลังเชื่อมโยงในรูปกลุ่มองค์กร เครือข่ายและประชาสังคม

3. ปัจจัยด้านนักพัฒนาและองค์กรพัฒนา ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมกระตุ้น สร้างจิตสำนึก เอื้ออำนวยกระบวนการพัฒนาสนับสนุนข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรและร่วมเรียนรู้กับสมาชิกชุมชน (จุติมา พันธุ์ช่วง,2559,หน้า 1)

2.2.4 ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. อุปสรรคด้านการเมือง เกิดจากการไม่ได้กระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่ประชาชน โครงสร้างอำนาจทางการเมือง การปกครอง การบริหาร เศรษฐกิจ ถูกควบคุมโดยคนกลุ่มน้อย ทหาร นายทุน และข้าราชการ ขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพในการแจกแจงทรัพยากร

2. อุปสรรคด้านเศรษฐกิจ เกิดจากการขาดความสามารถในการพึ่งตนเอง อำนาจการต่อรองมีน้อย กระบวนการผลิต ปัจจัยการผลิตอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ความแตกต่างในสังคมด้านรายได้ อำนาจ และฐานะทางเศรษฐกิจ

3. อุปสรรคด้านวัฒนธรรม ขนบประเพณีในแต่ละพื้นที่ที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เนื่องจากขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน/เผ่า

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผลในโครงการ หรือกิจกรรม ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้เข้ามาพัฒนาชุมชน เพราะการมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน หรือเกิดชุมชนจัดการตนเองได้ กระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมตั้งแต่ การพัฒนาโจทย์วิจัย ต้องมาจากความต้องการของชุมชน ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดและสะท้อนปัญหาที่ชุมชนกำลังเผชิญผ่านเวทีประชาคม พอได้โจทย์วิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ชุมชนต้องเข้ามาเป็นนักวิจัยที่จะมาร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นชุมชนเป็นสำคัญ และที่สำคัญคนในชุมชนได้เรียนรู้จากการเก็บข้อมูล สอบถาม และบันทึกข้อมูล หลังจากได้ข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็นำข้อมูลมาตัดสินใจ มาวิเคราะห์สังเคราะห์ วางแผน เพื่อค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาสิ่งที่เกิดขึ้น ถือได้ว่า งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบเปิดที่สอนให้ชุมชนรู้จักพึ่งตนเองบนข้อมูลที่มีอยู่ พร้อมทั้งสอนวิธีคิด สืบหาเหตุหาผล หรือที่นักวิชาการเรียกว่า System thinking (ความคิดที่เป็นระบบ) ฉะนั้น งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น เป็นงานวิจัยสายพันธุ์ใหม่ที่เป็นการบูรณาการเชิงโยง นักวิชาการภาครัฐ ชาวบ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชน หรือที่เรียกว่า การแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการตัดสิน บนข้อมูล ชุดความรู้ที่ภายในชุมชน ผนวกกับความรู้ทางศาสตร์สมัยใหม่มาสร้างการเปลี่ยนให้เกิดขึ้น กับชุมชน

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม

2.3.1 แนวคิดพหุวัฒนธรรมมาจากไหน

แนวคิดพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism) เป็นแนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) (Turner, Terence 1993, p. 422, Bennett, David 1998, p. 1) ที่แพร่กระจายไปยังภูมิภาคต่างๆ ของโลกในปัจจุบัน จุดกำเนิดของแนวคิดนี้น่าจะอยู่ที่อเมริกาเหนือ ในประเทศแคนาดา และสหรัฐอเมริกาในช่วงต้นของทศวรรษที่ 1970 (Joppke Christian และ Lukes Steven, 1999, p. 1) แล้วข้ามมหาสมุทร

แอตแลนติกมายังตะวันตก และยุโรปตะวันออก แล้วจึงข้ามมหาสมุทรแปซิฟิกมายังประเทศออสเตรเลียและอินเดีย

แนวคิดพหุวัฒนธรรมปรากฏตัวขึ้นภายใต้เงื่อนไขทางการเมืองและสังคมของโลกยุคหลังอาณานิคมและกระแสทุนนิยม ที่ต้องการรื้อถอน และกัดเซาะความชอบธรรมของรัฐ และกลุ่มวัฒนธรรมหลักที่พยายามผสมกลมกลืน สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสร้างศูนย์กลางของอำนาจบนพื้นฐานแนวคิดเอกนิยม และสากลนิยม

แนวคิดหลังสมัยใหม่เน้นความหลากหลายทางวัฒนธรรม (cultural diversity) และไม่มองว่าสังคมสามารถผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ (homogeneity) เพราะในความจริงไม่มีสังคมใดที่สร้างขึ้นมาจากคนกลุ่มเดียวหรือมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2548, หน้า 19) กรอบคิดพหุวัฒนธรรมมีที่มาจากบริบทและปรากฏการณ์ทางสังคมที่หลากหลาย ซึ่งในที่นี้จะขอกล่าวถึงเพียง 4 บริบทที่สำคัญ คือ

1. สังคมอาณานิคม (เช่นสังคมพหุนิยม pluralism) จากกรณีศึกษาของ J.S. Furnivall ในอาณานิคมของอังกฤษที่ได้พัฒนามาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับพหุสังคม (Plural Society) และแนวคิดพหนิยม (pluralism) ในเวลาต่อมาได้มีข้อโต้แย้งกับแนวคิดดังกล่าวว่า ภาพของพหุสังคมในทรรศนะของ Furnivall ดูเหมือนเป็นภาพถาวร ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งยังละเลยต่อการแต่งงานข้ามชาติพันธุ์ (Intermarriage) หรือการผสมกลมกลืนข้ามวัฒนธรรม (Intermingling) ละเลยต่อความแตกต่างระหว่างกลุ่มภายใต้ความแตกต่างทางอำนาจของอาณานิคม และขาดการอธิบายการปฏิสัมพันธระหว่างกลุ่ม (Pieterse, Jan Nederveen, 2004, p. 38)

2. โลกาภิวัตน์ ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 การล่มสลายของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของยุโรปตะวันออกและสหภาพโซเวียต แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของการเป็นปรปักษ์ระหว่างชาติพันธุ์ ที่ก่อให้เกิดความรุนแรงขึ้นมาได้ สถานการณ์ของอาฟริกา (Rwanda, Burundi, South Africa) เมื่อได้รับการปลดปล่อยจากอาณานิคมมีแนวโน้มไม่ต่างจากสหภาพโซเวียตและยุโรปตะวันตกเท่าใดนัก ความเกลียดชังระหว่างชาติพันธุ์เมื่อครั้งเก่าก่อน ปะทุขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง โลกาภิวัตน์ การเกิดเมือง การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของวัฒนธรรมโลก ก่อให้เกิดอัตลักษณ์และการต่อสู้ระหว่างชาติพันธุ์เริ่มปรากฏขึ้นและเป็นเหตุแห่งความรุนแรง โลกาภิวัตน์เป็นเหตุหนึ่งของความขัดแย้งระหว่างชาติพันธุ์เพราะทำให้รัฐชาติอ่อนแอ ในขณะเดียวกันโลกาภิวัตน์ได้เข้าไปกระตุ้นให้กลุ่ม fundamentalist ผู้นับถือศาสนาอิสลามในอิหร่าน อินโดนีเซีย มาเลเซีย บังคลาเทศ และทางตอนใต้ของประเทศไทย แสดงปฏิกริยาตอบโต้ต่อกระแสดังกล่าว (Laquian, Aprodicio A., 1996, p. 44)

3. การปรับเปลี่ยนโครงสร้างประชากรและวัฒนธรรมในอเมริกาเหนือ (เช่นสหรัฐอเมริกา และแคนาดา) และยุโรป ประสบการณ์ของอเมริกาเหนือในเรื่องการครอบงำผู้อพยพและชนพื้นเมืองชาวอินเดียนำไปสู่ปัญหาทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวัฒนธรรมที่หลากหลาย ในขณะที่ประเทศต่างๆ ใน

ยุโรป เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ตลอดจนประเทศออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ต่างประสบกับปัญหาของผู้อพยพที่เดินทางมาจากดินแดนอาณานิคมของยุโรปเอง และดินแดนอื่นๆ เพื่อแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าในประเทศที่เจริญแล้ว ผู้อพยพเหล่านี้มีปัญหากับประชาชนของประเทศ ไม่มีสิทธิใดๆ ในประเทศใหม่ และไม่ได้รับความคุ้มครองจากการเอารัดเอาเปรียบในผลประโยชน์ กลุ่มผู้อพยพไม่ยอมถูกหลอมรวมเข้ากับวัฒนธรรมหลักของประเทศทั้งยังยืนยันที่ธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2547, หน้า 32)

4. ทุนข้ามชาติและแรงงานข้ามถิ่น องค์กรระหว่างประเทศหรือธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เป็นปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่การเดินทางข้ามพรมแดนรัฐชาติ ด้วยความต้องการแรงงานในการผลิตและการลงทุนจากต่างชาติทำให้ผู้อพยพต่างวัฒนธรรมเดินทางเข้าไปยังเมืองใหญ่ๆ ทั่วโลก สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น (ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2549, หน้า 3) ทั้งยังลดอำนาจของโครงสร้างการเมืองและสังคมแบบดั้งเดิมที่พยายามจะควบคุมกลุ่มวัฒนธรรมต่างๆ ที่อยู่ในอาณาเขตของรัฐ (Turner & Terence, 1993, p. 423)

ประชาชน และรัฐบาลของประเทศต่างๆ ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในตอนปลายศตวรรษที่ 20 ถึงต้นศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างดี ต่างก็เรียกร้องและพยายามที่จะจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในยุคหลังสมัยใหม่นี้ เพื่อให้วัฒนธรรมที่แตกต่างดำรงอยู่อย่างสงบและที่สำคัญคือมีสิทธิเท่าเทียมกัน ทางเลือกหนึ่งของการจัดการสังคมที่ประกอบไปด้วยผู้คนที่แตกต่างหลากหลายคือ แนวคิดพหุวัฒนธรรม ที่ไม่เพียงทฤษฎีทางสังคม แต่เป็นแนวคิด และนโยบายทางการเมือง ตลอดจนมีแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2.3.2 สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural society) คืออะไร

คำว่า “สังคมพหุวัฒนธรรม“ (Multicultural Society) ตามเงื่อนไขทางประชากร สังคมพหุวัฒนธรรมจะหมายถึงสังคมที่มีประชากรตั้งแต่สองกลุ่มวัฒนธรรมขึ้นไป แต่ละกลุ่มจะมีลักษณะวัฒนธรรมเป็นของตนเอง มีอัตลักษณ์และชุมชนของตนเอง แต่ในบางครั้งอาจมีลักษณะที่ซ้อนทับกันระหว่างกลุ่ม ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอาจเป็นเรื่องของการพึ่งพิงทางอำนาจ หรือเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน (ด้วยฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม การศึกษา และอิทธิพลทางการเมือง) เบลเยี่ยมเป็นตัวอย่างของสังคมพหุวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมคือมีกลุ่ม Wallon (ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่พูดภาษาฝรั่งเศส) กับกลุ่ม Flemish (กลุ่มที่ใช้ภาษาดัช) เป็นกลุ่มที่ครอบงำทางวัฒนธรรม ส่วนกลุ่มที่เป็นวัฒนธรรมย่อยลงมาคือ ชุมชนชาวเยอรมัน หรือกรณีของสเปนที่ประกอบไปด้วยกลุ่มปกครองตนเอง Catalan, Basque และ Galicia ซึ่งกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ปกครองตนเองและแยกตัวออกจากวัฒนธรรมศูนย์กลางที่แมดริด ภายหลังสมัยของนายพลฟรังโก (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2547, หน้า 137)

สังคมพหุวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมข้างต้นดูเหมือนจะปรากฏอยู่ทั่วไปในอาณาจักร หรือรัฐต่างๆ ในโลกนี้ แต่ในศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา รัฐชาติต่างๆ เริ่มมีประสบการณ์กับสังคมพหุวัฒนธรรมใน

รูปแบบใหม่ ที่มีความแตกต่างและหลากหลายจากการที่มีผู้อพยพจากดินแดนต่างๆ ประเทศทางตะวันตกและแม้กระทั่งประเทศที่เคยได้ชื่อว่ามีชาติพันธุ์เพียงหนึ่งเดียวเช่นเยอรมัน และญี่ปุ่นก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าประเทศเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม อันเกิดจากผู้อพยพแห่งยุคสมัยโลกาภิวัตน์ รัฐต่างๆ ในโลกเป็นรัฐพหุชาติพันธุ์ที่มีประชากรกว่าร้อยละ 30 ของประชากรของรัฐเดินทางมาจากสังคมอื่นๆ ดังนั้นในบางโอกาส คำว่าพหุวัฒนธรรมจึงอาจเท่ากับคำว่าพหุชาติพันธุ์ ผสมกับคำว่าพหุเชื้อชาติ ซึ่งเริ่มต้นจากสถานการณ์ของชุมชนที่ไม่ใช่ผิวขาวที่ตั้งรกรากอยู่ในสังคมของคนผิวขาว

สรุปได้ว่า อย่างไรก็ตามนักวิชาการที่ให้ความสนใจสังคมพหุวัฒนธรรมไม่ได้ให้ความหมายต่อความหลากหลายเพียงแค่เป็นความหลากหลายของชาติพันธุ์ เท่านั้น หากแต่หมายถึงสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อยต่างๆ กลุ่มทางเพศที่ไม่ได้หมายถึงเพศหญิงแต่หมายรวมถึงเพศอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นเกย์ เลสเบี้ยน หรือสาวประเภทสอง รวมถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่นคนจน คนพิการด้วย แม้ว่าคนกลุ่มนี้จะไม่ใช่กลุ่มชาติพันธุ์ แต่คนกลุ่มต่างๆ ข้างต้นต่างมี “วัฒนธรรม” เป็นของกลุ่มของตน

2.3.3 แนวคิดพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism) คืออะไร

คำว่า Multiculturalism ปรากฏในพจนานุกรม The Oxford English Dictionary ตั้งแต่ 31 กรกฎาคม ค.ศ. 1941 (Timothy B. Powell, 2003, p. 158 ; อ้างถึงใน ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2549, หน้า 1) ความหลากหลายทางวัฒนธรรมภายในกรอบของรัฐประชาชาติหมายถึงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ (ethnicity) และเชื้อชาติ (race) ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ไม่ได้ครองอำนาจทางการเมือง ในขณะเดียวกันกลุ่มผู้ครองอำนาจทางการเมืองก็มีนโยบายทางการเมืองที่พร้อมจะจัดการกับชนกลุ่มน้อยต่างๆ เหล่านี้ ในขณะที่ชนกลุ่มน้อยเองก็มีนโยบายและแนวทางการเมืองที่จะทำให้กลุ่มของตัวเองเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองหรือมีอำนาจทางการเมือง (Gunew Sneja, 2004, pp. 16–17 อ้างถึงใน ธเนศ วงศ์ยานนาวา, 2549, หน้า 1)

The American Heritage Dictionary of English Language ปี 2000 ได้ให้ความหมายคำว่า พหุวัฒนธรรม (multicultural) เป็นคำคุณศัพท์ หมายถึง สิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์วัฒนธรรมที่หลากหลาย หรือการรวมวัฒนธรรมที่หลากหลาย อีกความหมายหนึ่งหมายถึง สิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางสังคม และการศึกษาว่าด้วยเรื่องการส่งเสริมประโยชน์ของวัฒนธรรมที่หลากหลายภายในสังคมหนึ่ง มากกว่าจะให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมกระแสหลักเพียงวัฒนธรรมเดียว

The Columbia Encyclopedia ปี 2001 ได้ให้ความหมายคำว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรม หรือ “พหุนิยมทางวัฒนธรรม” (Cultural pluralism) เป็นคำศัพท์ที่อธิบายถึงการดำรงอยู่ร่วมกันของวัฒนธรรมที่หลากหลายในท้องถิ่นหนึ่ง โดยปราศจากการครอบงำทางวัฒนธรรม พหุวัฒนธรรมพยายามที่จะก้าวข้ามผ่าน เชื้อชาตินิยม เพศนิยม และการแบ่งแยกและกีดกันในรูปแบบต่างๆ

John Rex (1996, p. 91) ศาสตราจารย์ทางสังคมวิทยา มหาวิทยาลัย Warwick ได้ให้ความหมาย multiculturalism ว่าเป็นความเชื่อในการที่จะยอมรับสิทธิของชนกลุ่มน้อย ในเรื่องต่างๆ กล่าวคือ การใช้ภาษาตามบริบทของครอบครัวและชุมชน การปฏิบัติตามหลักการศาสนา การจัดการความสัมพันธ์ในครอบครัวและท้องถิ่นด้วยวิธีของตนเอง และการรักษาธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน

Charles Taylor ได้ให้ความหมาย multiculturalism ว่าเป็นความเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้อง “การยอมรับ” (recognition) ของชนกลุ่มน้อย กลุ่มผู้ด้อยกว่า (Subaltern) หรือกลุ่มเรียกร้องสิทธิสตรี

Thomas Hylland Eriksen (1997, p. 82) กล่าวว่าสังคมทุกสังคมเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมไม่ว่าสังคมนั้นจะมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างหลากหลายหรือไม่ก็ตาม หากแค่เพียงประชาชนที่อยู่ในสังคมธำรงรักษาทรรศนะและคุณค่าที่แตกต่างก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกสังคมนั้นว่าสังคมพหุวัฒนธรรม

Lawrence A. Blum (1998, p. 15) อธิบายคำว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรม Multiculturalism ไว้ว่าแนวคิดพหุวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับความเข้าใจ การรู้จักคุณค่า และการให้คุณค่าต่อวัฒนธรรมของตนเอง และให้ความเคารพและให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมของกลุ่มอื่น แนวคิดพหุวัฒนธรรมจึงไม่เพียงเกี่ยวข้องกับการให้คุณค่ากับวัฒนธรรมตัวเอง หากเกี่ยวข้องกับการให้คุณค่าวัฒนธรรมอื่นๆ ด้วย

Christian Joppke และ Steven Lukes (1999, p. 1) ได้ให้ความหมายของแนวคิดพหุวัฒนธรรมว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรมเรียกร้องให้มีการตระหนักถึงความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศาสนา และเพศ ซึ่งดำรงอยู่และกลายเป็นสถาบัน (institutionalized) ในรัฐเสรีนิยมยุคสิ้นสุดศตวรรษที่ 20

Bhikhu Parekh (2000, p. 39) มองว่าสังคมพหุวัฒนธรรม (Muticultural society) หรือแนวคิดพหุวัฒนธรรม (Muticulturalism) มักอ้างถึงความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural differences and Cultural diversity) รัฐชาติหนึ่งดำรงอยู่ด้วยกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างและหลากหลาย สมาชิกของกลุ่มเหล่านี้ต้องการให้สังคมตระหนักและยอมรับถึงความแตกต่างทั้งในทางกฎหมายและทางปฏิบัติ ซึ่งความแตกต่างที่เกิดขึ้นมักแสดงออกเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มที่เกิดขึ้นจากวัฒนธรรมที่สั่งสมมาเป็นระยะเวลายาวนาน ผู้คนต่างวัฒนธรรมต้องการให้สังคมปฏิบัติต่อตนอย่างเท่าเทียม ไม่แบ่งแยกและกีดกัน บางกลุ่มเรียกร้องให้เคารพในความแตกต่าง โดยไม่มองว่าความแตกต่างนั้นคือพฤติกรรมเบี่ยงเบน การยอมรับความแตกต่างเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎเกณฑ์ของสังคม การให้ความเคารพในความแตกต่างเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ โดยในการเรียกร้องนี้ได้กระทำผ่านสัญลักษณ์และวิธีการต่างๆ เป็นการต่อสู้เพื่ออิสระ มีสิทธิอัตตวินิจฉัย (self-determination) ปฏิเสธการแทรกแซงทางวัฒนธรรมและจริยธรรม

Ien Ang (2005, pp. 34-35) ศาสตราจารย์ด้านวัฒนธรรมศึกษาแห่ง The Centre for Cultural Research มหาวิทยาลัย Western Sydney ได้ให้ความหมายของคำว่าแนวคิดพหุวัฒนธรรมว่ามาจากคำคุณศัพท์ Multicultural ที่หมายถึงสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับสังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีความเชื่อพื้นฐานในเรื่องความเท่าเทียม ขันติธรรม และการรวมผู้อพยพที่มีความแตกต่างด้านชาติพันธุ์เข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม คำว่าพหุวัฒนธรรม (multicultural) มักจะใช้ในลักษณะเท่ากับคำว่า พหุชาติพันธุ์ (multiethnic) หรือคำว่า พหุเชื้อชาติ (multiracial) ซึ่งคำว่าแนวคิดพหุวัฒนธรรมมักใช้อภิปรายเกี่ยวกับกลุ่มผู้อพยพที่อาศัยอยู่ในสังคมตะวันตก (สังคมของคนผิวขาว) แต่ไม่ได้เป็นคนผิวขาว ดังนั้นจึงอาจมีความหมายรวมไปถึงปฏิกริยาต่อความตึงเครียดหรือความขัดแย้งระหว่าชาติพันธุ์ก็ได้

นอกจากนี้ Ang ยังได้อธิบายถึงคำศัพท์ที่เกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม และแนวคิดพหุวัฒนธรรมอีก 4 คำ คือ liberal multiculturalism เป็นวลีที่ใช้เมื่อแนวคิดพหุวัฒนธรรมไปสัมพันธ์กับปรัชญาทางการเมืองว่าด้วยเรื่องเสรีนิยม หมายถึงนโยบายของรัฐบาลในการจัดการความหลากหลาย (diversity management) ยกตัวอย่างเช่นในอังกฤษได้มีการตั้งองค์กรชื่อว่า Runnymede Trust เพื่อสนับสนุนให้เกิดความยุติธรรมระหว่างเชื้อชาติ และให้อังกฤษเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมและร่ำรวยความหลากหลายอย่างมั่นคง แต่สำหรับบริบทของนักเคลื่อนไหวทั้งหลาย แนวคิดพหุวัฒนธรรมอาจถูกเติมคำนำหน้าเป็น left radical multiculturalism กลุ่มนี้มีความพยายามที่จะเปลี่ยนหรือไม่รับการครอบงำทางวัฒนธรรม หรือแนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และสังคมของวัฒนธรรมเดียว (monoculture) ของกลุ่มความคิดยุโรปเป็นศูนย์กลาง (Eurocentric) หรือกลุ่มเชื้อชาตินิยม (racist) ยกตัวอย่างเช่นในสหรัฐอเมริกากลุ่มแนวคิด left radical multiculturalism ได้เข้าไปปฏิรูปหลักสูตรในโรงเรียนวิพากษ์วิจารณ์หลักสูตรว่าเน้นย้ำแนวคิดยุโรปเป็นศูนย์กลาง ซึ่งนักเคลื่อนไหววิพากษ์กลุ่ม liberal multiculturalism ว่าเป็นเพียงเครื่องสำอางฉาบหน้าในการเฉลิมฉลองความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากกว่าจะเป็นการต่อสู้หรือต่อต้านกลุ่มเชื้อชาตินิยมหรือการให้อำนาจเหนือกว่าแก่คนขาว

multicultural festival เป็นอีกคำหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดพหุวัฒนธรรม รัฐบาลท้องถิ่นมักนำแนวคิดนี้ไปใช้กับประชากรผู้อพยพ ยกตัวอย่างของแนวคิดและนโยบายในออสเตรเลียในการจัดงานที่เกี่ยวกับประเพณี เครื่องแต่งกาย และอาหารของกลุ่มชาติพันธุ์ ในมุมมองทางทฤษฎีหลังอาณานิคมและหลังสมัยใหม่ แนวคิดพหุวัฒนธรรมถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่ามักมีสมมติฐานว่ากลุ่มชาติพันธุ์ได้รับสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรมทั้งหลายนั้นมีลักษณะเสถียรไม่เปลี่ยนแปลง และข้อวิพากษ์วิจารณ์อีกอย่างคือมองว่าแนวคิดพหุวัฒนธรรมเป็นวาทกรรมและนโยบายการจัดการของรัฐรูปแบบหนึ่ง ที่ไม่สามารถไปไกลถึงขนาดที่จะปฏิรูปวัฒนธรรมที่คนขาวครอบงำอยู่ได้ ดังนั้นจึงมีกลุ่มแนวคิด critical multiculturalism ขึ้นมาเป็นอีกด้านของกลุ่ม liberal multiculturalism หากต่างกันตรงที่กลุ่มนี้มีเป้าหมายที่ความหลากหลาย ความหลากหลายจะต้องได้รับการสนับสนุนในทางการเมือง และมีการตกลงในเรื่องของความยุติธรรมทางสังคม

แนวคิดพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism) ในทางสังคมและการเมือง เป็นแนวคิดที่มีความเชื่อพื้นฐานต่อความเท่าเทียมกันของประชาชน ประชาชนสามารถธำรงรักษาอัตลักษณ์ของตนเอง มีความภาคภูมิใจในความเป็นมาและบรรพบุรุษของตนเอง และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม สร้างความรู้สึกมั่นคง มั่นใจและปลอดภัยในการดำรงอยู่ของผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตลอดจนสนับสนุนให้สมาชิกของสังคมยอมรับและเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย นอกจากนี้แนวคิดพหุวัฒนธรรมยังเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการสร้างความผูกพันร่วมกันและค่านิยมที่ทุกฝ่ายต้องยอมรับร่วมกัน เช่น สิทธิมนุษยชน กฎหมาย และความเท่าเทียมทางเพศ (โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ, 2547, 137)

แนวคิดพหุวัฒนธรรมมีแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรม 3 มิติด้วยกันคือ (Blum, Lawrence A. 1998, p. 17)

1. ยืนยันอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มตนเอง และเรียนรู้คุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของกลุ่มตน

2. เคารพและมีความปรารถนาที่จะเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้วัฒนธรรมของคนอื่น

3. ให้คุณค่าความหลากหลายทางวัฒนธรรม เอาใจใส่ต่อการดำรงอยู่ของกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่าง โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้คนมีความเคารพวัฒนธรรมที่แตกต่างในพื้นที่ต่างๆ ทั้งที่โรงเรียน ในเมือง และในสังคมซึ่งกลุ่มวัฒนธรรมต่างๆ ดำรงอยู่ร่วมกัน

นอกจากนี้ Andrew Milner และ Jeff Browitt (2006, p. 143) ได้ถกเถียงถึงความหมายของคำว่าพหุวัฒนธรรมว่า พหุวัฒนธรรมตามแนวอนุรักษ์นิยมน่าจะหมายถึงความต้องการหรือการเรียกร้องของกลุ่มพิเศษซึ่งก็คือกลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มเชื้อชาติ แต่สำหรับกลุ่มนักวิพากษ์แบบสุดโต่งมักมองว่าแนวคิดพหุวัฒนธรรมเป็นยุทธศาสตร์ที่สร้างการยอมรับ ตระหนัก และสนับสนุนให้เกิดความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม

แนวคิดพหุวัฒนธรรมถูกนำเสนอและถูกโต้แย้งด้วยกลุ่มแนวคิดที่ค่อนข้างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นสังคมนิยมฝ่ายซ้าย เสรีนิยม นักมานุษยวิทยาหลังสมัยใหม่ กลุ่มเรียกร้องสิทธิสตรี กลุ่มเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงกลุ่มเหยียดผิว และชาตินิยมด้วย (Werbner, Pnin 2005, p. 20) ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มสังคมนิยมฝ่ายซ้ายกล่าวว่าพหุวัฒนธรรมมักถูกปลอมแปลงในเรื่องของการไม่เท่าเทียมทางการเมืองและเศรษฐกิจ ทั้งที่ปัญหาที่แท้จริงเป็นเรื่องของอคติและการแบ่งแยกและกีดกัน หรือกลุ่มสิทธิสตรีจะกล่าวว่าพหุวัฒนธรรมให้ความสำคัญกับความหลากหลายในทางศาสนามากกว่า ซึ่งโดยปกติแล้วศาสนาเป็นเรื่องของผู้ชายที่ออกกฎกับผู้หญิงและร่างกายของผู้หญิง ปฏิเสธสิทธิเท่าเทียมของผู้หญิงในการที่จะเลือกเครื่องแต่งกาย การแต่งงานและการหย่าร้าง เป็นต้น

เนื่องจากแนวคิดพหุวัฒนธรรมเป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้นจากสาขาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ในที่นี้จึงขอกล่าวถึงพัฒนาการแนวคิดพหุวัฒนธรรมใน 3 สาขาวิชา คือ พหุวัฒนธรรมกับ

สาขาวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรม สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และวัฒนธรรมศึกษา พหุวัฒนธรรมกับแนวคิดทางการเมือง และการศึกษาแบบพหุ มานุษยวิทยาเป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับวัฒนธรรม และมีข้อเสนอในเรื่องของความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรมมาเป็นเวลาหลายทศวรรษ ส่วนแนวคิดพหุวัฒนธรรมทางการเมืองและการศึกษาเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นเพื่อเข้ามาจัดการความแตกต่างและหลากหลายทางวัฒนธรรมดังกล่าว

สรุปได้ว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรม (Multiculturalism) ในทางสังคมและการเมือง เป็นแนวคิดที่มีความเชื่อพื้นฐานต่อความเท่าเทียมกันของประชาชน ประชาชนสามารถธำรงรักษาอัตลักษณ์ของตนเอง มีความภาคภูมิใจในความเป็นมาและบรรพบุรุษของตนเอง และมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม สร้างความรู้สึกมั่นคง มั่นใจและปลอดภัยในการดำรงอยู่ของผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตลอดจนสนับสนุนให้สมาชิกของสังคมยอมรับและเคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างหลากหลาย นอกจากนี้แนวคิดพหุวัฒนธรรมยังเป็นแนวคิดที่เกี่ยวกับการสร้างความผูกพันร่วมกันและค่านิยมที่ทุกฝ่ายต้องยอมรับร่วมกัน เช่น สิทธิมนุษยชน กฎหมาย และความเท่าเทียมทางเพศ

2.4 การส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม

2.4.1 แนวทางการพัฒนาสังคมพหุวัฒนธรรม

แนวทางการพัฒนาสังคมในปัจจุบันนั้น แนวคิดของการพัฒนามุ่งเน้นการให้สังคมศึกษาตนเองจนเป็นที่รู้จักว่าสังคมนั้นเป็นอย่างไร มีปัจจัยใดที่ทำให้สังคมโดดเด่นและเข้มแข็ง มีอะไรเป็นข้อด้อยข้อจำกัดในการพัฒนาสังคมเอง อะไรที่เป็นปัญหาจริงแท้แน่นอน และ มูลเหตุ แห่งปัญหานั้นคืออะไร ข้อมูลหรือสารสนเทศเหล่านี้จะเป็นคำตอบและเป็นกุศโลบาย ของการกำหนดแนวทางในการพัฒนาสังคมนั้นๆ สังคมพหุวัฒนธรรมมีความอ่อนไหวและสร้าง ความรู้ได้เร็ว (Sensitive) โดยถือว่าเป็นสภาพลักษณะปกติของสังคม ดังนั้นแนวทางการพัฒนา จึงจำเป็นต้องอาศัยมิติทางวัฒนธรรมในสังคมนั้นมาศึกษา พิจารณาเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขด้วยแนวคิดสำคัญ จึงมีอยู่ 2 แนวทาง กล่าวคือ

2.4.2 แนวคิดศักยภาพของสังคมเอง

ศิริ ฮามสุโพธิ์ (2559,หน้า 85-125) ได้อธิบายแนวคิดศักยภาพของสังคมเอง ควรประกอบด้วย

1. การพึ่งตนเอง โดยเนื้อแท้แล้วลักษณะนิสัยดั้งเดิมของคนไทย คนไทยจัดเป็นกลุ่มคนที่รักอิสระ รักในการแสวงหาความสุขส่วนตน ค่านิยมในเรื่องความรักอิสระภาพได้ ถูกถ่ายทอดเข้าสู่วิถีชีวิตคนไทยและสู่สังคมอย่างต่อเนื่อง สังคมพหุวัฒนธรรมก็เช่นเดียวกัน การสร้างวิธีคิดการพึ่งตนเอง เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา การสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่ม การสร้างกิจกรรมความร่วมมือ

สร้างสังคม การมีส่วนร่วมในการจัดการในกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ร่วมกัน เป็นต้นแนวทางเหล่านี้สังคมสามารถดำเนินการได้เอง

2. การถือความสัมพันธ์ส่วนตัว การดำรงชีวิตของกลุ่มคนไทยในสังคมเกษตรกรรมโดยการอาศัยสัมพันธภาพส่วนตน การเชื่อมระบบเครือญาติเพื่อการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คนไทยจึงให้ความสำคัญในการเคารพนับถือต่อกันเหมือนพี่เหมือนน้อง ความเป็นญาติมีการ สืบทอดตั้งแต่รุ่นพ่อ รุ่นลูก รุ่นหลาน สืบต่อกันอย่างต่อเนื่อง ค่านิยมในการเป็นที่พึ่งให้แก่ญาติพี่น้อง จึงได้รับการอบรมสั่งสอนในครอบครัว ชุมชนบทนำ ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างค่านิยมให้มีระบบสังคมความเป็นพรรคพวกเพื่อนฝูง โดยใช้กระบวนการทางสังคมและสถาบันทางสังคมเป็นพลังขับและเป็นกลไกในการนำไปสู่การพัฒนา

3. คุณธรรมนำการพัฒนา การพัฒนาตามปรัชญาชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วยหลักพอประมาณ หลักเหตุผลและหลักภูมิคุ้มกัน โดยเริ่มจากการพัฒนาจิตใจ ควบคู่การพัฒนาทางวัตถุ เป็นสิ่งที่สังคมพึงประสงค์ เพราะการทำให้คนมีคุณธรรม จริยธรรมนั้นทำให้สังคมไปสู่สังคมที่ดี การสร้างศักยภาพของคนให้มีพลังในการประดิษฐ์ คิดค้น การคิดหากำไร สร้างสิ่งต่างๆ ได้มากมายนั้นทำให้สนองความต้องการของสังคมทางวัตถุได้เช่นกัน วัฒนธรรมทั้งสองอย่างจึงเป็นแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นให้เกิดขึ้นเป็นรูปธรรมในสังคม เพราะการมุ่งกำไรมากเกินไปทำให้ห่างไกลความเป็นจริงเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม สังคมอาจถูกเอารัดเอาเปรียบ การปฏิบัติจัดกระทำอย่างเป็นธรรม ความเสมอภาคอาจเกิดขึ้นได้น้อย การใช้สถาบันทางศาสนา สถาบันการศึกษา หรือสถาบันในสังคมใดๆ ในท้องถิ่น จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้สังคมพหุวัฒนธรรมมีการ เคลื่อนตัวและปรับตนเองไปสู่ในมิติและแนวทางที่พึงประสงค์ได้โดยกลไก และศักยภาพของสังคมนั่นเอง

2.4.3 แนวคิดศักยภาพจากองค์ประกอบภายนอก

1. แนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง เป็นนโยบายภาครัฐที่มุ่งสร้างความเจริญก้าวหน้า สร้างสังคมสันติภาพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อสร้างสังคมเข้มแข็ง

2. การปฏิบัติจัดกระทำภายนอก การใช้ระบบการประสานภายนอกแบบลักษณะหน้ากระดาน (Harmony) บูรณาการกับความต้องการของสังคม ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมที่ กำหนดทิศทางความต้องการโดยบุคคลในท้องถิ่นเอง การผลักดันไปสู่ทิศทางความต้องการโดยหน่วยงานภาครัฐเป็นมิติการทำงานแนวทางหนึ่งที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จได้

สังเกตได้ว่า ลักษณะพื้นฐานของสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง ในท้องที่จังหวัดตรัง เป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากสังคมอื่น ซึ่งมีพื้นฐานที่แตกต่างมาจากศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือพื้นฐานทางภาษาหรือระบบวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน แต่ปัจจัยทางสังคมเหล่านั้นก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง แต่อย่างใด การปรับตนเองให้สอดคล้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพต่างๆ การประกอบ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การค้าพาณิชย์ที่สนับสนุนโดยนโยบายภาครัฐ และการขยายตัวของสังคมโลกในกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้เกิดการแข่งขันทางเศรษฐกิจ แข่งขันการบริหารจัดการ แข่งขันการยึดถือครองปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีการแข่งขันที่รุนแรงและหนักหน่วงมากขึ้นในสมัยปัจจุบัน การนับถือพุทธศาสนาโดยประชากรส่วนใหญ่ทำให้ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ แต่สังคมไทยเป็นสังคมเปิดกว้างและเปิดโอกาส ระบบการสร้างสิทธิมนุษยชน (Human rights) อยู่ในระดับสูงทำให้คนไทยมีสิทธิในการนับถือศาสนาได้ทุกศาสนา แม้ในสาระรัฐธรรมนูญการปกครองประเทศก็เปิดโอกาสให้สิทธิในการนับถือศาสนา ไม่ว่าอิสลาม พราหมณ์ ฮินดู ทำให้คนไทยซึ่งนับถือศาสนาอิสลามได้รับการดูแลคุ้มครองตามสิทธิหน้าที่แห่งกรอบของกฎหมายเป็นอย่างดี สังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง เป็นแหล่งวัฒนธรรมหนึ่งที่สะท้อนถึงสังคมสันติภาพที่ได้รับการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติศาสนกิจ การพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตจากภาครัฐอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง ตลอดมา แต่ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ถือว่าสำคัญ ก็คือ วัฒนธรรมชาวบ้านที่แสดงถึงความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การให้เกียรติ นำไปสู่การร่วมด้วยช่วยกันซึ่งมีการปลูกฝัง สร้างสมมาแต่อดีตที่ได้หล่อหลอมและส่งผลให้สังคมเทศบาลนครตรัง เป็นเมืองน่าอยู่อย่างสงบสุขและสันติภาพ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน (ดุสิต หวันเหล็ม, 2554, หน้า 23)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม และ อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด (2563, หน้า 315-324) ดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่อง การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย กรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมใน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า หลักการอยู่ร่วมกันของคนด้วยการสร้างให้ประชาชนในชุมชน ประตูท่าแพ เข้าใจและยอมรับซึ่งความแตกต่างในเรื่องของแนวคิดวัฒนธรรมประเพณี และความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ลัทธิความเชื่อความสอดคล้องของหลักการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมส่งเสริมให้มีการพัฒนาเปิดกว้างแต่ละชุมชนสู่สังคมอย่างเท่าเทียมกัน ให้ทุกคนในสังคมหันมาเข้าใจ ความแตกต่างและสนใจเรียนรู้ความแตกต่างกับความรู้ที่มีอยู่ ส่งเสริมการยอมรับในเรื่องความแตกต่างในเรื่องความคิดตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการอยู่ร่วมกัน อันจะเป็นผลให้การอยู่ร่วมกันในชุมชนที่มีความหลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ

ณัฏฐินี ปิยะศิริพนธ์ (2561, หน้า 58-72) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ชุมชนพหุวัฒนธรรม ท่ามกลางวาทกรรมชาตินิยม ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย จากผลศึกษาการขับเคลื่อนสังคมพหุวัฒนธรรมท่ามกลางวาทกรรมชาตินิยมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สรุปได้ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วนคือ 1) การสร้างชุมชนศรัทธาตามหลักคำสอนของศาสนา เนื่องจากสังคมมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยึดถือและปฏิบัติต่อคำสอนของศาสนาของอย่างเคร่งครัด โดยการสร้างชุมชนศรัทธาตามหลักคำสอนของศาสนาควรเริ่มจากการสร้างความเป็นเอกภาพของผู้นำชุมชนมุสลิม ซึ่งเป็นชุมชนส่วน

ใหญ่ในพื้นที่ให้เชื่อมโยงกับผู้นำ ชาวพุทธ ภายใต้หลักคำสอนที่ถูกต้องของศาสนารวมทั้งกลุ่มผู้รู้และผู้นำทางศาสนาร่วมกันปฏิเสธความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) การสร้างกลไกของชุมชน กลไกของชุมชนทั้งกลไกหนุนเสริมการขับเคลื่อนชุมชนพหุวัฒนธรรม และกลไกที่ขจัดความขัดแย้งในชุมชน โดยการจัดการความรู้เรื่องพหุวัฒนธรรมในระบบโรงเรียนตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา การมีกระบวนการสร้างกลไกระดับชุมชน และสังคมในการปฏิเสธความรุนแรงและการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม และกระตุ้นให้สังคมและชุมชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สร้างกลไกในการทำหน้าที่ของตนเพื่อดำรงรักษาความเป็นพหุวัฒนธรรมให้เกิดเป็นกระแส 3) การรณรงค์และกำหนดกิจกรรมพหุวัฒนธรรมโดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันของชุมชนเป็นกระบวนการสร้างกลไกระดับชุมชนและสังคมในการปฏิเสธความรุนแรงและการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม และยังช่วยกระตุ้นให้สังคมและชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้สร้างกลไกในการทำ หน้าที่ของตนเพื่อดำรงรักษาความเป็นพหุวัฒนธรรม

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา (2564, หน้า 46-52) ได้ศึกษาเรื่องกลไกการพัฒนาการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยใช้ศาสนาเป็นฐาน จังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพัฒนากรสำหรับการปฏิบัติงานในสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดยะลา คือ ด้านทักษะในการคิดวิเคราะห์ วิจัย เพื่อจัดทำแผนโครงการ/กิจกรรม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมขององค์กรศาสนาในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสังคมพหุวัฒนธรรม 2) กระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรศาสนาในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดยะลา คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา โดยในการตัดสินใจเริ่มต้นจากการค้นหาปัญหาผ่านการสอบถาม พูดคุยร่วมกับองค์กรศาสนา เพื่อรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านและความต้องการของชาวบ้าน จากนั้นจัดลำดับความสำคัญของปัญหาซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจระหว่างองค์กรศาสนาและพัฒนากร โดยอาศัยข้อมูลจาก จปฐ. กชช 2.ค. กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนชุมชนอื่น ๆ รวมไปถึงความถนัด ความสามารถในการเข้าถึงประชาชน มาใช้ในการประกอบการตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญ และวางแผนแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ผ่านสื่อกิจกรรม อาทิ เวทีประชาคม ลานวัฒนธรรม และ 3) การสร้างกลไกการพัฒนาการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยใช้ศาสนาเป็นฐาน จังหวัดยะลา ควรใช้ทุนทุนทางสังคม อาทิ ภูมิปัญญาประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ มีส่วนในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่พหุวัฒนธรรมจนสำเร็จเป็นรูปธรรม

หทัยชนก คะตะสมบูรณ์ (2563, หน้า 473-488) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพของชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า 1) การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการ เรียนรู้ใหม่ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานราก โดยนำปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน 2) การพัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชนให้เกิด การเรียนรู้ร่วมกัน มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นบนหลักการพึ่งพาตนเองบนฐานปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง 3) คนในชุมชนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงทุกด้านโดยเรียนรู้ได้ด้วยเชิงประจักษ์ในพฤติกรรม ผ่านกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนอย่างต่อเนื่อง 4) การเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน การนำชุมชนไปเรียนรู้ร่วมกับชุมชนอื่น และชุมชนพื้นที่อื่นมาเรียนรู้ร่วมกันพร้อม กับการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ตระหนักและเห็น คุณค่าของการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำมาสู่การแบ่งปันทรัพยากรในการทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ผ่านนวัตกรรมของชุมชนในลักษณะที่หลากหลาย ร่วมกัน

พระมหาสุขสันติ์ สุขวฑฺฒโน, พระเมธีวรญาณ และสมหญิง ลมูลพักตร์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม คือการศึกษากระบวนการให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานช่วยให้เด็กและเยาวชน ประชาชนเข้าใจและยอมรับซึ่งความแตกต่างในเรื่องของความเป็นชนกลุ่มน้อย ด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ลัทธิความเชื่อ 2) หลักการที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม คือการร่วมกันของชุมชนชาวพุทธ คือการให้ทาน พูดจาที่ไพเราะ ทำตนให้เป็นประโยชน์ชุมชนชาวอิสลามส่งเสริมให้มีการพัฒนาเปิดกว้างแต่ละชุมชนสู่สังคมอย่างเท่าเทียมกัน ให้ทุกคนในสังคมหันมาเข้าใจความแตกต่าง และสนใจเรียนรู้ความแตกต่างกับความรู้ที่มีอยู่ 3) การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี คือชุมชนชาวพุทธ ส่งเสริมการศึกษาแก่เยาวชนและประชาชน การสงเคราะห์แก่อุบาสกอุบาสิกาในชุมชนรอบวัด ชุมชนชาวอิสลามส่งเสริมการเรียนการสอนพิเศษในวันเสาร์-อาทิตย์ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่ดีด้วยการทำความสะอาดบริเวณส่วนรวมและให้ทำความสะอาดครัวเรือนของตนเอง ต้องการผู้นำที่ปฏิบัติตามหลักการศาสนาอย่างจริงจัง

วิลาสินี โสภาพล (2565, หน้า 176-189) ได้ทำการศึกษาเรื่อง มองพหุวัฒนธรรมผ่านมิติความมั่นคงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลจากการศึกษานั้นพบว่าหลักการของพหุวัฒนธรรมถูกบรรจุไว้ในแผนนโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในพื้นที่ความขัดแย้ง ลดความหวาดระแวงและสร้างความไว้วางใจต่อผู้คนในพื้นที่อีกครั้งหลังจากเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงยืดเยื้อที่ส่งผลต่อความไว้วางใจระหว่างกันลดลง แต่อย่างไรก็ตามพบว่าการแปลงนโยบายของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นไม่ได้มีความเข้าใจในหลักการของพหุวัฒนธรรม เกิดการตีความแตกต่างกันออกไป ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งหลักการของพหุวัฒนธรรมไม่ได้ปรากฏจนส่งผลต่อการนำไปปฏิบัติในพื้นที่ นอกจากนั้นแล้ว การออกนโยบายโดยไม่มีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

ทำให้ประชาชนมองว่าพหุวัฒนธรรมที่ถูกจัดตั้งโดยรัฐนั้นเป็นหนึ่งในแนวทางการผสมกลมกลืนจนไม่สามารถสร้างความไว้วางใจระหว่างกันได้ทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ

สินิทรา สุขสวัสดิ์ (2565, หน้า 31-48) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรม ตำบลคลองน้ำใส อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบวาชุมชนมี ความเป็นเอกลักษณ์มีความโดดเด่นทั้งทางด้านวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมเชานเดียวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวพบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และมีความเป็นมาอย่างยาวนาน ส่วนศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการเข้าถึง พบว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากยังไม่มีความพร้อมในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกและเส้นทางการสัญจร และในส่วนของการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการดำเนินงานและปฏิบัติการด้านการติดตามและประเมินผล มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวางแผนและด้านการรับผลประโยชน์ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

สุธาทิพย์ จันทมาศ และคณะ (2565, หน้า 31-48) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ประเพณีสองศาสนาในสังคมพหุวัฒนธรรมกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนกรณีศึกษา: ชุมชนตาบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนตะโหมดเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมที่มีประเพณีสองศาสนาเป็นประเพณีสำคัญและมีการสืบทอดมายาวนาน ซึ่งเป็นประเพณีที่ให้ความสำคัญกับการนับถือบรรพบุรุษ การให้เกียรติซึ่งกันและกัน และการทำบุญร่วมกันระหว่างชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเพณีสองศาสนา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่ การติดต่อประสานงาน การจัดเตรียมอาหาร และการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี นอกจากนี้ยังมีคนจากภายนอกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอีกด้วย จากการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน สำหรับแนวทางในการส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีสองศาสนา ได้แก่ การปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของประเพณีสองศาสนา การนำเรื่องราวของประเพณีสองศาสนาไปจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น การส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับชุมชนสองศาสนาและการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้รู้จักประเพณีสองศาสนา

2.6 บริบทของพื้นที่ศึกษา

2.6.1 ข้อมูลทั่วไป

เทศบาลนครตรัง เดิมเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบสุขาภิบาล ซึ่งสุขาภิบาลจังหวัดตรัง ได้ถูกจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2474 สมัยรัชกาลที่ 7 ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติระเบียบเทศบาล พ.ศ.2476 สุขาภิบาล จังหวัดตรัง ได้รับการยกฐานะมาเป็นเทศบาลเมืองตรัง เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ.2476 ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองตรัง ซึ่งประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่

10 ธันวาคม พ.ศ.2478 ซึ่งได้เปิดดำเนินการครั้งแรกโดยใช้ที่ทำการสุขาภิบาลจังหวัดตรังเดิมเป็นสำนักงานเทศบาล ตั้งอยู่ถนนวิเศษกุล ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งสิ้น 6.86 ตารางกิโลเมตร และในปี พ.ศ.2484 เทศบาลได้ทำการก่อสร้างอาคารสำนักงานเทศบาลเมืองตรังขึ้นมาใหม่ในที่เดิม โดยสร้างเป็นอาคารไม้ชั้นเดียวแล้วดำเนินการเรื่อยมา จากนั้นในปี พ.ศ.2511 เทศบาลได้มีการขยายอาณาเขตเทศบาลออกไปอีก 7.91 ตารางกิโลเมตร เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ.2511 รวมเป็นพื้นที่รับผิดชอบทั้งสิ้น 14.77 ตารางกิโลเมตร หลังจากนั้นมาเทศบาลนครตรังนับวันเจริญขึ้นตลอดเวลาประกอบกับอาคารสำนักงานเทศบาลเดิมสภาพคับแคบและทรุดโทรม สมควรที่ขยับขยายสำนักงานให้กว้างขวางขึ้น เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานและเป็นที่เชิดหน้าชูตาแก่ท้องถิ่น จึงได้ทำการก่อสร้างสำนักงานเทศบาลขึ้นใหม่และได้รับการประกาศให้เป็น 2 เทศบาลนครตรัง ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 110 ก เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2542 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ.2542 ซึ่งปัจจุบันสำนักงานเทศบาลนครตรังตั้งอยู่เลขที่ 103 ถนนวิเศษกุล ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง (แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลนครตรัง,2564)

วิสัยทัศน์ (Vision)

"นครตรังทันสมัย บริหารจัดการเชิงดุลยภาพและหลักธรรมาภิบาล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน"

ยุทธศาสตร์ (Strategy)

1. ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การพัฒนาเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
3. ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยนวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐานที่ดี สภาพแวดล้อมน่าอยู่อย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์

1. ประชาชนมีอาชีพ มีรายได้ในการดำเนินชีวิต
2. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
3. มีระบบการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล
4. ประชาชนได้รับการบริการที่ดีด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย
5. มีโครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมทุกพื้นที่ ปลอดภัย ได้มาตรฐาน
6. เป็นเมืองน่าอยู่ สิ่งแวดล้อมที่ดี ปราศจากมลภาวะ

อำนาจหน้าที่และภารกิจของเทศบาล

เทศบาลนคตรังมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายสำคัญ 2 ฉบับ คือ 1. พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขถึงฉบับที่ 14 พ.ศ.2562 2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

1. ภายใต้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขถึงฉบับที่ 14 พ.ศ.2562 ส่วนที่ 3 หน้าที่ของเทศบาล บทที่ 3 เทศบาลนคร มาตรา 56 มีหน้าที่ที่กำหนดต้องทำ ดังต่อไปนี้

1.1 กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53 ที่กำหนดหน้าที่ของเทศบาลเมืองต้องทำ ดังนี้

1.1.1 กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 ที่กำหนดหน้าที่ของเทศบาลตำบลต้องทำได้แก่

(1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

(3) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ

(5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง

(6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม

(7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

1.1.2 ให้มีน้ำสะอาดหรือน้ำประปา

1.1.3 ให้มีโรงฆ่าสัตว์

1.1.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้

1.1.5 ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ

1.1.6 ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ

1.1.7 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น

1.1.8 ให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

1.2 ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

1.3 กิจการอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

1.4 การควบคุมสุขลักษณะ และอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น

1.5 จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

1.6 จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ

1.7 การผังเมืองและควบคุมการก่อสร้าง

1.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

1.9 จัดระเบียบการจราจรหรือร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวและมาตรา 57 เทศบาลนครอาจจัดทำกิจการอื่น ๆ ตาม มาตรา 54 ได้ ดังนี้

1.9.1 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม

1.9.2 ให้มีสุสานและฌาปณสถาน

1.9.3 บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร

1.9.4 ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก

1.9.5 ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล

1.9.6 ให้มีการสาธารณูปโภค

1.9.7 จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข

1.9.8 จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา

1.9.9 ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา

1.9.10 ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

1.9.11 ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น

1.9.12 เทศพาณิชย์

2. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ มาตรา 16 กำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่การจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

2.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

2.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ

2.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ

2.4 การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ

2.5 การสาธารณูปการ

2.6 การส่งเสริม การฝึกและประกอบอาชีพ

2.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน

2.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

2.9 การจัดการศึกษา

2.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

2.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

2.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

2.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

2.14 การส่งเสริมกีฬา

2.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน

2.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

2.17 การรักษาความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

2.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย

2.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล

2.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน

2.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์

2.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

2.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัยโรงมหรสพและสาธารณสถานอื่น ๆ

2.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.25 การผังเมือง

2.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

2.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ

2.28 การควบคุมอาคาร

2.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารภัย

2.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.31 กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

นโยบาย

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนครตรัง

2.4.2 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่โดยทั่วไปเป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ สลับด้วยเขาเล็กๆ กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลทับเที่ยง มีพื้นที่รับผิดชอบ 14.77 ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากที่ตั้งจังหวัด ประมาณ 50 เมตร

ทิศเหนือ จดตำบลนาตาล่วง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ทิศใต้ จดตำบลโคกหล่อ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ทิศตะวันออก จดตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

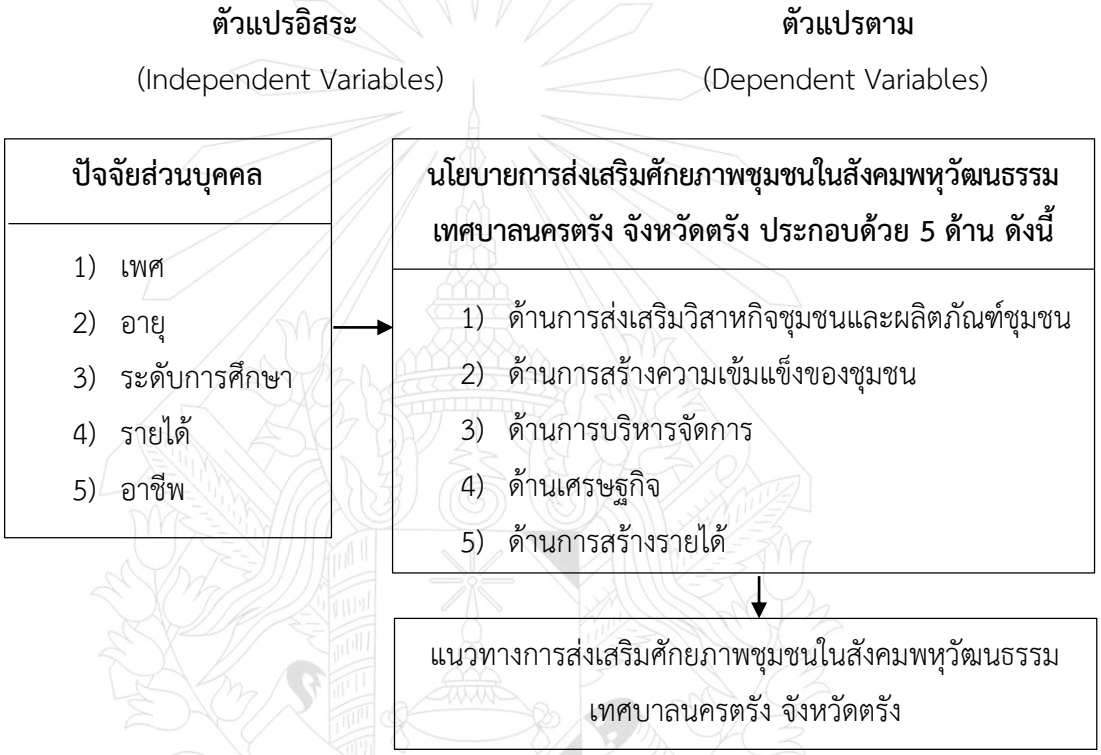
ทิศตะวันตก จดตำบลบางรัก อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

2.4.3 ลักษณะภูมิอากาศ

จากข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศและที่ตั้งทางภูมิศาสตร์จังหวัดตรัง พอสรุปลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดตรังได้โดยย่อดังนี้ คือโดยเหตุที่ว่า ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดตรังตั้งอยู่ทางฝั่งทะเลทางด้านตะวันตกค่อนไปทางใต้ของภาคใต้ เมื่อลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมร้อนชื้นจากมหาสมุทรอินเดียพัดผ่าน จึงได้รับอิทธิพลจากลมนี้อย่างเต็มที่ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ฉะนั้นในช่วงเวลาข้างต้นจังหวัดตรังจึงมีฝนตกชุกมาก และเมื่อมรสุมนี้อ่อนกำลังลงก็จะมีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศจีนพัดเข้ามาแทนที่ เนื่องจากจังหวัดตรังอยู่ทางด้านปลายลม จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมนี้ไม่มากนัก แต่อย่างไรก็ตามตอนต้นของฤดูมรสุมนี้ คือ ในเดือนตุลาคมและเดือนพฤศจิกายนก็ยังมีฝนตกชุกอยู่ หลังจากนี้ไปฝนก็จะลดเริ่มน้อยลงตามลำดับ

2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย 1) ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน 2) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน 3) ด้านการบริหารจัดการ 4) ด้านเศรษฐกิจ 5) ด้านการสร้างรายได้ (ลีลาภรณ์ นาครทรรพ และคณะ (2538, หน้า 130-138) โดยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง” การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept-interview) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 59,894 คน (สำนักงานเทศบาลนครตรัง ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2565)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ได้แก่ ประชาชนในเขตที่เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 59,894 คน (สำนักงานเทศบาลนครตรัง ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2565) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 , pp.727-728) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน ตำบลนาตาล่วง, ตำบลโคกหล่อ, ตำบลบ้านโพธิ์, ตำบลบางรัก

3.1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ได้แก่ นายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้นำชุมชน รวม 5 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เมื่อคำนวณหากลุ่มตัวอย่างได้มาจำนวน 381 คน ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยกลุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ทั้ง 66 ชุมชนในสังกัดเทศบาลนครตรัง เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลและทำให้ประชากรทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่าๆ กัน

วิธีเลือกตัวอย่างสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย

ลำดับ	ตำแหน่ง	จำนวน
1	นายกเทศมนตรีนครตรัง	1
2	สมาชิกสภาเทศบาล	1
3	ผู้อำนวยการกองคลัง	1
4	ผู้นำชุมชน	2

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยโดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ซึ่งได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

3.31 แบบสอบถาม

มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ชุด มีรายละเอียดประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และ อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย

1) ข้อคำถามด้านส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 5 ข้อ

2) ข้อคำถามด้านสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จำนวน 5 ข้อ

3) ข้อคำถามด้านด้านการบริหารจัดการ จำนวน 5 ข้อ

4) ข้อคำถามด้านเศรษฐกิจ จำนวน 5 ข้อ

5) ข้อคำถามด้านการสร้างรายได้ จำนวน 5 ข้อ

โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดค่าต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5

มาก มีค่าเท่ากับ 4

ปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3

น้อย มีค่าเท่ากับ 2

น้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

3.3.2 แบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ตอนที่ 3 การส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง เพื่อรวบรวมเนื้อหาสาระจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้มาดังกล่าวนำมากำหนดเป็นเป็นกรอบให้ตรงกับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถาม แล้วร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3.4.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือ

แบบปลายปิด (Close - ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบกัน ซึ่งเป็นการดัดแปลงเครื่องมือจากแบบสอบถามที่ได้เคยผ่านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

3.4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุง ให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จ ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และเหมาะสมของข้อคำถามนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์

2) นายสัญญา ศรีวิเชียร

3) ดร.วชิรวิชญ์ อิทธิธนาศุภวิชญ์

3.4.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item – Objective Congruence : (IOC)

3.4.6 เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้องเสร็จแล้ว จึงนำไปทดลองใช้ กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ ประชาชนในเขตที่อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ที่มิใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach)

3.4.7 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบตามจำนวนที่กำหนดไว้

3.5.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

3.5.3 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน 381 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จึงตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

3.5.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

3.5.5 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS) มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะสถานภาพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

2) วิเคราะห์นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3) วิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.7.1 การหาค่าร้อยละ (Percentage)

สูตร :

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

3.7.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean)

สูตร :

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

N = จำนวนประชากร

3.7.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สูตร :

$$S = \sqrt{\frac{N\sum fx^2-(\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

N = จำนวนประชากร

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง” เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถาม และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษานโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยใช้วิธีกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ “ทาโร่ ยามาเน่” ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ผู้วิจัยกำหนดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 381 คน ได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้แต่ละชั้นเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกและตามดุลยพินิจของผู้วิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อคำนวณหาค่าสถิติสำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัยให้ครบถ้วนตามที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอผลออกเป็นหมวดหมู่และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ตอนที่ 3 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกันแนวทางนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	142	37.3
หญิง	239	62.7
รวม	**381**	**100.0**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 และเป็นเพศชาย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18- 30 ปี	60	15.7
31-40 ปี	170	44.6
41-50 ปี	54	14.2
51 ปีขึ้นไป	97	25.5
รวม	**381**	**100.0**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 อายุ 18-30 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 และน้อยที่สุดอายุ 41-50 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	50	13.1
มัธยมศึกษา	139	36.5
อนุปริญญา	86	22.6
ปริญญาตรี	106	27.8
รวม	**381**	**100.0**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า

ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 มีการศึกษาระดับ ปริญญาตรี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 มีการศึกษาระดับ อนุปริญญา จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 และน้อยที่สุดมีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตร	88	23.1
ค้าขาย	177	46.5
รับราชการ	55	14.4
แม่บ้าน	61	16.0
รวม	**231**	**100.0**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพค้าขาย จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 อาชีพเกษตร จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 เป็นแม่บ้าน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และน้อยที่สุดคือ รับราชการ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	**จำนวน**	**ร้อยละ**
ต่ำกว่า 10,000 บาท	40	10.5
10,001– 15,000 บาท	28	7.3
15,001 – 20,000 บาท	104	27.3
20,001 บาทขึ้นไป	209	54.9
รวม	**381**	**100.0**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,00 บาทขึ้นไป จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และน้อยที่สุด มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 **ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)**

ตารางที่ 4.6 **แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน**

นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง 5 ด้าน	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน	4.11	0.73	มาก
ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	4.05	0.77	มาก
ด้านการบริหารจัดการ	4.12	0.84	มาก
ด้านเศรษฐกิจ	4.20	0.66	มาก
ด้านการสร้างรายได้	3.99	0.71	ปานกลาง
รวม	**4.09**	**0.74**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2.6 พบว่า

โดยภาพรวม ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง 5 ด้านโดยรวมทั้ง 5 ด้าน ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการสร้างรายได้ อยู่ในระดับมาก ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.09, S.D. = 0.74)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา คือ ผ่านด้านเศรษฐกิจ ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.20, S.D. = 0.66) ด้านการบริหารจัดการ ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.12, S.D. = 0.66) ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.11, S.D. = 0.73) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ($\overline{\mathbf{X}}$ = 4.05, S.D. = 0.77) ด้านการสร้างรายได้ ($\overline{\mathbf{X}}$ = 3.99, S.D. = 0.71) ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากและ ด้านการสร้างรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. เทศบาลนครตรังมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามความต้องการของชุมชนเพียงใด	3.98	1.01	ปานกลาง
2. เทศบาลนครตรังจัดการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดวิสาหกิจชุมชนเพียงใด	3.98	0.94	ปานกลาง
3. เทศบาลนครตรังมีการส่งเสริมการจัดการตลาดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในเทศกาลต่าง ๆ เพียงใด	4.01	0.90	มาก
4. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการร่วมกันคิดค้นผลิตภัณฑ์ชุมชนร่วมกับประชาชนในชุมชนเพียงใด	4.13	0.76	มาก
5. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน เพียงใด	4.42	0.77	มาก
รวม	**4.11**	**0.73**	**มาก**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า

ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.11, S.D. = 0.73)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน คือ เทศบาลนครตรังส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน ($\overline{X}$ = 4.42, S.D. = 0.77) เทศบาลนครตรังส่งเสริมการร่วมกันคิดค้นผลิตภัณฑ์ชุมชนร่วมกับประชาชนในชุมชน ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. =0.76) เทศบาลนครตรังมีการส่งเสริมการจัดการตลาดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในเทศกาลต่าง ๆ ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. = 0.90) เทศบาลนครตรังมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามความต้องการของชุมชน ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 1.01) เทศบาลนครตรังจัดการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดวิสาหกิจชุมชน ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 0.97) 3 ด้าน อยู่ในระดับมากตามลำดับและ 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งด้วยตนเอง เช่น การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เพียงใด	4.10	0.81	มาก
2. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพียงใด	4.18	0.78	มาก
3. เทศบาลนครตรังจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพียงใด	4.03	0.89	มาก
4. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการประชุมติดตามความเข้มแข็งของเทศบาลนครตรังในแต่ชุมชน เพียงใด	3.97	0.94	ปานกลาง
5. เทศบาลนครตรังมีการลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความเดือดร้อนของชุมชน เพียงใด	3.97	0.90	ปานกลาง
รวม	**4.05**	**0.77**	**มาก**

จากตารางที่ 4.8 พบว่า

ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = 0.77)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน คือ เทศบาลนครตรังส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. = 0.78)เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งด้วยตนเอง เช่น การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ($\overline{X}$ = 4.10, S.D. =0.81) เทศบาลนครตรังจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ($\overline{X}$ = 4.03, S.D. = 0.89) เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการประชุมติดตามความเข้มแข็งของเทศบาลนครตรังในแต่ชุมชน ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.94) เทศบาลนครตรังมีการลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความเดือดร้อนของชุมชน ($\overline{X}$ = 3.97, S.D. = 0.90) 3 ด้าน อยู่ในระดับมากตามลำดับและ 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.9 **แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการบริหารจัดการ**

ด้านการบริหารจัดการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการส่งเสริมศักยภาพชุมชน เพียงใด	4.15	0.90	มาก
2. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการจัดบุคลากรของเทศบาลนครตรัง ให้บริการในแต่ละชุมชนเพียงใด	4.18	0.97	มาก
3. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณ/ อุปกรณ์ / ทรัพยากรที่เพียงพอกับการพัฒนาชุมชน เพียงใด	3.87	0.93	ปานกลาง
4. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพียงใด	4.23	0.91	มาก
5. เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีส่งเสริมแนวทางวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้กับแต่ละชุมชน เพียงใด	4.17	0.85	มาก
รวม	**4.12**	**0.84**	**มาก**

จากตารางที่ 4.9 พบว่า

ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 0.84)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการบริหารจัดการ คือ เทศบาลนครตรังส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. = 0.91) เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการจัดบุคลากรของเทศบาลนครตรังให้บริการในแต่ละชุมชน ($\overline{X}$ = 4.18, S.D. =0.97) เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีส่งเสริมแนวทางวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้กับแต่ละชุมชน ($\overline{X}$ = 4.17, S.D. = 0.85) เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการส่งเสริมศักยภาพชุมชน ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 0.90) เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณ/ อุปกรณ์ /ทรัพยากรที่เพียงพอกับการพัฒนาชุมชน ($\overline{X}$ = 3.87, S.D. = 0.93) 4 ด้าน อยู่ในระดับมากตามลำดับและ 1 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพียงใด	4.15	0.86	มาก
2. เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีการส่งเสริมเศรษฐกิจในครัวเรือนเพียงใด	4.19	0.68	มาก
3. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพียงใด	4.20	0.75	มาก
4. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงเพียงใด	4.24	0.72	มาก
5. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อระดมทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพียงใด	4.23	0.74	มาก
รวม	**4.20**	**0.66**	**มาก**

จากตารางที่ 4.10 พบว่า

ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านเศรษฐกิจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.66)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านเศรษฐกิจ คือ เทศบาลนครตรังส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ($\overline{X}$ = 4.24, S.D. = 0.72) เทศบาลนครตรังส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อระดมทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ($\overline{X}$ = 4.23, S.D. =0.74) เทศบาลนครตรังส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.75) เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีการส่งเสริมเศรษฐกิจในครัวเรือน ($\overline{X}$ = 4.19, S.D. = 0.68) เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน ($\overline{X}$ = 4.15, S.D. = 0.86) ทุกด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 4.11 **แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการสร้างรายได้**

ด้านการสร้างรายได้	ระดับความคิดเห็น		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการมีอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริมที่ก่อให้เกิดรายได้ เพียงใด	3.95	0.93	ปานกลาง
2. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น จากอาชีพเสริม เพียงใด	3.88	0.89	ปานกลาง
3. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการออม และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต เพียงใด	3.93	0.87	ปานกลาง
4. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการลดรายจ่าย เพียงใด	4.01	0.79	มาก
5. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้ไปยังครัวเรือนกระจายเต็มพื้นที่ เพียงใด	4.20	0.80	มาก
รวม	**3.99**	**0.71**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.11 พบว่า

ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการสร้างรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 3.99, S.D. = 0.71)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบผลการศึกษา นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ด้านการสร้างรายได้ คือ เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้ไปยังครัวเรือนกระจายเต็มพื้นที่ ($\overline{X}$ = 4.20, S.D. = 0.80) เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการลดรายจ่าย ($\overline{X}$ = 4.01, S.D. =0.79) เทศบาลนครตรังส่งเสริมการมีอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริมที่ก่อให้เกิดรายได้ ($\overline{X}$ = 3.95, S.D. = 0.93) เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการออม และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต ($\overline{X}$ = 3.93, S.D. = 0.87) เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น จากอาชีพเสริม ($\overline{X}$ = 3.88, S.D. = 0.89) 2 ด้าน อยู่ในระดับมากตามลำดับและ 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละด้านพบผลการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 3 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ตารางที่ 4.12 แสดงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ข้อเสนอแนะ		ความถี่
1	ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน	
	1.1 ควรรวมกลุ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มากขึ้นเพื่อให้มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย	21
	1.2 ควรศึกษาสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆให้กับชุมชนโดยใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชนได้อย่างคุ้มค่า	13
	1.3 หน่วยงานควรมีการร่วมกับภาคีทุกภาคส่วน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น	5
	1.4 ควรจัดการทรัพยากรในชุมชน รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพึ่งพาตนเองได้	4
รวม		**43**

ข้อเสนอแนะ		ความถี่
2	ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	
	2.1 ควรให้ความรู้ ในการนำทุนชุมชนมาใช้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ชุมชนมีความเข็มแข็งและพึ่งตนเองได้	20
	2.2 พัฒนาคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพื่อที่จะสามารถพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งต่อไป	18
	2.3 ควรให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผลประโยชน์	15
รวม		**53**

ข้อเสนอแนะ		ความถี่
3	ด้านการบริหารจัดการ	
	ต้องบริหารจัดการ ทรัพยากรที่มีในชุมชนให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุดนั่นก็คือ คน และ เงิน	21
	3.2 ควรให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ในการวางแผนจัดการชุมชน ตัวเอง	17
	3.3 ในการบริหารจัดการ ควรกำหนดเป้าหมาย หรือทิศทางที่แน่นอน มีแนวปฏิบัติและกฎเกณฑ์กติกา เพื่อให้อยู่ในทิศทางเดียวกัน	12
	รวม	**50**

ข้อเสนอแนะ		ความถี่
4	ด้านเศรษฐกิจ	
	4.1 ควรยึดหลักหรือแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแนวทาง	18
	4.2 ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ ด้านวิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น	15
	4.3 ควรพัฒนาด้านอุตสาหกรรมในชุมชน เช่น งานหัตถกรรมต่างหรือผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้เป็นที่รู้จัก โดยคนในครอบครัวหรือชุมชนเป็นผู้ผลิต	8
	4.4 พัฒนาเครือข่ายและหาแนวร่วมภาคประชาสังคม หน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจไปในพื้นที่อื่น	5
รวม		**46**

ข้อเสนอแนะ		ความถี่
5	ด้านการสร้างรายได้	
	4.1 ควรพัฒนาให้ชุมชนให้เป็นที่รู้จักเช่น วัฒนธรรมประเพณี ร่วมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของชุมชน และผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อดึงดูนักท่องเที่ยว	15
	4.2 ควรนำงานฝีมือหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนส่งขายนอกชุมชน	13
	4.3 ควรนำความรู้ต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้เกิดรายได้ในทางอื่นๆ	7
	4.4 ควรสร้างงานสร้างอาชีพที่มั่นคงให้คนในชุมชน	5
รวม		**40**

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีความถี่มากที่สุด คือ ควรให้ความรู้ ในการนำทุนชุมชนมาใช้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ชุมชน มีความเข็มแข็งและพึ่งตนเองได้ พัฒนาคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพื่อที่จะสามารถพัฒนาชุมชนให้ เข้มแข็งต่อไป ควรให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผลประโยชน์ รองลงมา ด้านการบริหารจัดการ คือ ต้องบริหารจัดการทรัพยากรที่มีในชุมชนให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุดนั่นก็คือ คน และ เงิน พัฒนาคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพื่อที่จะสามารถพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งต่อไป ในการบริหารจัดการ ควรกำหนดเป้าหมายหรือทิศทางที่แน่นอน มีแนว ปฏิบัติและกฎเกณฑ์กติกา เพื่อให้อยู่ในทิศทางเดียวกัน และด้านการสร้างรายได้มีความถี่น้อยที่สุด คือ ควรพัฒนาให้ชุมชนให้เป็นที่รู้จักเช่น วัฒนธรรมประเพณี รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของชุมชน และผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อดึงดูนักท่องเที่ยว ควรนำงานฝีมือหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนส่งขายนอกชุมชน ควรนำความรู้ต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้เกิดรายได้ในทางอื่นๆ และควรสร้างงานสร้างอาชีพที่มั่นคงให้คนในชุมชน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ท่านที่ 1 นายสัญญา ศรีวิเชียร ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ในพื้นที่เทศบาลนครตรังนั้น มีความหลากหลายหรือมีความเป็นพหุ ทั้งในด้านชาติพันธุ์ศาสนา และวัฒนธรรม การเข้าใจถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายจึงเป็นสิ่งจำเป็นของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทางเทศบาลนครตรัง จึงมีนโยบาย ถนนพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งได้แก่การดำเนินวิถีชีวิตประจำวันที่มีความเหมือน และความต่างจากวัฒนธรรมอื่น ๆ โดยเน้นการยอมรับซึ่งกันและกัน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ชุมชนมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งกายและใจผ่านกิจกรรม โครงการ ที่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลนครตรัง เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ กิจกรรมตามเทศกาล จัดอบรมประชาชนผู้นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม เป็นต้น และยังมีการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่นำไปสู่ความสงบสุขทั้งกายและใจของคนในชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ ได้มีการมอบนโยบายให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมศักยภาพชุมชนตามบทบาทหน้าที่ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนได้มีการตั้งศูนย์เฝ้าระวังภัยเพื่อดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจ มีนโยบายแก้จน โดยการส่งเสริมการสร้างอาชีพ เช่น ชุมชนอิสลามส่งเสริมร้านอาหารที่มีฮาลาน เพิ่มรายได้จากการขาย อาหาร/สินค้า เทศบาลดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมรายได้จากการ ซื้อ - ขาย และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นนวัตกรรมเพื่อการจำหน่ายที่ก่อให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชน

ด้านการสร้างอาชีพ ได้มีการมอบหมายให้กองสวัสดิการส่งเสริมรายได้ให้กลุ่มอาชีพทุกศาสนา เช่น ด้านอาหาร,ด้านหัตถกรรมจักรสาน, ด้านงานผีมือต่างๆ โดยมีการทำ MOU ร่วมกันกับวิทยาลัยสารพัดช่างตรัง และอบรมให้ความรู้ในสายอาชีพต่างๆ เพื่อให้เกิดการนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีรายได้เข้าชุมชนต่างเต็มประสิทธิภาพ (นายสัญญา ศรีวิเชียร, สัมภาษณ์ ; 11 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า เทศบาลนครตรัง มีนโยบาย ถนนพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งได้แก่การดำเนินวิถีชีวิตประจำวันที่มีความเหมือน และความต่างจากวัฒนธรรมอื่น ๆ โดยเน้นการยอมรับซึ่งกันและกัน รวมถึงนโยบายแก้จนโดยการสร้างอาชีพให้กับกลุ่มอาชีพต่างๆ อบรมให้ความรู้ในเรื่องของการทำผลิตภัณฑ์และการต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

และยังได้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ไว้ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรมีการรวมกลุ่มการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน และยังส่งเสริมการขาย Online, การฝากขาย และจัดให้มีร้านวิสาหกิจชุมชน จัดทำสินค้าของฝากจากชุมชนและนำเข้าสู่ตลาดรวมทั้งส่งออกไปนอกพื้นที่

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ควรเน้นกิจกรรมส่งเสริมรักความสามัคคี ให้ชุมชนบริหารจัดการกันเอง เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และจัดการ รวมทั้งร่วมรับประโยชน์ โดยมีองค์กรเป็นฝ่ายสนับสนุน ให้คำปรึกษา ชุมชนจึงต้องใช้แรงจูงใจกระตุ้นเร่งเร้าให้ประชาชนมีความตื่นตัว เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ไม่เฉื่อยชา หรือ ท้อถอย แต่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งการพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จ

ด้านการบริหารจัดการ ควรบริหารจัดการในลักษณะบูรณาการโครงการ/กิจกรรม โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบ และสภาพทางสังคม

ด้านเศรษฐกิจ ควรอบรมเพื่อต่อยอดผลิตภัณฑ์ในชุมชน ทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์และการสร้างผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อให้มีมูลค่า

ด้านการสร้างอาชีพ ควรส่งเสริมตามนโยบายแก้จน คือสร้างความรู้ สร้างอาชีพ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ด้วยความสุขสบาย มีงาน มีอาชีพ และมีเงิน (นายสัญญา ศรีวิเชียร, สัมภาษณ์ ; 11 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการรวมกลุ่มการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน และยังส่งเสริมการขาย Online, การฝากขาย และจัดให้มีร้านวิสาหกิจชุมชน จัดทำสินค้าของฝากจากชุมชนและนำเข้าสู่ตลาดรวมทั้งส่งออกไปนอกพื้นที่ และเน้นกิจกรรมส่งเสริมรักความสามัคคี ให้ชุมชนบริหารจัดการกันเอง เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และจัดการ รวมทั้งร่วมรับประโยชน์ โดยมีองค์กรเป็นฝ่ายสนับสนุน ให้คำปรึกษา

ท่านที่ 2 นางกาญจนา หนูอุไร ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการจัดอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการด้านอาชีพให้แก่นักเรียนและประชาชนในชุมชนที่มีความต่างทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เพื่อให้เกิดความสามัคคี ผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยการทำให้รู้จักอย่างแพร่หลาย เพื่อให้บุคคลภายนอกเข้ามาจับจ่าย ซื้อขายในชุมชน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีนโยบายส่งเสริมศาสนาวัฒนธรรม กีฬา ประเพณี สร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆขอบชุมชน นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ มีนโยบายการบริหารงานในรูปแบบของชุมชน ในเขตพื้นที่บริการ ทั้งความเป็นอยู่ ความปลอดภัย การคมนาคม และการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่และจากนอกพื้นที่

ด้านเศรษฐกิจ มีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยการจัดงานตามเทศกาล และกิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้นเศรฐกิจจากการออกร้านขายของและการท่องเที่ยว รวมทั้งฝึกอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ และให้คำปรึกษาเชิงลึกเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการของฝากของที่ระลึก เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชน

ด้านการสร้างอาชีพ มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่ชุมชนโดยการทำความร่วมมือกับวิทยาลัยสารพัดช่าง นำประชาชนกลุ่มผู้สนใจไปฝึกอาชีพ และส่งเสริมการสร้างอาชีพชุมชนในรูปของกลุ่ม (นางกาญจนา หนูอุไร, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการจัดอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการด้านอาชีพให้แก่นักเรียนและประชาชนในชุมชนที่มีความต่างทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เพื่อให้เกิดความสามัคคี มีนโยบายการบริหารงานในรูปแบบของชุมชน ในเขตพื้นที่บริการ ทั้งความเป็นอยู่ ความปลอดภัย การคมนาคม และการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่และจากนอกพื้นที่ มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่ชุมชนโดยการทำความร่วมมือกับวิทยาลัยสารพัดช่าง นำประชาชนกลุ่มผู้สนใจไปฝึกอาชีพ

และยังได้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ไว้ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรมีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดำเนินการโดยกองสวัสดิการและสังคม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มและมีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ชุมชน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีการส่งเสริมความเข้มแข็งในลักษณะของการจัดโครการ กิจกรรมด้านศาสนาวัฒนธรรมประเพณี และการแข็งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาทุกศาสนาอย่างเท่าเทียมกัน ให้ความสำคัญและช่วยเหลืออย่างเสมอภาคเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบและมีความสุข

ด้านเศรษฐกิจ ควรสนับสนุนถนนสายวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการท่องเที่ยวจากคนนอกพื้นที่และประชาชนในพื้นที่ออกมาจับจ่ายซื้อของ

ด้านการสร้างอาชีพ ควรส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆและให้การสนับสนุนการสร้างอาชีพที่หลากหลาย ในทุกกลุ่มอาชีพ (นางกาญจนา หนูอุไร, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการโดยกองสวัสดิการและสังคม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มและมีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการส่งเสริมความเข้มแข็งใน

ลักษณะของการจัดโครการ กิจกรรมด้านศาสนาวัฒนธรรมประเพณี และการแข็งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน

ท่านที่ 3 นายจิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนโดยผ่านประธานชุมชน ให้คำแนะนำ ปรึกษา เป็นวิทยากร กระบวนการและมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน โดยผ่านกระบวนการจัดทำเวทีชุมชน สงเสริม และสนับสนุนคนในชุมชนที่มีความตั้งใจที่จะแก ปัญหาและสร้างศักยภาพ รวมตัวกันเป็นกลุมมาจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ระบบเครือข่าย ระบบความสัมพันธ์ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน เช่นกลยุทธ์การบริหารจัดการชุมชน กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด

ด้านการบริหารจัดการ มีการจัดการด้านภูมิปัญญา องค์กรชุมชน และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องแก่คนในชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ มีการส่งเสริมให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นต้นทุนในการผลิต มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตการจำหน่ายผลผลิต เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีอาทิเช่นภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการสร้างอาชีพ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆและให้การสนับสนุนการสร้างอาชีพที่หลากหลาย ในทุกกลุ่มอาชีพ (นายจิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนโดยผ่านประธานชุมชน มีการจัดการด้านภูมิปัญญา องค์กรชุมชน และกระบวนการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องแก่คนในชุมชนส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ และให้การสนับสนุนการสร้างอาชีพที่หลากหลาย มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นต้นทุนในการผลิต มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตการจำหน่ายผลผลิต เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน

และยังได้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ไว้ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน วิเคราะห์การตลาด เป็นกระบวนการของการสื่อสารคุณค่าของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ไปยังลูกค้า เป็นกระบวนการทางธุรกิจที่ทำให้ลูกค้าหรือผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ และในขณะเดียวกันกลุ่มผู้ประกอบการก็สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในการการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เป็นการสร้างพลังชุมชน (Community empowerment) เป็นระบบคุณค่าและเป็นกระบวนการขับเคลื่อนทางสังคมที่ส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนนำศักยภาพของตนเอง และภูมิปัญญาของชุมชนมา

ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน การเสริมสร้างพลังชุมชนให้เข้มแข็งและการเตรียมประชาชนให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านจิตใจ เศรษฐกิจสังคม สุขภาพ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง

ด้านการบริหารจัดการ ดังนั้นการวิเคราะห์สถานการณ์จึงเป็นงานอันดับแรก ที่ สำคัญที่ผู้ประกอบการควรกระทำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทาง กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์สถานการณ์หรือเรียกอย่างย่อ ๆ ว่า SWOT ANALYSIS เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจที่ ผู้ประกอบการไม่สามารถควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงได้ มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ เป็นไปในลักษณะที่ เป็นโอกาส (Opportunities) หรือ อุปสรรค (Threats) ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเมืองเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมาย สิ่งแวดล้อม เช่น นโยบายด้านเศรษฐกิจ/สังคมของประเทศ แผนพัฒนาจังหวัด/ อำเภอ/ท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดงานโครงการในเทศกาลต่างๆ เพื่อให้ชุมชนนำสินค้ามาจำหน่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจตามนโยบายแก้จน

ด้านการสร้างอาชีพ ควรคำนึงถึงความมั่นคงและยั่งยืน มากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ ดังนั้นสิ่งที่ควรทำ คือ ต้องมีความรอบรู้ในธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ ศึกษาข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะได้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มีความรอบคอบใน การตัดสินใจจะได้ไม่เกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย (นายจิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า ทำให้ลูกค้าหรือผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์และการบริการ และนำภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน การเสริมสร้างพลังชุมชนให้เข้มแข็ง ควรกระทำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทาง กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์สถานการณ์หรือเรียกอย่างย่อ ๆ ว่า SWOT ศึกษา ข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะได้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ท่านที่ 4 นางเบญจพร บัวนุ้ย ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีความสามารถในการแข่งขันทั้งตลาดภายในและภายนอกได้ ส่งผลให้มูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้น แข่งขันในตลาดได้ ประชาชนมีรายได้และยอดจำหน่ายเพิ่มขึ้น

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีการสร้างผู้นำชุมชน ยกย่องปราชญ์ชาวบ้าน โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการน้อมนำ ศาสตร์พระราชาและแนวพระราชดำริ เพื่อให้ผู้นำชุมชนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในการขับเคลื่อนชุมชน ให้มีศักยภาพ ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงทางด้านอาหาร จากการปลูกพืชผักสวนครัว มีภูมิคุ้มกันและสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดการลดรายจ่ายในครัวเรือน

ด้านการบริหารจัดการ มีการติดตามนโยบาย การส่งเสริมอาชีพ พัฒนาให้ความรู้การสื่อสารการตลาด

ด้านเศรษฐกิจ ได้เปิดพื้นที่ให้เป็น แหล่งจำหน่ายสินค้าชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของชุมชนโดยใช้การบริโภคภายในพื้นที่ และชุมชนใกล้เคียงเป็นตัวขับเคลื่อน ก่อให้เกิดรายได้และสร้างอาชีพอย่างยั่งยืนให้ราษฎรและเกิดการหมุนเวียน รายจ่ายในระบบเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

ด้านการสร้างอาชีพ มีการส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในอาชีพ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมกลุ่มอาชีพในชุมชนรวมทั้งพัฒนาเครือข่ายส่งเสริมสตรี อสม. ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส (นางเบญจพร บัวนุ้ย, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการสร้างผู้นำชุมชน ยกย่องปราชญ์ชาวบ้าน โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการน้อมนำ ศาสตร์พระราชาและแนวพระราชดำริ เพื่อให้ผู้นำชุมชนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในการขับเคลื่อนชุมชน ให้มีศักยภาพ ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เปิดพื้นที่ให้เป็น แหล่งจำหน่ายสินค้าชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของชุมชนโดยใช้การบริโภคภายในพื้นที่ และชุมชนใกล้เคียงเป็นตัวขับเคลื่อน ก่อให้เกิดรายได้และสร้างอาชีพอย่างยั่งยืน

และยังได้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ไว้ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์อาทิ การร่วมมือกับ มหาวิทยาลัย เพื่อทำวิจัยและพัฒนากรรมวิธีการผลิตที่มีเอกลักษณ์ การพัฒนามาตรฐานหรือแนวปฏิบัติที่ดี และการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ควรส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤตโดยพัฒนาศักยภาพให้คนในชุมชนรวมกลุ่ม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับวิธี คิด และวิธีการทำงานของบุคลากรของภาครัฐจากการเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้สนับสนุนในการจัดการ และแก้ไข ปัญหาของชุมชนเอง

ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากิจการของชุมชนให้มีการบริหารแบบธุรกิจมากขึ้นโดยการส่งเสริมการร่วมทุนระหว่างภาคธุรกิจและวิสาหกิจชุมชนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการถือหุ้นและอำนาจในการออกเสียงเช่น การใช้กฎ 50+1 โดยให้นักธุรกิจเข้ามาถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 49 เพื่อให้สมาชิกยังถือหุ้นใหญ่ แต่เปิดโอกาสให้นักธุรกิจเข้ามาร่วมบริหารด้วยเป็นต้น

ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการพัฒนากิจกรรมในชุมชนอย่างครบวงจรทำให้กิจกรรมต่างๆ ในชุมชนและระหว่างชุมชนเชื่อมโยงกันและพึ่งพากันและกันเช่น การพัฒนาคลัสเตอร์ของกิจกรรมของชุมชน การพัฒนาตลาดร่วมระหว่างชุมชนทำให้มีสินค้าหลากหลายซึ่งจะดึงดูดผู้ซื้อได้มากกว่าและการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนซึ่งทำให้น่าท่องเที่ยวมากกว่าการท่องเที่ยวเพียงชุมชนเดียว

ด้านการสร้างอาชีพ ควรมีการฝึกอบรมตามความต้องการของประชาชนกลุ่มอาชีพในชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการผลิต การสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพและสร้างโอกาสให้เกิดการทำงานสร้างรายได้แก่ประชาชน สตรีและผู้ด้อยโอกาส(นางเบญจพร บัวนุ้ย, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า ควรส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเผชิญปัญหาวิกฤตโดยพัฒนาศักยภาพให้คนในชุมชนรวมกลุ่ม พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากิจการของชุมชนให้มีการบริหารแบบธุรกิจมากขึ้นโดยการส่งเสริมการร่วมทุนระหว่างภาคธุรกิจและวิสาหกิจชุมชน ฝึกอบรมตามความต้องการของประชาชนกลุ่มอาชีพในชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการผลิต การสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพและสร้างโอกาสให้เกิดการทำงานสร้างราย

ท่านที่ 5 นางกัลยารัตน์ ทวินตระกูล ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการวางแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนโดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกันแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำแนวความคิดกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและทิศทางในการผลิตหรือบริการไปสู่ผู้รับบริการของวิสาหกิจชุมชนมีการการติดตามควบคุมและการปรับแผน เพื่อให้ดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายมุ่งเน้นให้ครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีการส่งเสริมการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย กระบวนการส่งเสริม และสนับสนุนชุมชนให้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาสวัสดิการสังคม และสวัสดิภาพของชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ มีการฟื้นฟูอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน การค้นหาศักยภาพ และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนการจัดทำแผนความต้องการของชุมชน รวมทั้งการ ประชาคมภายในชุมชนและการสร้างเครือข่ายของชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ มีการประสานการทำงานร่วมกันของขบวนองค์กรชุมชนที่ทำงานในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้เกิดพลังการเคลื่อนงาน หรือเป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนวัตถุดิบ แลกเปลี่ยน

สินค้า หรือเป็นคู่ค้า ฐานการผลิตซึ่งกันและกัน เช่น เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เครือข่ายข้าว ท่องเที่ยวชุมชน ร้านค้าชุมชน การจัดการที่อยู่อาศัย การก่อสร้างชุมชน/ช่างชุมชน ประมงพื้นบ้าน เป็นต้น

ด้านการสร้างอาชีพ มีกระบวนการขับเคลื่อนที่เริ่มต้นด้วยการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับปราชญ์ชุมชน เพื่อให้กลับไปสร้างทีม และจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้าน โดยใช้พื้นที่ในบ้านปราชญ์ชุมชนหรือศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อมุ่งหมายให้ครัวเรือนที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีความรู้เพื่อสร้างอาชีพได้ (นางกัลยารัตน์ ทวินตระกูล, สัมภาษณ์ ; 12 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการวางแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนโดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกันแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำแนวความคิดกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและทิศทางในการผลิตหรือบริการไปสู่ผู้รับบริการ สนับสนุนชุมชนให้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับปราชญ์ชุมชน เพื่อให้กลับไปสร้างทีมและจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้าน

และยังได้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ไว้ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรมีสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างความน่าสนใจในมุมมองของผู้ซื้อซึ่งจะช่วยลดความเสียเปรียบด้านต้นทุนของการผลิตในชนบท แนวทางในระดับบุคคลคือ การพัฒนาความสามารถที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล การฝึกอบรมอาชีพไม่ใช่เพียงพัฒนาความรู้และทักษะเหมือนๆ กันเท่านั้น แต่ควรช่วยค้นหาศักยภาพ และพัฒนาจนเกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ไม่เหมือนใคร

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ควรเน้นการผลิตแบบพึ่งตนเองก่อน (Self-Reliance First) โดยเปลี่ยนการผลิตเพื่อการพาณิชย์เป็นการผลิตเพื่อบริโภคเองก่อน ผลผลิตที่ส่วนเกินจากการบริโภคจึงนำออกจำหน่ายนอกจากนี้ หน่วยผลิตแต่ละหน่วยควรร่วมมือและเชื่อมโยงกันเป็นชุมชนที่ยั่งยืนในตัวเอง (Self-Sustained Communities) โดยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจชุมชนเน้นการผลิตเพื่อตลาดภายในชุมชน และเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจภายในชุมชนมากขึ้น รวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน เพื่อให้เกิดชุมชนที่ยั่งยืนในตัวเองที่เชื่อมโยงกัน

ด้านการบริหารจัดการ ควรให้องค์กรพัฒนาเอกชน มีบทบาท ในการจัดการองค์ความรู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ ชุมชน เป็นพี่เลี้ยงที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนในการเข้ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ บริหารจัดการ และเป็นหน่วยเติมเต็มช่วยเหลือ เกื้อกูลในเรื่องที่ชุมชนขาดแคลนประสบปัญหา เร่งด่วนได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ การดูแลและเยียวยาผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรีและ ผู้สูงอายุ

ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์-สินค้าชุมชน และเชื่อมโยงไปสู่จัดทำเพจ เฟซบุ๊ก “ตลาดนัดผลิตภัณฑ์ชุมชน” หรือชื่ออื่นๆ เพื่อเป็นช่องทางในการซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์-สินค้าของชุมชน และสร้างเครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนออนไลน์ให้เกิดขึ้นทั่วประเทศ

ด้านการสร้างอาชีพ ควรมีสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชน รวมทั้งต่อยอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชุมชน สามารถนำไปสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเกิดราย ให้แก่ชุมชน และกระตุ้นเผยแพร่ให้ความรู้ข้อมูล ข่าวสารความรู้ใหม่ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ในโลกยุคใหม่ (นางกัลยารัตน์ ทวินตระกูล, สัมภาษณ์ ; 12 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า ควรมีการสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างความน่าสนใจในมุมมองของผู้ซื้อซึ่งจะช่วยลดความเสียเปรียบด้านต้นทุนของการผลิตในชนบท จัดการองค์ความรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ชุมชน เป็นพี่เลี้ยงที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนในการเข้ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ บริหารจัดการ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์-สินค้าชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชุมชน สามารถนำไปสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเกิดราย ให้แก่ชุมชน

จากแนวคิดหลักของการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้ประมวล โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 แสดงแนวคิดหลักจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้สัมภาษณ์	**นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง**
1) ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน	**แนวคิดหลัก**
สัญญา ศรีวิเชียร	มีนโยบาย ถนนพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม
กาญจนา หนูอุไร	มีการจัดอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการด้านอาชีพให้แก่นักเรียนและประชาชนในชุมชนที่มีความต่างทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เพื่อให้เกิดความสามัคคี
จิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง	จัดทำเวทีชุมชน สงเสริม และสนับสนุนคนในชุมชนที่มีความตั้งใจที่จะแก้ปญหาและสร้างศักยภาพ รวมตัวกันเป็นกลุมมาจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน
เบญจพร บัวนุ้ย	เพิ่มมูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้น แข่งขันในตลาดได้ ประชาชนมีรายได้และยอดจำหน่ายเพิ่มขึ้น
กัลยารัตน์ ทวินตระกูล	เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อนำแนวความคิดกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและทิศทางในการผลิตหรือบริการไปสู่ผู้รับบริการ
2) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	**แนวคิดหลัก**
สัญญา ศรีวิเชียร	กิจกรรม โครงการ ที่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลนครตรัง เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ กิจกรรมตามเทศกาล จัดอบรมประชาชนผู้นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม เป็นต้น
กาญจนา หนูอุไร	มีนโยบายส่งเสริมศาสนาวัฒนธรรม กีฬา ประเพณี สร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆขอบชุมชน

2) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	**แนวคิดหลัก**
จิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง	การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน เช่นกลยุทธ์การบริหารจัดการชุมชน กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชน
เบญจพร บัวนุ้ย	ผู้นำชุมชนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในการขับเคลื่อนชุมชน ให้มีศักยภาพ ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
กัลยารัตน์ ทวินตระกูล	สนับสนุนชุมชนให้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน
3)ด้านการบริหารจัดการ	**แนวคิดหลัก**
สัญญา ศรีวิเชียร	มอบนโยบายให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมศักยภาพชุมชนตามบทบาทหน้าที่
กาญจนา หนูอุไร	มีนโยบายการบริหารงานในรูปแบบของชุมชน ในเขตพื้นที่บริการทั้งความเป็นอยู่ ความปลอดภัย การคมนาคม
จิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง	มีการจัดการด้านภูมิปัญญา องค์กรชุมชน และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
เบญจพร บัวนุ้ย	มีการติดตามนโยบาย การส่งเสริมอาชีพ พัฒนาให้ความรู้การสื่อสารการตลาด
กัลยารัตน์ ทวินตระกูล	ฟื้นฟูอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน การค้นหาศักยภาพ และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
4) ด้านเศรษฐกิจ	**แนวคิดหลัก**
สัญญา ศรีวิเชียร	มีนโยบายแก้จน โดยการส่งเสริมการสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้จากการขาย อาหาร/สินค้า

2) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	**แนวคิดหลัก**
กาญจนา หนูอุไร	มีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยการจัดงานตามเทศกาล และกิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้นเศรฐกิจจากการออกร้านขายของและการท่องเที่ยว
จิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง	มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตการจำหน่ายผลผลิต เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน
เบญจพร บัวนุ้ย	เปิดพื้นที่ให้เป็น แหล่งจำหน่ายสินค้าชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของชุมชนโดยใช้การบริโภคภายในพื้นที่
กัลยารัตน์ ทวินตระกูล	ประสานการทำงานร่วมกันของขบวนองค์กรชุมชนที่ทำงานในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้เกิดพลังการเคลื่อนงาน
5) ด้านการสร้างอาชีพ	**แนวคิดหลัก**
สัญญา ศรีวิเชียร	การมอบหมายให้กองสวัสดิการส่งเสริมรายได้ให้กลุ่มอาชีพทุกศาสนา เช่น ด้านอาหาร,ด้านหัตถกรรมจักรสาน, ด้านงานฝีมือต่างๆ โดยมีการทำ MOU ร่วมกันกับวิทยาลัยสารพัดช่างตรัง
กาญจนา หนูอุไร	มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่ชุมชนโดยการทำความร่วมมือกับวิทยาลัยสารพัดช่าง นำประชาชนกลุ่มผู้สนใจไปฝึกอาชีพ
จิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง	ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆและให้การสนับสนุนการสร้างอาชีพที่หลากหลาย ในทุกกลุ่มอาชีพ
เบญจพร บัวนุ้ย	การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกันอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพ

2) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	แนวคิดหลัก
กัลยารัตน์ ทวินตระกูล	จัดฝึกอบรมอาชีพให้กับครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้าน โดยใช้พื้นที่ในบ้านปราชญ์ชุมชนหรือศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของ นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง คือ (1) ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน นโยบาย ถนนพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อนำแนวความคิดกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและทิศทางในการผลิตหรือบริการไปสู่ผู้รับบริการ (2) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีนโยบายส่งเสริมศาสนาวัฒนธรรม กีฬา ประเพณี สร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม สนับสนุนชุมชนให้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน (3) ด้านการบริหารจัดการ มีนโยบายการบริหารงานในรูปแบบของชุมชน ในเขตพื้นที่บริการ ทั้งความเป็นอยู่ ความปลอดภัย การคมนาคม การจัดการด้านภูมิปัญญา องค์กรชุมชน และกระบวนการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง (4) ด้านเศรษฐกิจ มีนโยบายแก้จน โดยการส่งเสริมการสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้จากการขาย อาหาร/สินค้าเปิดพื้นที่ให้เป็น แหล่งจำหน่ายสินค้าชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของชุมชน และ (5) ด้านการสร้างอาชีพ ส่งเสริมอาชีพให้แก่ชุมชนโดยการทำความร่วมมือกับวิทยาลัยสารพัดช่าง นำประชาชนกลุ่มผู้สนใจไปฝึกอาชีพ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกันอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพ

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง” ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ไว้ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษานโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 59,894 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูป ของ ทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้แต่ละชั้นเป็นตัวแบ่งชั้นภูมิ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นตามสัดส่วน แล้วใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวกและตามดุลยพินิจของผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างโดยทำการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ คือ หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ต่าง ๆ มากำหนดเป็นข้อคำถาม ได้แก่

1) แบบสอบถามแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย (1) ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน (2) ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน (3) ด้านการบริหารจัดการ (4) ด้านเศรษฐกิจ และ (5) ด้านการสร้างรายได้

2) แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสอบถามการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการแบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาได้จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ลักษณะ คือ (1) รวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสอบถามจำนวน 381 ชุด/คน กระจายไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นในเขตเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยกลุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ทั้ง 66 ชุมชนในสังกัดเทศบาลนครตรัง (2) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นผู้บริหารเทศบาล จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ลักษณะ คือ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ใช้การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) (2) แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นผู้บริหารเทศบาลนครตรัง จำนวน 5 ท่าน ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่งสามารถสรุปผลของการวิจัยเชิงปริมาณตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1) จำแนกตามเพศ พบว่า ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 และเป็นเพศชาย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3

2) จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 มีอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 อายุ 18-30 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 และน้อยที่สุดอายุ 41-50 ปีข จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 ตามลำดับ

3) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 มีการศึกษาระดับ ปริญญาตรี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 มีการศึกษาระดับ อนุปริญญา จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 และน้อยที่สุดมีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 ตามลำดับ

4) จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพค้าขาย จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 อาชีพเกษตร จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 เป็นแม่บ้าน

จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และน้อยที่สุดคือ รับราชการ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 ตามลำดับ

5) จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือน 20,00 บาทขึ้นไป จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 มีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 และน้อยที่สุด มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการ ส่วนด้านการสร้างรายได้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

5.1.3 ผลการรวบรวมแสดงข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับ นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ ควรรวมกลุ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มากขึ้นเพื่อให้มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ศึกษาสภาพแวดล้อมของชุมชนเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆให้กับ ชุมชนโดยใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชนได้อย่างคุ้มค่า หน่วยงานควรมีการร่วมกับภาคีทุกภาคส่วน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ควรจัดการทรัพยากรในชุมชน รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพึ่งพาตนเองได้

2. ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ได้แก่ ควรให้ความรู้ ในการนำทุนชุมชนมาใช้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ชุมชน มีความเข็มแข็งและพึ่งตนเองได้ พัฒนาคนในชุมชนให้มีศักยภาพเพื่อที่จะสามารถพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งต่อไป ควรให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผลประโยชน์

3. ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ต้องบริหารจัดการ ทรัพยากรที่มีในชุมชนให้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุดนั่นก็คือ คน และ เงิน ควรให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ในการวางแผนจัดการชุมชน ตัวเอง ในการบริหารจัดการ ควรกำหนดเป้าหมาย หรือทิศทางที่แน่นอน มีแนว ปฏิบัติและกฎเกณฑ์กติกา เพื่อให้อยู่ในทิศทางเดียวกัน

4. ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ควรยึดหลักหรือแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นแนวทาง ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ ด้านวิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อช่วย

กระตุ้นเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น ควรพัฒนาด้านอุตสาหกรรมในชุมชน เช่น งานหัตถกรรมต่างๆ หรือผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้เป็นที่รู้จัก โดยคนในครอบครัวหรือชุมชนเป็นผู้ผลิต พัฒนาเครือข่ายและหาแนวร่วมภาคประชาสังคม หน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจไปในพื้นที่อื่น

5. ด้านการสร้างรายได้ ได้แก่ ควรพัฒนาให้ชุมชนให้เป็นที่รู้จักเช่น วัฒนธรรมประเพณี ร่วมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของชุมชน และผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อดึงดูนักท่องเที่ยว ควรนำงานฝีมือหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนส่งขายนอกชุมชน ควรนำความรู้ต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้เกิดรายได้ในทางอื่นๆ ควรสร้างงานสร้างอาชีพที่มั่นคงให้คนในชุมชน

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 5 ท่านประกอบด้วยดังนี้

ท่านที่ 1 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ในพื้นที่เทศบาลนครตรังนั้น มีความหลากหลายหรือมีความเป็นพหุ ทั้งในด้านชาติพันธุ์ศาสนา และวัฒนธรรม การเข้าใจถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายจึงเป็นสิ่งจำเป็นของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทางเทศบาลนครตรัง จึงมีนโยบาย ถนนพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งได้แก่การดำเนินวิถีชีวิตประจำวันที่มีความเหมือน และความต่างจากวัฒนธรรมอื่น ๆ โดยเน้นการยอมรับซึ่งกันและกัน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ชุมชนมีกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งกายและใจผ่านกิจกรรม โครงการ ที่ได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลนครตรัง เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ กิจกรรมตามเทศกาล จัดอบรมประชาชนผู้นับถือศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม เป็นต้น และยังมีการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่นำไปสู่ความสงบสุขทั้งกายและใจของคนในชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ ได้มีการมอบนโยบายให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมศักยภาพชุมชนตามบทบาทหน้าที่ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนได้มีการตั้งศูนย์เฝ้าระวังภัยเพื่อดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

ด้านเศรษฐกิจ มีนโยบายแก้จน โดยการส่งเสริมการสร้างอาชีพ เช่น ชุมชนอิสลามส่งเสริมร้านอาหารที่มีฮาลาน เพิ่มรายได้จากการขาย อาหาร/สินค้า เทศบาลดำเนินการโดยการจัดกิจกรรมโครงการต่างๆ เพื่อส่งเสริมรายได้จากการ ซื้อ - ขาย และมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นนวัตกรรมเพื่อการจำหน่ายที่ก่อให้เกิดรายได้แก่คนในชุมชน

ด้านการสร้างอาชีพ ได้มีการมอบหมายให้กองสวัสดิการส่งเสริมรายได้ให้กลุ่มอาชีพทุกศาสนา เช่น ด้านอาหาร,ด้านหัตถกรรมจักรสาน, ด้านงานผีมือต่างๆ โดยมีการทำ MOU ร่วมกันกับวิทยาลัยสารพัดช่างตรัง และอบรมให้ความรู้ในสายอาชีพต่างๆ เพื่อให้เกิดการนำทรัพยากรในชุมชน

มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีรายได้เข้าชุมชนต่างเต็มประสิทธิภาพ (นายสัญญา ศรีวิเชียร, สัมภาษณ์ ; 11 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า เทศบาลนครตรัง มีนโยบาย ถนนพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมหลากหลายทางวัฒนธรรมซึ่งได้แก่การดำเนินวิถีชีวิตประจำวันที่มีความเหมือน และความต่างจากวัฒนธรรมอื่น ๆ โดยเน้นการยอมรับซึ่งกันและกัน รวมถึงนโยบายแก้จนโดยการสร้างอาชีพให้กับกลุ่มอาชีพต่างๆ อบรมให้ความรู้ในเรื่องของการทำผลิตภัณฑ์และการต่อยอดผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

และยังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ไว้ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรมีการรวมกลุ่มการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน และยังส่งเสริมการขาย Online, การฝากขาย และจัดให้มีร้านวิสาหกิจชุมชน จัดทำสินค้าของฝากจากชุมชนและนำเข้าสู่ตลาดรวมทั้งส่งออกไปนอกพื้นที่

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ควรเน้นกิจกรรมส่งเสริมรักความสามัคคี ให้ชุมชนบริหารจัดการกันเอง เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และจัดการ รวมทั้งร่วมรับประโยชน์ โดยมีองค์กรเป็นฝ่ายสนับสนุน ให้คำปรึกษา ชุมชนจึงต้องใช้แรงจูงใจกระตุ้นเร่งเร้าให้ประชาชนมีความตื่นตัว เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ไม่เฉื่อยชา หรือ ท้อถอย แต่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งการพัฒนาชุมชนประสบความสำเร็จ

ด้านการบริหารจัดการ ควรบริหารจัดการในลักษณะบูรณาการโครงการ/กิจกรรม โดยปฏิบัติตามกฎระเบียบ และสภาพทางสังคม

ด้านเศรษฐกิจ ควรอบรมเพื่อต่อยอดผลิตภัณฑ์ในชุมชน ทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์และการสร้างผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อให้มีมูลค่า

ด้านการสร้างอาชีพ ควรส่งเสริมตามนโยบายแก้จน คือสร้างความรู้ สร้างอาชีพ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ด้วยความสุขสบาย มีงาน มีอาชีพ และมีเงิน (นายสัญญา ศรีวิเชียร, สัมภาษณ์ ; 11 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการรวมกลุ่มการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน และยังส่งเสริมการขาย Online, การฝากขาย และจัดให้มีร้านวิสาหกิจชุมชน จัดทำสินค้าของฝากจากชุมชนและนำเข้าสู่ตลาดรวมทั้งส่งออกไปนอกพื้นที่ และเน้นกิจกรรมส่งเสริมรักความสามัคคี ให้ชุมชนบริหารจัดการกันเอง เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และจัดการ รวมทั้งร่วมรับประโยชน์ โดยมีองค์กรเป็นฝ่ายสนับสนุน ให้คำปรึกษา

ท่านที่ 2 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการจัดอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการด้านอาชีพให้แก่นักเรียนและประชาชนในชุมชนที่มีความต่างทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เพื่อให้เกิดความสามัคคี ผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยการทำให้รู้จักอย่างแพร่หลาย เพื่อให้บุคคลภายนอกเข้ามาจับจ่าย ซื้อขายในชุมชน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีนโยบายส่งเสริมศาสนาวัฒนธรรม กีฬา ประเพณี สร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชนทุกกลุ่ม ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆขอบชุมชน นโยบายการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ มีนโยบายการบริหารงานในรูปแบบของชุมชน ในเขตพื้นที่บริการทั้งความเป็นอยู่ ความปลอดภัย การคมนาคม และการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่และจากนอกพื้นที่

ด้านเศรษฐกิจ มีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยการจัดงานตามเทศกาล และกิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้นเศรฐกิจจากการออกร้านขายของและการท่องเที่ยว รวมทั้งฝึกอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ และให้คำปรึกษาเชิงลึกเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการของฝากของที่ระลึก เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชน

ด้านการสร้างอาชีพ มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่ชุมชนโดยการทำความร่วมมือกับวิทยาลัยสารพัดช่าง นำประชาชนกลุ่มผู้สนใจไปฝึกอาชีพ และส่งเสริมการสร้างอาชีพชุมชนในรูปของกลุ่ม (นางกาญจนา หนูอุไร, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการจัดอบรมให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการด้านอาชีพให้แก่นักเรียนและประชาชนในชุมชนที่มีความต่างทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนา เพื่อให้เกิดความสามัคคี มีนโยบายการบริหารงานในรูปแบบของชุมชน ในเขตพื้นที่บริการ ทั้งความเป็นอยู่ ความปลอดภัย การคมนาคม และการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่และจากนอกพื้นที่ มีการส่งเสริมอาชีพให้แก่ชุมชนโดยการทำความร่วมมือกับวิทยาลัยสารพัดช่าง นำประชาชนกลุ่มผู้สนใจไปฝึกอาชีพ

และยังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ไว้ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรมีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดำเนินการโดยกองสวัสดิการและสังคม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มและมีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ชุมชน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีการส่งเสริมความเข้มแข็งในลักษณะของการจัดโครการ กิจกรรมด้านศาสนาวัฒนธรรมประเพณี และการแข็งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาทุกศาสนาอย่างเท่าเทียมกัน ให้ความสำคัญและช่วยเหลืออย่างเสมอภาคเพื่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบและมีความสุข

ด้านเศรษฐกิจ ควรสนับสนุนถนนสายวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการท่องเที่ยวจากคนนอกพื้นที่และประชาชนในพื้นที่ออกมาจับจ่ายซื้อของ

ด้านการสร้างอาชีพ ควรส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆและให้การสนับสนุนการสร้างอาชีพที่หลากหลาย ในทุกกลุ่มอาชีพ (นางกาญจนา หนูอุไร, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการโดยกองสวัสดิการและสังคม เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มและมีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการส่งเสริมความเข้มแข็งในลักษณะของการจัดโครการ กิจกรรมด้านศาสนาวัฒนธรรมประเพณี และการแข็งขันกีฬาเพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน

ท่านที่ 3 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนโดยผ่านประธานชุมชน ให้คำแนะนำ ปรึกษา เป็นวิทยากร กระบวนการและมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน โดยผ่านกระบวนการจัดทำเวทีชุมชน สงเสริม และสนับสนุนคนในชุมชนที่มีความตั้งใจที่จะแก ปัญหาและสร้างศักยภาพ รวมตัวกันเป็นกลุมมาจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ระบบเครือข่าย ระบบความสัมพันธ์ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน เช่นกลยุทธ์การบริหารจัดการชุมชน กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด

ด้านการบริหารจัดการ มีการจัดการด้านภูมิปัญญา องค์กรชุมชน และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องแก่คนในชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ มีการส่งเสริมให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นต้นทุนในการผลิต มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตการจำหน่ายผลผลิต เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีอาทิเช่นภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการสร้างอาชีพ ส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆและให้การสนับสนุนการสร้างอาชีพที่หลากหลาย ในทุกกลุ่มอาชีพ (นายจิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชนโดยผ่านประธานชุมชน มีการจัดการด้านภูมิปัญญา องค์กรชุมชน และกระบวนการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องแก่คนในชุมชนส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ

และให้การสนับสนุนการสร้างอาชีพที่หลากหลาย มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นต้นทุนในการผลิต มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตการจำหน่ายผลผลิต เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน

และยังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ไว้ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน วิเคราะห์การตลาด เป็นกระบวนการของการสื่อสารคุณค่าของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ไปยังลูกค้า เป็นกระบวนการทางธุรกิจที่ทำให้ลูกค้าหรือผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจ และในขณะเดียวกันกลุ่มผู้ประกอบการก็สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีความยั่งยืน

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในการการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เป็นการสร้างพลังชุมชน (Community empowerment) เป็นระบบคุณค่าและเป็นกระบวนการขับเคลื่อนทางสังคมที่ส่งเสริมให้บุคคลและชุมชนนำศักยภาพของตนเอง และภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน การเสริมสร้างพลังชุมชนให้เข้มแข็งและการเตรียมประชาชนให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านจิตใจ เศรษฐกิจสังคม สุขภาพ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง

ด้านการบริหารจัดการ ดังนั้นการวิเคราะห์สถานการณ์จึงเป็นงานอันดับแรก ที่ สำคัญที่ผู้ประกอบการควรกระทำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทาง กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์สถานการณ์หรือเรียกอย่างย่อ ๆ ว่า SWOT ANALYSIS เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจที่ ผู้ประกอบการไม่สามารถควบคุมหรือเปลี่ยนแปลงได้ มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ เป็นไปในลักษณะที่ เป็นโอกาส (Opportunities) หรือ อุปสรรค (Threats) ด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเมืองเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมาย สิ่งแวดล้อม เช่น นโยบายด้านเศรษฐกิจ/สังคมของประเทศ แผนพัฒนาจังหวัด/ อำเภอ/ท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดงานโครงการในเทศกาลต่างๆ เพื่อให้ชุมชนนำสินค้ามาจำหน่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจตามนโยบายแก้จน

ด้านการสร้างอาชีพ ควรคำนึงถึงความมั่นคงและยั่งยืน มากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ ดังนั้นสิ่งที่ควรทำ คือ ต้องมีความรอบรู้ในธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ ศึกษาข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะได้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มีความรอบคอบใน การตัดสินใจจะได้ไม่เกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย (นายจิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า ทำให้ลูกค้าหรือผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์และการบริการ และนำภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน การเสริมสร้างพลังชุมชนให้เข้มแข็ง ควรกระทำ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทาง กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงาน การวิเคราะห์

สถานการณ์หรือเรียกอย่างย่อ ๆ ว่า SWOT ศึกษา ข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะได้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ท่านที่ 4 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีความสามารถในการแข่งขันทั้งตลาดภายในและภายนอกได้ ส่งผลให้มูลค่าสินค้าเพิ่มขึ้น แข่งขันในตลาดได้ ประชาชนมีรายได้และยอดจำหน่ายเพิ่มขึ้น

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีการสร้างผู้นำชุมชน ยกย่องปราชญ์ชาวบ้าน โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการน้อมนำ ศาสตร์พระราชาและแนวพระราชดำริ เพื่อให้ผู้นำชุมชนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในการขับเคลื่อนชุมชน ให้มีศักยภาพ ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ชุมชนมีความมั่นคงทางด้านอาหาร จากการปลูกพืชผักสวนครัว มีภูมิคุ้มกันและสิ่งแวดล้อมที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดการลดรายจ่ายในครัวเรือน

ด้านการบริหารจัดการ มีการติดตามนโยบาย การส่งเสริมอาชีพ พัฒนาให้ความรู้การสื่อสารการตลาด

ด้านเศรษฐกิจ ได้เปิดพื้นที่ให้เป็น แหล่งจำหน่ายสินค้าชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของชุมชนโดยใช้การบริโภคภายในพื้นที่ และชุมชนใกล้เคียงเป็นตัวขับเคลื่อน ก่อให้เกิดรายได้และสร้างอาชีพอย่างยั่งยืนให้ราษฎรและเกิดการหมุนเวียน รายจ่ายในระบบเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น

ด้านการสร้างอาชีพ มีการส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในอาชีพ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมือนกันหรือใกล้เคียงกันอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมกลุ่มอาชีพในชุมชนรวมทั้งพัฒนาเครือข่ายส่งเสริมสตรี อสม. ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส (นางเบญจพร บัวนุ้ย, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการสร้างผู้นำชุมชน ยกย่องปราชญ์ชาวบ้าน โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการน้อมนำ ศาสตร์พระราชาและแนวพระราชดำริ เพื่อให้ผู้นำชุมชนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในการขับเคลื่อนชุมชน ให้มีศักยภาพ ด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เปิดพื้นที่ให้เป็น แหล่งจำหน่ายสินค้าชุมชน ซึ่งจะช่วยกระตุ้นระบบเศรษฐกิจของชุมชนโดยใช้การบริโภคภายในพื้นที่ และชุมชนใกล้เคียงเป็นตัวขับเคลื่อน ก่อให้เกิดรายได้และสร้างอาชีพอย่างยั่งยืน

และยังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ไว้ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์อาทิ การร่วมมือกับ มหาวิทยาลัย เพื่อทำวิจัยและพัฒนากรรมวิธีการผลิตที่มีเอกลักษณ์การพัฒนามาตรฐานหรือแนวปฏิบัติที่ดี และการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ควรส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤตโดยพัฒนาศักยภาพให้คนในชุมชนรวมกลุ่ม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับวิธี คิด และวิธีการทำงานของบุคลากรของภาครัฐจากการเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้สนับสนุนในการจัดการ และแก้ไข ปัญหาของชุมชนเอง

ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากิจการของชุมชนให้มีการบริหารแบบธุรกิจมากขึ้นโดยการส่งเสริมการร่วมทุนระหว่างภาคธุรกิจและวิสาหกิจชุมชนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการถือหุ้นและอำนาจในการออกเสียงเช่น การใช้กฎ 50+1 โดยให้นักธุรกิจเข้ามาถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 49 เพื่อให้สมาชิกยังถือหุ้นใหญ่ แต่เปิดโอกาสให้นักธุรกิจเข้ามาร่วมบริหารด้วยเป็นต้น

ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการพัฒนากิจกรรมในชุมชนอย่างครบวงจรทำให้กิจกรรมต่างๆ ในชุมชนและระหว่างชุมชนเชื่อมโยงกันและพึ่งพากันและกันเช่น การพัฒนาคลัสเตอร์ของกิจกรรมของชุมชน การพัฒนาตลาดร่วมระหว่างชุมชนทำให้มีสินค้าหลากหลายซึ่งจะดึงดูดผู้ซื้อได้มากกว่าและการพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างชุมชนซึ่งทำให้น่าท่องเที่ยวมากกว่าการท่องเที่ยวเพียงชุมชนเดียว

ด้านการสร้างอาชีพ ควรมีการฝึกอบรมตามความต้องการของประชาชนกลุ่มอาชีพในชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการผลิต การสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพและสร้างโอกาสให้เกิดการทำงานสร้างรายได้แก่ประชาชน สตรีและผู้ด้อยโอกาส(นางเบญจพร บัวนุ้ย, สัมภาษณ์ ; 13 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า ควรส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง เพื่อเผชิญปัญหาวิกฤตโดยพัฒนาศักยภาพให้คนในชุมชนรวมกลุ่ม พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากิจการของชุมชนให้มีการบริหารแบบธุรกิจมากขึ้นโดยการส่งเสริมการร่วมทุนระหว่างภาคธุรกิจและวิสาหกิจชุมชน ฝึกอบรมตามความต้องการของประชาชนกลุ่มอาชีพในชุมชนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการผลิต การสร้างผลผลิต ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนส่งเสริมอาชีพและสร้างโอกาสให้เกิดการทำงานสร้างราย

ท่านที่ 5 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการวางแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนโดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกันแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำแนวความคิดกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและทิศทางในการผลิตหรือบริการไปสู่ผู้รับบริการของวิสาหกิจชุมชนมีการการติดตามควบคุมและการปรับแผน เพื่อให้ดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายมุ่งเน้นให้ครอบครัวสามารถพึ่งตนเองได้

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีการส่งเสริมการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย กระบวนการส่งเสริม และสนับสนุนชุมชนให้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาสวัสดิการสังคม และสวัสดิภาพของชุมชน

ด้านการบริหารจัดการ มีการฟื้นฟูอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน การค้นหาศักยภาพ และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นตลอดจนการจัดทำแผนความต้องการของชุมชน รวมทั้งการ ประชาคมภายในชุมชนและการสร้างเครือข่ายของชุมชน

ด้านเศรษฐกิจ มีการประสานการทำงานร่วมกันของขบวนองค์กรชุมชนที่ทำงานในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้เกิดพลังการเคลื่อนงาน หรือเป็นเครือข่ายแลกเปลี่ยนวัตถุดิบ แลกเปลี่ยนสินค้า หรือเป็นคู่ค้า ฐานการผลิตซึ่งกันและกัน เช่น เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เครือข่ายข้าว ท่องเที่ยวชุมชน ร้านค้าชุมชน การจัดการที่อยู่อาศัย การก่อสร้างชุมชน/ช่างชุมชน ประมงพื้นบ้าน เป็นต้น

ด้านการสร้างอาชีพ มีกระบวนการขับเคลื่อนที่เริ่มต้นด้วยการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับปราชญ์ชุมชน เพื่อให้กลับไปสร้างทีม และจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้าน โดยใช้พื้นที่ในบ้านปราชญ์ชุมชนหรือศูนย์เรียนรู้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อมุ่งหมายให้ครัวเรือนที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีความรู้เพื่อสร้างอาชีพได้ (นางกัลยารัตน์ กวินตระกูล, สัมภาษณ์ ; 12 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า มีการวางแผนการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนโดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกันแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำแนวความคิดกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและทิศทางในการผลิตหรือบริการไปสู่ผู้รับบริการ สนับสนุนชุมชนให้มีการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพื่อการพัฒนาอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับปราชญ์ชุมชน เพื่อให้กลับไปสร้างทีมและจัดฝึกอบรมอาชีพให้กับครัวเรือนเป้าหมายที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้าน

และยังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ไว้ว่า

ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน ควรมีสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างความน่าสนใจในมุมมองของผู้ซื้อซึ่งจะช่วยลดความเสียเปรียบด้านต้นทุนของการผลิตในชนบท**แนวทางในระดับบุคคล**คือ การพัฒนาความสามารถที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล การฝึกอบรมอาชีพไม่ใช่เพียงพัฒนาความรู้และทักษะเหมือนๆ กันเท่านั้น แต่ควรช่วยค้นหาศักยภาพ และพัฒนาจนเกิดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ไม่เหมือนใคร

ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ควรเน้นการผลิตแบบพึ่งตนเองก่อน (Self-Reliance First) โดยเปลี่ยนการผลิตเพื่อการพาณิชย์เป็นการผลิตเพื่อบริโภคเองก่อน ผลผลิตที่ส่วนเกินจากการบริโภคจึงนำออกจำหน่ายนอกจากนี้ หน่วยผลิตแต่ละหน่วยควรร่วมมือและเชื่อมโยง

กันเป็นชุมชนที่ยั่งยืนในตัวเอง (Self-Sustained Communities) โดยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจชุมชน เน้นการผลิตเพื่อตลาดภายในชุมชน และเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจภายในชุมชนมากขึ้น รวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน เพื่อให้เกิดชุมชนที่ยั่งยืนในตัวเองที่เชื่อมโยงกัน

ด้านการบริหารจัดการ ควรให้องค์กรพัฒนาเอกชน มีบทบาท ในการจัดการองค์ความรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ ชุมชน เป็นพี่เลี้ยงที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนในการเข้ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ บริหารจัดการ และเป็นหน่วยเติมเต็มช่วยเหลือ เกื้อกูลในเรื่องที่ชุมชนขาดแคลน ประสบปัญหา เร่งด่วนได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ การดูแลและเยียวยาผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรีและ ผู้สูงอายุ

ด้านเศรษฐกิจ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์-สินค้าชุมชน และเชื่อมโยงไปสู่จัดทำเพจ เฟซ บุ๊ก “ตลาดนัดผลิตภัณฑ์ชุมชน” หรือชื่ออื่นๆ เพื่อเป็นช่องทางในการซื้อ-ขาย แลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์-สินค้าของชุมชน และสร้างเครือข่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนออนไลน์ให้เกิดขึ้นทั่วประเทศ

ด้านการสร้างอาชีพ ควรมีสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชน รวมทั้งต่อยอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชุมชน สามารถนำไปสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเกิดราย ให้แก่ชุมชน และกระตุ้นเผยแพร่ให้ความรู้ข้อมูล ข่าวสารความรู้ใหม่ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ในโลกยุคใหม่ (นางกัลยารัตน์ ทวินตระกูล, สัมภาษณ์ ; 12 กุมภาพันธ์ 2566)

สรุปได้ว่า ควรมีการสร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างความน่าสนใจในมุมมองของผู้ซื้อซึ่งจะช่วยลดความเสียเปรียบด้านต้นทุนของการผลิตในชนบท จัดการองค์ความรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ชุมชน เป็นพี่เลี้ยงที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนในการเข้ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ บริหารจัดการ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์-สินค้าชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชุมชน สามารถนำไปสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเกิดราย ให้แก่ชุมชน

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ดังนี้

ผลจากการวิจัย พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง 5 ด้านโดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง มีความพึงพอใจต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ในด้านต่างๆ อยู่ในเกณฑ์

ที่ดี ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทของผู้บริหารในการนำนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง และสามารถช่วยเหลือชุมชนและช่วยลดปัญหาของชุมชนที่อาจเกิดจากความหลากหลายของพหุวัฒนธรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาสุขสันติ์ สุขวฑฺฒโน** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี" ผลจากการวิจัยพบว่า โดยรวม อยู่ในระดับมาก 1) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม คือการศึกษากระบวนการให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน ช่วยให้เด็กและเยาวชน ประชาชนเข้าใจและยอมรับซึ่งความแตกต่างในเรื่องของความเป็นชนกลุ่มน้อย ด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ลัทธิความเชื่อ 2) หลักการที่เกี่ยวข้องกับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรม คือการร่วมกันของชุมชนชาวพุทธ คือการให้ทาน พูดจาที่ไพเราะ ทำตนให้เป็นประโยชน์ชุมชนชาวอิสลามส่งเสริมให้มีการพัฒนาเปิดกว้างแต่ละชุมชนสู่สังคมอย่างเท่าเทียมกัน ให้ทุกคนในสังคมหันมาเข้าใจความแตกต่าง และสนใจเรียนรู้ความแตกต่างกับความรู้ที่มีอยู่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า มีความพึงพอใจต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า เทศบาลนครตรังส่งเสริมการ่ายทอดภูม ปัญญาด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างเต็มที่ เทศบาลนครตรังมีการส่งเสริมการร่วมกันคิดค้นผลิตภัณฑ์ชุมชนร่วมกับประชาชน มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามความต้องการของชุมชน จึงทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **สัญญา ศรีวิเชียร** ที่ได้ให้ความเห็นว่า ควรมีการรวมกลุ่มการผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์ วิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมการขาย Online, การฝากขาย และจัดให้มีร้านวิสาหกิจชุมชน จัดทำสินค้าของฝากจากชุมชนและนำเข้าสู่ตลาดรวมทั้งส่งออกไปนอกพื้นที่ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม และ อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด** ได้วิจัยเรื่อง "การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย กรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมใน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่" พบว่า หลักการอยู่ร่วมกันของคน ด้วยการสร้างให้ประชาชนในชุมชน ประตูท่าแพ เข้าใจและยอมรับซึ่งความแตกต่างในเรื่องของแนวคิดวัฒนธรรมประเพณี และความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ลัทธิความเชื่อความสอดคล้องของหลักการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมส่งเสริมให้มีการพัฒนาเปิดกว้างแต่ละชุมชนสู่สังคมอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ **หทัยชนก คะตะสมบูรณ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "เรื่อง การพัฒนาศักยภาพของชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์" พบว่า 1) การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนที่เหมาะสมกับชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการ เรียนรู้ใหม่ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานราก โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน 2) การพัฒนาทักษะ

กระบวนการเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชนให้เกิด การเรียนรู้ร่วมกัน มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นบนหลักการพึ่งพาตนเองบนฐานปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง 3) คนในชุมชนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงทุกด้านโดยเรียนรู้ได้ด้วยเชิงประจักษ์ในพฤติกรรม ผ่านกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ การอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของชุมชนอย่างต่อเนื่อง 4) การเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน การนำชุมชนไปเรียนรู้ร่วมกับชุมชนอื่น และชุมชนพื้นที่อื่นมาเรียนรู้ร่วมกันพร้อม กับการพัฒนานวัตกรรมชุมชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ตระหนักและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำมาสู่การแบ่งปัน ทรัพยากรในการทำกิจกรรมเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ผ่านนวัตกรรมของชุมชนในลักษณะที่หลากหลาย ร่วมกัน

2. ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครตรัง มีความพึงพอใจ ส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมใน การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งด้วยตนเอง เช่น การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน จึงทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจ ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **เบญจพร บัวนุ้ย** ที่ได้ให้ความเห็นว่า ส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนเพื่อเผชิญปัญหาวิกฤตโดยพัฒนาศักยภาพให้คนในชุมชนรวมกลุ่ม รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับวิธี คิด และวิธีการทำงานของบุคลากรของภาครัฐจากการเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้สนับสนุนในการจัดการ และแก้ไข ปัญหาของชุมชนเองได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลไกการพัฒนาการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยใช้ศาสนาเป็นฐาน จังหวัดยะลา ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพัฒนากรสำหรับการปฏิบัติงานในสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดยะลา คือ ด้านทักษะในการคิดวิเคราะห์ วิจัย เพื่อจัดทำแผนโครงการ/กิจกรรม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมขององค์กรศาสนาในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสังคมพหุวัฒนธรรม 2) กระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรศาสนาในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสังคมพหุวัฒนธรรม จังหวัดยะลา คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา โดยในการตัดสินใจเริ่มต้นจากการค้นหาปัญหาผ่านการสอบถาม พูดคุย ร่วมกับองค์กรศาสนา เพื่อรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านและความต้องการของชาวบ้าน จากนั้นจัดลำดับความสำคัญของปัญหาซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจระหว่างองค์กรศาสนาและพัฒนากร โดยอาศัยข้อมูลจาก จปฐ. กชช 2.ค. กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนชุมชนอื่น ๆ รวมไปถึงความถนัด ความสามารถในการเข้าถึงประชาชน มาใช้ในการประกอบการตัดสินใจจัดลำดับความสำคัญ และวางแผนแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ผ่านสื่อกิจกรรม อาทิ เวทีประชาคม ลานวัฒนธรรม และ 3) การสร้างกลไกการพัฒนาการปฏิบัติงานของ

พัฒนากรในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยใช้ศาสนาเป็นฐาน จังหวัดยะลา ควรใช้ทุนทุนทางสังคม อาทิ ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ มีส่วนในการขับเคลื่อนงานพัฒนาในพื้นที่พหุวัฒนธรรมจนสำเร็จเป็นรูปธรรม

3. ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง มีความพึงพอใจ ต่อการที่เทศบาลนครตรังส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และเทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการจัดบุคลากรของเทศบาลนครตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **กัลยารัตน์ ทวินตระกูล** ที่ได้ให้ความเห็นว่า ให้องค์กรพัฒนาเอกชน มีบทบาท ในการจัดการองค์ความรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ ชุมชน เป็นพี่เลี้ยงที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนในการเข้ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ บริหารจัดการ และเป็นหน่วยเติมเต็มช่วยเหลือ เกื้อกูลในเรื่องที่ชุมชนขาดแคลน ประสบปัญหา เร่งด่วนได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะ การดูแลและเยียวยาผู้ด้อยโอกาส เด็ก สตรีและ ผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิลาสินี โสภาพล** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ได้ทำการศึกษาเรื่อง มองพหุวัฒนธรรมผ่านมิติความมั่นคงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ผลจากการศึกษานั้นพบว่าหลักการของพหุวัฒนธรรมถูกบรรจุไว้ในแผนนโยบายการบริหารและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในพื้นที่ความขัดแย้ง ลดความหวาดระแวงและสร้างความไว้วางใจต่อผู้คนในพื้นที่อีกครั้งหลังจากเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงยืดเยื้อที่ส่งผลต่อความไว้วางใจระหว่างกันลดลง แต่อย่างไรก็ตามพบว่าการแปลงนโยบายของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นไม่ได้มีความเข้าใจในหลักการของพหุวัฒนธรรม เกิดการตีความแตกต่างกันออกไป ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งหลักการของพหุวัฒนธรรมไม่ได้ปรากฏจนส่งผลต่อการนำไปปฏิบัติในพื้นที่ นอกจากนั้นแล้วการออกนโยบายโดยไม่มีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ทำให้ประชาชนมองว่าพหุวัฒนธรรมที่ถูกจัดตั้งโดยรัฐนั้นเป็นหนึ่งในแนวทางการผสมกลมกลืนจนไม่สามารถสร้างความไว้วางใจระหว่างกันได้ทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ

4. ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง มีความพึงพอใจ ต่อเทศบาลนครตรังที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **จิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง** ที่ได้ให้ความเห็นว่า การส่งเสริมให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นต้นทุนในการผลิต มีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตการจำหน่ายผลผลิต เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มีอาทิเช่นภูมิปัญญาท้องถิ่น และยังสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ กาญจนา หนูอุไร ที่ได้ให้ความเห็นว่า นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยการจัดงานตามเทศกาล และ

กิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้นเศรฐกิจจากการออกร้านขายของและการท่องเที่ยว รวมทั้งฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้และให้คำปรึกษาเชิงลึกเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการของฝากของที่ระลึก เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุธาทิพย์ จันทมาศ และคณะ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประเพณีสองศาสนาในสังคมพหุวัฒนธรรมกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนกรณีศึกษา: ชุมชนตาบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง” พบว่า ชุมชนตะโหมดเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมที่มีประเพณีสองศาสนาเป็นประเพณีสำคัญและมีการสืบทอดมายาวนาน ซึ่งเป็นประเพณีที่ให้ความสำคัญกับการนับถือบรรพบุรุษ การให้เกียรติซึ่งกันและกัน และการทำบุญร่วมกันระหว่างชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในประเพณีสองศาสนา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสถานที่ การติดต่อประสานงาน การจัดเตรียมอาหาร และการเข้าร่วมกิจกรรมประเพณี นอกจากนี้ยังมีคนจากภายนอกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอีกด้วย จากการมีส่วนร่วมของชุมชนได้ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน สำหรับแนวทางในการส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีสองศาสนา ได้แก่ การปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของประเพณีสองศาสนา การนำเรื่องราวของประเพณีสองศาสนาไปจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่น การส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับชุมชนสองศาสนา และการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้รู้จักประเพณีสองศาสนา

5. ด้านการสร้างอาชีพ พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่าประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครตรัง มีความพึงพอใจต่อ เทศบาลนครตรังที่ส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้ไปยังครัวเรือน กระจายเต็มพื้นที่ และส่งเสริมให้มีการลดรายจ่าย ซึ่งสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ **กาญจนา หนูอุไร** ที่ได้ให้ความเห็นว่า ควรส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆและให้การสนับสนุนการสร้างอาชีพที่หลากหลาย ในทุกกลุ่มอาชีพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สินิทรา สุขสวัสดิ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรม ตำบลคลองน้ำใส อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบวาชุมชนมี ความเป็นเอกลักษณ์มีความโดดเด่นทั้งทางด้านวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมเชานเดียวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวพบว่าแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวสูง เนื่องจากมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และมีความเป็นมาอย่างยาวนาน ส่วนศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการเข้าถึง พบว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากยังไม่มีความพร้อมในเรื่องของสิ่งอำนวยความสะดวกและเส้นทางการสัญจร และในส่วนของการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่าชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการดำเนินงานและปฏิบัติการ ด้านการติดตามและประเมินผล มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการวางแผนและด้านการรับผลประโยชน์มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม เทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวม มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะดังนี้

นโยบายเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยไม่มีปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมาก นักในช่วงเวลาที่ผ่านมา จะเห็นว่าภาพลักษณ์สังคมไทยเป็นภาพของสังคมที่รักสงบ คนไม่ว่าชาติใด ภาษาใดต่างอยู่อาศัยในสังคมไทยด้วยความสงบสุขตลอดมา ความหลากหลายทางวัฒนธรรมเหล่านี้ ถูกจัดการด้วยนโยบายทางการเมืองที่พยายามสร้างความเป็นไทยให้กับชาติพันธุ์ต่างๆ ได้อย่างแยบยล (ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์, 2549) ในภาพรวมชาติไทยจึงดูเหมือนไม่เคยมีปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มาก่อน

อย่างไรก็ตามบทสรุปของงานวิจัยชุดความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคกลาง ของรองศาสตราจารย์ศรีศักร วัลลิโภดม (2545) ได้กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาภายใต้โครงสร้างการปกครองและการสถาปนารัฐไทยสมัยใหม่ ส่งผลกระทบต่อการธำรงชาติพันธุ์และการสังสรรค์ทางวัฒนธรรมของผู้คนกลุ่มต่างๆ โดยการใช้ภาพความเป็นไทย วัฒนธรรมไทย เชื้อชาติไทย มาบดบังผู้คนกลุ่มอื่นๆ การครอบงำของรัฐสมัยใหม่ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์รู้สึกถึงความไม่เท่าเทียม ต่ำต้อยทางวัฒนธรรม และการสูญเสียพื้นที่ทางวัฒนธรรม การพัฒนาแบบทุนนิยมทำให้วัตถุเข้ามาครอบงำคุณค่าและวัฒนธรรม ท้องถิ่น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ยังมีประเด็นที่น่าศึกษาอีกหลายประเด็น และงานวิจัยนี้ไม่อาจนำมาศึกษาได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป เช่น

1. ควรมีการวิจัยและพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาการส่งเสริมอาชีพในชุมชนร่วมกับหลายชุมชนเพื่อที่จะได้เห็นข้อแตกต่างของแต่ละชุมชน

2. ควรมีการวิจัยแนวทางการพัฒนาที่คลอบคลุมในทุกอาชีพของชุมชนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้นำไปสู่การกำหนดนโยบายปฏิบัติในพื้นที่จริง

3. ควรมีการศึกษาวิสาหกิจชุมชนในรูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยให้คนในชุมชนร่วมในขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนถึงความมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและปัญหาด้านต่างๆ ของชุมชน

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหามกุฏราชวิทยาลัย, มูลนิธิ. (2552). พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปลฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย (91 เล่ม). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามหามกุฏราชราชวิทยาลัย.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(1) หนังสือ :

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ. (2547). รายงานการพัฒนาคน 2547: เสรีภาพทางวัฒนธรรมในโลกที่หลากหลายวันนี้. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ.

เดชรัต สุขกำเนิด. (2547). นโยบายสาธารณะกับสุขภาพคนไทย. กรุงเทพฯ: อุษาการพิมพ์

ธันยวัฒน์ รัตนสัค. (2546). นโยบายสาธารณะ. เชียงใหม่: คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

_____. (2551). ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐปรศาสนศาสตร์.

บัณฑร อ่อนดำ และวิริยา น้อยวงศ์นยางค์. (2533). ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาชนบท: ประสบการณ์ของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สาขาพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประภาส ปิ่นตบแต่ง. (2554). เทคนิควิธี การวิเคราะห์นโยบาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งประยุกต์ใช้. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. จุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย.

ประเวศ วะสี. (2549). กระบวนการนโยบายสาธารณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มูลนิธีสาธารณสุขแห่งชาติ.

เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2550). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ: บริษัท บพิธการพิมพ์จำกัด.

ลีลาภรณ์ นาครทรรพ และคณะ. (2538). ตัวชี้วัดสำหรับงานพัฒนาชนบท: ประสบการณ์จากและสถานภาพของศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุดทอง.

โลกที่หลากหลายวันนี้. กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ.

วรเดช จันทรศร. (2554). ทฤษฎีการนำ นโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

ศุภชัย ยาวะประภาษ และปิยากร หวังมหาพร. (2552). นโยบายสาธารณะไทย: กำเนิดพัฒนาการและสถานภาพของศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุดทอง.

ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนยะลา. (2564). กลไกการพัฒนาการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยใช้ศาสนาเป็นฐาน จังหวัดยะลา. (รายงานวิจัย). กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพฯ

_____. (2545). กลยุทธ์บริหารภาครัฐสถาบันมาตรฐานสากล ภาครัฐแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.

สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2546). นโยบายสาธารณะ แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

_____. (2560). นโยบายสาธารณะ แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2537). สังคมวิทยาชุมชน: หลักการศึกษา วิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุรเชษฐ์ เวชชพิทักษ์. (2533). รากฐานแห่งชีวิต วัฒนาธรรมชนบทกับการพัฒนา. กรุงเทพฯ: หมู่บ้าน

สุรศักดิ์ บุญเทียน. (2549). การสร้างนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพในระดับท้องถิ่น หลักคิดเพื่อการประยุกต์ใช้. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.

อนุชาต พวงสำลี และอรทัย อาจย่ำ. (2539). *การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย.* กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2548). ทฤษฎีและวิธีวิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม: การทะลุกรอบและกับดักของความคิดคู่ตรงกันข้าม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อัมรินท์

(2) บทความ :

ณัฏฐิณี ปิยะศิริพนธ์. (2561). ชุมชนพหุวัฒนธรรม ท่ามกลางวาทกรรมชาตินิยม ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย. วารสารรัฏฐาภิรักษ์, 60(2).

พระมหามงคลกานต์ ฐิตธมฺโม และอาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด. (2563). การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยกรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 5 (3).

พระมหาสุขสันติ์ สุขวฑฺฒโน, พระเมธีวรญาณ และสมหญิง ลมูลพักตร์. (2564). การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย: กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสาร มจร บาฬีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์, 7 (1).

วิลาสินี โสภาพล. (2565). มองพหุวัฒนธรรมผ่านมิติความมั่นคงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. Journal of Human Rights and Peace Studies, Vol8(1).

สินิทรา สุขสวัสดิ์. (2565). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพหุวัฒนธรรม ตำบลคลองน้ำใส อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 8(2).

หทัยชนก คะตะสมบูรณ์. (2563). การพัฒนาศักยภาพของชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาตำบลเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(2).

(3) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่

จิราภา ฉิมสุข. (2544). ศักยภาพของชุมชนในด้านทันตสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.

ดุสิต หวันเหล็ม. (2554). สังคมพหุวัฒนธรรมนครศรีธรรมราชกับมิติใหม่ของการพัฒนากรณี สังคมพหุวัฒนธรรมอำเภอท่าศาลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช.

ธเนศ วงศ์ยานนาวา. (2549). “ความไม่หลากหลาย” ของความหลากหลายทางวัฒนธรรม. เอกสารคำบรรยายสำหรับการเสวนาโต๊ะกลมเรื่อง “ความย้อนแย้ง (Irony) ของความหลากหลาย: บทเรียนจาก มนุษยศาสตร์ ในโครงการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ เวทีวิจัยมนุษยศาสตร์ไทย ครั้งที่ 3 “ความ หลากหลายทางวัฒนธรรม” คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 16-17 พฤศจิกายน 2549.

(4) สัมภาษณ์ :

นายกเทศมนตรีนครตรัง 11 กุมภาพันธ์ 2566

ผู้อำนวยการกองการศึกษา จังหวัดตรัง 13 กุมภาพันธ์ 2566

สมาชิกสภาเทศบาลนครตรัง 13 กุมภาพันธ์ 2566

ผู้นำชุมชน 12 กุมภาพันธ์ 2566

ผู้นำชุมชน 13 กุมภาพันธ์ 2566

2. ภาษาอังกฤษ

Bennett, David. (1998). Multicultural States Rethinking Difference and Identity. London: Routledge.

Blum, Lawrence A. (1998). Antiracism, Multiculturalism, and Interracial Community: Three Educational Values for a Multicultural Society. In Applied Ethnics: A Multicultural Approach. USA.: Prentice Hall, Second edition. 14–30.

Kingdon, J.W. (2000). Agendas, Alternatives, and Public Policies, Update Edition, with an Epilogue on Health Care. (2nd ed.) Longman Classics in Political Science.

Laquian, Aprodicio A. (1996). The Multi-ethnic and multicultural city: an Asian perspective. In International Social Science Journal, March 147.

Mathews, J. (1996). Humam Resource Development. London: Kogan.

Pieterse, Jan Nederveen. (2004). Ethnicities and Multiculturalisms. In Ethnicity, Nationalism and Minority Rights. United Kingdom: Cambridge University

Putnam, R. D. (1993). The prosperous community-social capital and public life. American Prospect, 4(13).

Turner, Terence. (1993). Anthropology and Multiculturalism: What is Anthropology That Multiculturalists Should Be Mindful of It?. In Cultural Anthropology, 8(4).

Werbner, Pnina. (2005). TheTranslocation of Culture: Migration, Community, and the Force of Multiculturalism in History. IIIS Discussion Paper No. 48

บุคลานุกรม

1. นายกเทศมนตรีนครตรัง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2566.
2. นายจิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง, สมาชิกสภาเทศบาลนครตรัง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2566.
3. นางกาญจนา หนูอุไร, ผู้อำนวยการกองการศึกษา จังหวัดตรัง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2566.
4. นางเบญจพร บัวนัย, ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13กุมภาพันธ์ 2566.
5. นางกัลยารัตน์ ทวินตระกูล, ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2566.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร. เดชชาติ ตรีทรัพย์

ประวัติการศึกษา

ปริญญาเอก Ph.D. (Sociology), University of Pune, India

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

2. ดร. วชิรวิชญ์ อิทธิธนาศุภวิชญ์

ประวัติการศึกษา

ปริญญาเอก ปร.ด. (อาชญาวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม)

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตและ
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์)

3. นายสัญญา ศรีวิเชียร

ตำแหน่งปัจจุบัน นายกเทศมนตรีนครตรัง

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๔ **วันที่** ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร รศ.ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์

ด้วย นางไพรัช วัฒนกุล นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์)
๒๙ พ.ย. ๖๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๔ **วันที่** ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ดร. วชิรวิชญ์ อิทธิธนาศุภวิชญ์

ด้วย นางไพรัช วัฒนกุล นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- ทราบ
- ให้ดำเนินการ ได้ครับ
๒.

ดร.วชิรวิชญ์ อิทธิธนาศุภวิชญ์
๒๒ พ.ย. ๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๔

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายสัญญา ศรีวิเชียร นายกเทศมนตรีนครตรัง

ด้วย นางไพรัช วัฒนกุล นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province)” โดยมี พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

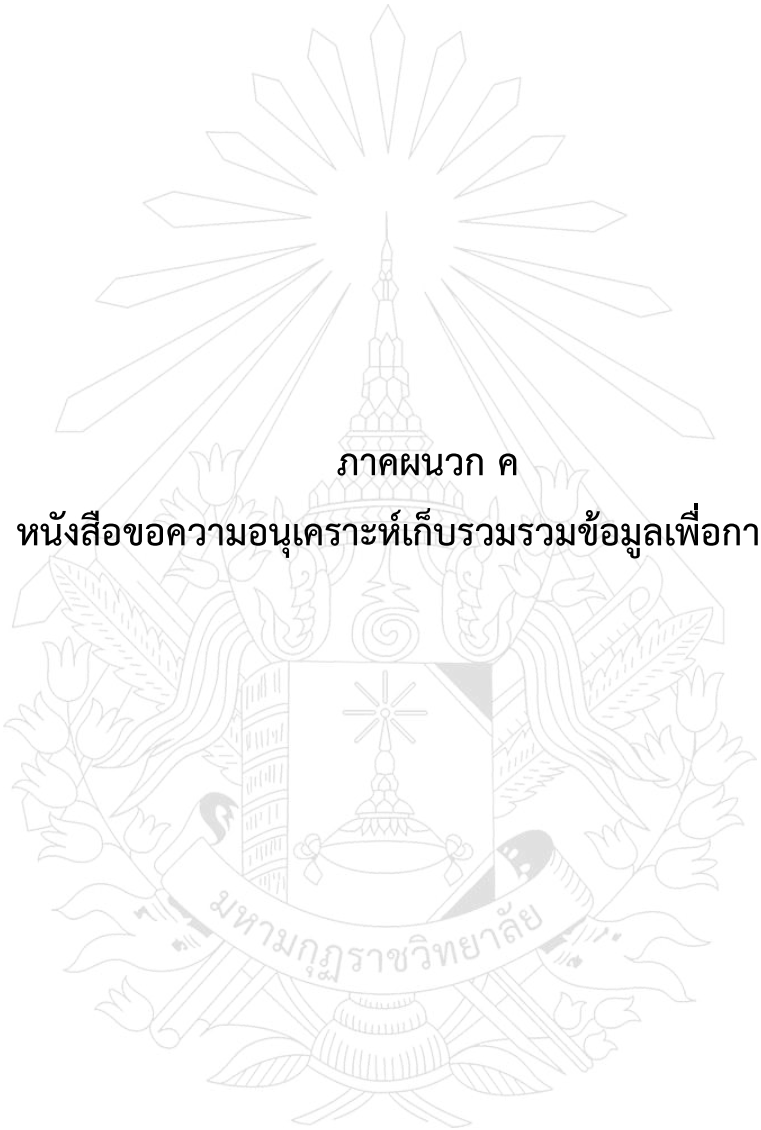
ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายกเทศมนตรีนครตรัง

ด้วย นางไพรัช วัฒนกุล นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางไพรัช วัฒนกุล ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(นายสัญญา ศรีวิเชียร)
นายกเทศมนตรีนครตรัง
วันที่ 11 ก.พ. 2566

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๑๐๗๒

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร นางอารี ขวัญศรีสุทธิ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย

ด้วย นางไพรัช วัฒนกุล นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province)"โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) บุคคลากรในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ยินดีให้ความร่วมมือ
(นางอารี ขวัญศรีสุทธิ์)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าวเสีย
วันที่ 2 ก.พ. 2566

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายกเทศมนตรีนครตรัง

ด้วย นางไพรัช วัฒนกุล นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางไพรัช วัฒนกุล ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(นายสัญญา ศรีวิเชียร)
นายกเทศมนตรีนครตรัง
วันที่ 11 ก.พ. 2566

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร ผู้อำนวยการกองการศึกษา จังหวัดตรัง

ด้วย นางไพรัช วัฒนกุล นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางไพรัช วัฒนกุล ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร สมาชิกสภาเทศบาลนครตรัง

ด้วย นางไพรัช วัฒนกุล นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางไพรัช วัฒนกุล ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร.๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นางกัลยารัตน์ ทวินตระกูล ผู้นำชุมชน

ด้วย นางไพรัช วัฒนกุล นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางไพรัช วัฒนกุล ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ยินดีให้ความร่วมมือ
สัมภาษณ์
นางกัลยารัตน์ ทวินตระกูล
12 ก.ย. 2566

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นางเบญจพร บัวนัย ผู้นำชุมชน

ด้วย นางไพรัช วัฒนกุล นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง (Policy for Promoting Community Potential in Multi-Cultural Society of Trang City Municipality, Trang Province)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางไพรัช วัฒนกุล ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

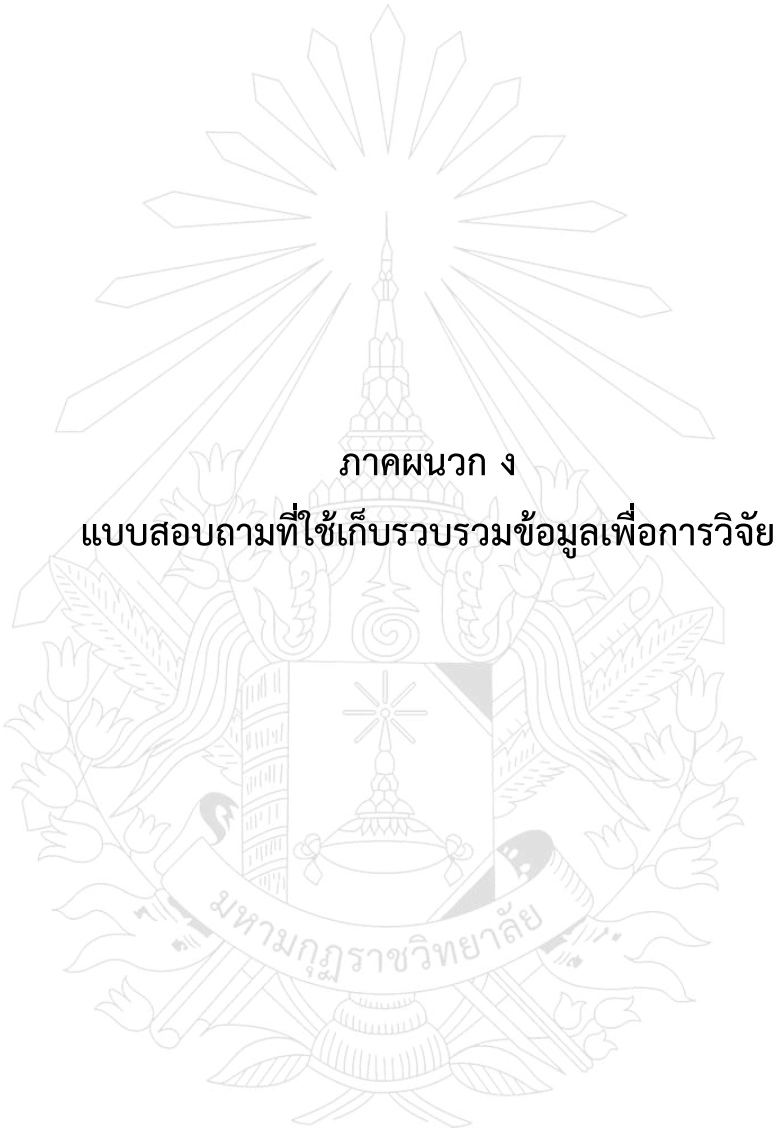
จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ยินดีในการให้สัมภาษณ์
เบญจพร
(นางเบญจพร บัวนัย)
ผู้ให้สัมภาษณ์
วันที่ 13 ก.พ. 2566

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม
เรื่อง
นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

2. แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ขอขอบพระคุณ
ไพรัช วัฒนกุล
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ☐หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

☐1. ชาย ☐2. หญิง

2. อายุ

☐1. ต่ำกว่า 21 ปี ☐2. 21- 30 ปี

☐3. 31-40 ปี ☐4. 41-50 ปี

☐5. 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐1. ประถมศึกษา ☐2. มัธยมศึกษาตอนต้น

☐3. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ☐4. อนุปริญญา / ปวส.

☐5. ปริญญาตรี ☐6. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

☐3. รับราชการ/รัฐสาหกิจ ☐4. แม่บ้าน / พ่อบ้าน

☐5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. รายได้

☐1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐2. 10,001-15,000 บาท

☐3. 15,001-20,000 บาท ☐4. 20,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับระดับการส่งเสริมของท่าน

ข้อคำถาม	ระดับการส่งเสริม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน					
1. เทศบาลนครตรังมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามความต้องการของชุมชนเพียงใด					
2. เทศบาลนครตรังจัดการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดวิสาหกิจชุมชนเพียงใด					
3. เทศบาลนครตรังมีการส่งเสริมการจัดการตลาดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในเทศกาลต่าง ๆ เพียงใด					
4. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการร่วมกันคิดค้นผลิตภัณฑ์ชุมชนร่วมกับประชาชนในชุมชนเพียงใด					
5. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน เพียงใด					
ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน					
6. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งด้วยตนเอง เช่น การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เพียงใด					
7. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพียงใด					
8. เทศบาลนครตรังจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพียงใด					

9. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการประชุมติดตามความเข้มแข็งของเทศบาลนครตรังในแต่ชุมชน เพียงใด					
10. เทศบาลนครตรังมีการลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความเดือดร้อนของชุมชน เพียงใด					
ด้านการบริหารจัดการ					
11. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการส่งเสริมศักยภาพชุมชน เพียงใด					
12. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการจัดบุคลากรของเทศบาลนครตรังให้บริการในแต่ละชุมชน เพียงใด					
13. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณ/ อุปกรณ์ /ทรัพยากรที่เพียงพอกับการพัฒนาชุมชน เพียงใด					
14. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพียงใด					
15. เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีส่งเสริมแนวทางวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้กับแต่ละชุมชน เพียงใด					
ด้านเศรษฐกิจ					
16. เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพียงใด					
17. เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีการส่งเสริมเศรษฐกิจในครัวเรือน เพียงใด					
18. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพียงใด					
19. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงเพียงใด					

20. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อระดมทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพียงใด					
ด้านการสร้างรายได้					
21. เทศบาลนครตรังส่งเสริมการมีอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริมที่ก่อให้เกิดรายได้ เพียงใด					
22. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น จากอาชีพเสริม เพียงใด					
23. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการออม และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต เพียงใด					
24. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการลดรายจ่าย เพียงใด					
25. เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้ไปยังครัวเรือนกระจายเต็มพื้นที่ เพียงใด					

ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง	แนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง
1. เทศบาลนครตรัง มีปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างไร	1. เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างไร . .....
2. เทศบาลนครตรัง มีปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อย่างไร	2. เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อย่างไร .....
3. เทศบาลนครตรัง มีปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการบริหารจัดการ อย่างไร	3. เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการ อย่างไร .....
4. เทศบาลนครตรัง มีปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจอย่างไร	4. เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านเศรษฐกิจ อย่างไร . .....
5. เทศบาลนครตรัง มีปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการสร้างรายได้อย่างไร	5. เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านการสร้างรายได้ อย่างไร .....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

“นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง”

โดย

นางไพรัช วัฒนกุล

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ/ฉายา ผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ที่อยู่ปัจจุบัน .....หมู่ที่ .....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์

วันและเวลาที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

ตำแหน่งงาน .....

ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

1. ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน

เทศบาลนครตรังมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างไร

.....

.....

2. ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

เทศบาลนครตรังมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อย่างไร

.....

.....

3. ด้านการบริหารจัดการ

เทศบาลนครตรังมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการ อย่างไร

.....

.....

4. ด้านเศรษฐกิจ

เทศบาลนครตรังมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ อย่างไร

.....

.....

5. ด้านการสร้างอาชีพ

เทศบาลนครตรังมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการสร้างอาชีพ อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 3 การส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

1. ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน

เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างไร

.....

.....

.....

2. ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อย่างไร

.....

.....

.....

3. ด้านการบริหารจัดการ

เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการบริหารจัดการอย่างไร

.....

.....

.....

4. ด้านเศรษฐกิจ

เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจอย่างไร

.....

.....

.....

5. ด้านการสร้างอาชีพ

เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการสร้างอาชีพอย่างไร

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ
ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามและการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)

เรื่อง นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล								
1	**เพศ** ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	**อายุ** ☐ 1. ต่ำกว่า 21 ปี ☐ 2. 21- 30 ปี ☐ 3. 31-40 ปี ☐ 4. 41-50 ปี ☐ 5. 51 ปีขึ้นไป	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้	
3	**ระดับการศึกษา** ☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. ☐ 4. อนุปริญญา / ปวส. ☐ 5. ปริญญาตรี ☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	**อาชีพ** ☐ 1. เกษตรกร/รับจ้าง ☐ 2. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ☐ 3. รับราชการ/รัฐสาหกิจ ☐ 4. แม่บ้าน / พ่อบ้าน ☐ 5. อื่น ๆ โปรดระบุ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	**รายได้** ☐ 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท ☐ 2. 10,001-15,000 บาท ☐ 3. 15,001-20,000 บาท ☐ 4. 20,001 บาทขึ้นไป	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1. ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน								
1	เทศบาลนครตรังมีการส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตามความต้องการของชุมชนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	เทศบาลนครตรังจัดการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดวิสาหกิจชุมชนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	เทศบาลนครตรังมีการส่งเสริมการจัดการตลาดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนในเทศกาลต่าง ๆ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	เทศบาลนครตรังส่งเสริมการร่วมกันคิดค้นผลิตภัณฑ์ชุมชนร่วมกับประชาชนในชุมชนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	เทศบาลนครตรังส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2. ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน								
6	เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งด้วยตนเอง เช่น การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เพียงใด	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้	
7	เทศบาลนครตรังส่งเสริมการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	เทศบาลนครตรังจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการประชุมติดตามความเข้มแข็งของเทศบาลนครตรังในแต่ชุมชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	เทศบาลนครตรังมีการลงพื้นที่รับฟังปัญหาและความเดือดร้อนของชุมชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
3. ด้านการบริหารจัดการ								
11	เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการส่งเสริมศักยภาพชุมชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการจัดบุคลากรของเทศบาลนครตรังให้บริการในแต่ละชุมชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
13	เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการจัดสรรงบประมาณ/ อุปกรณ์ /ทรัพยากรที่เพียงพอกับการพัฒนาชุมชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	เทศบาลนครตรังส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีส่งเสริมแนวทางวิธีการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้กับแต่ละชุมชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4. ด้านเศรษฐกิจ								
16	เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีการส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
17	เทศบาลนครตรังส่งเสริมมีการส่งเสริมเศรษฐกิจในครัวเรือน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	เทศบาลนครตรังส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	เทศบาลนครตรังส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	เทศบาลนครตรังส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อระดมทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
5. ด้านการสร้างรายได้								
21	เทศบาลนครตรังส่งเสริมการมีอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริมที่ก่อให้เกิดรายได้ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น จากอาชีพเสริม เพียงใด	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้	
23	เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการออม และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
24	เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการลดรายจ่าย เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
25	เทศบาลนครตรังส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้ไปยังครัวเรือนกระจายเต็มพื้นที่ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง								
ปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง								
1	เทศบาลนครตรัง มีปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชนอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	เทศบาลนครตรัง มีปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	เทศบาลนครตรัง มีปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการบริหารจัดการ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	เทศบาลนครตรัง มีปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
5	เทศบาลนครตรัง มีปัญหาการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการสร้างรายได้ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
แนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง								
1	เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านการบริหารจัดการ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านเศรษฐกิจ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนด้านการสร้างรายได้ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

มหามกุฏราชวิทยาลัย

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)

เรื่อง นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง								
1	เทศบาลนครตรังมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
2	เทศบาลนครตรังมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
3	เทศบาลนครตรังมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
4	เทศบาลนครตรังมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
5	เทศบาลนครตรังมีนโยบายส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ด้านการสร้างอาชีพอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
ตอนที่ 3 การส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง								
1	เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
2	เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
3	เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการบริหารจัดการอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
4	เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
5	เทศบาลนครตรัง มีแนวทางการส่งเสริมศักยภาพในสังคมพหุวัฒนธรรมด้านการสร้างอาชีพอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	

มหามกุฏราชวิทยาลัย

8

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)

เรื่อง นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง							
1. ด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2. ด้านการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน							
6	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้	
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3. ด้านการบริหารจัดการ							
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4. ด้านเศรษฐกิจ							
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5. ด้านการสร้างรายได้							
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	0	+1	+1	2	0.66	ใช้ได้	
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ปัญหาและแนวทางการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง							
ปัญหา							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
แนวทาง							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)

เรื่อง นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
ตอนที่ 2 นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง							
1	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
ตอนที่ 3แนวทางการส่งเสริมนโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง							
1	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	.ใช้ได้	

11

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์
เรื่อง นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรมของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง
แต่ละข้อมีค่าระหว่าง 0.66-1.00

ความเห็น เห็นควรดำเนินการต่อไป

(พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร,ดร.)
ที่ปรึกษาหลัก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
เรื่อง นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม
ของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

ผู้วิจัย ไพรัช วัฒนกุล
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช

****

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.			

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.881	.881	25

Item Statistics			
	Mean	Std. Deviation	N
ด้านส่งเสริม01	4.63	.490	30
ด้านส่งเสริม02	4.50	.509	30
ด้านส่งเสริม03	4.47	.507	30
ด้านส่งเสริม04	4.63	.490	30
ด้านส่งเสริม05	4.53	.507	30
ด้านเข้มแข็ง01	4.40	.498	30
ด้านเข้มแข็ง02	4.57	.504	30
ด้านเข้มแข็ง03	4.63	.490	30
ด้านเข้มแข็ง04	4.40	.498	30
ด้านเข้มแข็ง05	4.53	.507	30
ด้านบริหาร01	4.60	.498	30
ด้านบริหาร02	4.40	.498	30
ด้านบริหาร03	4.57	.504	30
ด้านบริหาร04	4.47	.507	30
ด้านบริหาร05	4.57	.504	30
ด้านเศรษฐกิจ01	4.60	.498	30
ด้านเศรษฐกิจ02	4.50	.509	30
ด้านเศรษฐกิจ03	4.53	.507	30
ด้านเศรษฐกิจ04	4.57	.504	30
ด้านเศรษฐกิจ05	4.53	.507	30
ด้านสร้างรายได้01	4.63	.490	30
ด้านสร้างรายได้02	4.50	.509	30
ด้านสร้างรายได้03	4.47	.507	30
ด้านสร้างรายได้04	4.63	.490	30
ด้านสร้างรายได้05	4.53	.507	30

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ด้านส่งเสริม01	108.77	36.875	.607	.872
ด้านส่งเสริม02	108.90	37.541	.470	.876
ด้านส่งเสริม03	108.93	37.857	.419	.877
ด้านส่งเสริม04	108.77	36.875	.607	.872
ด้านส่งเสริม05	108.87	37.844	.421	.877
ด้านเข้มแข็ง01	109.00	38.207	.369	.878
ด้านเข้มแข็ง02	108.83	37.592	.467	.876
ด้านเข้มแข็ง03	108.77	36.875	.607	.872
ด้านเข้มแข็ง04	109.00	38.000	.404	.877
ด้านเข้มแข็ง05	108.87	37.844	.421	.877
ด้านบริหาร01	108.80	38.579	.308	.880
ด้านบริหาร02	109.00	38.207	.369	.878
ด้านบริหาร03	108.83	37.592	.467	.876
ด้านบริหาร04	108.93	39.237	.195	.883
ด้านบริหาร05	108.83	37.592	.467	.876
ด้านเศรษฐกิจ01	108.80	38.579	.308	.880
ด้านเศรษฐกิจ02	108.90	37.541	.470	.876
ด้านเศรษฐกิจ03	108.87	37.844	.421	.877
ด้านเศรษฐกิจ04	108.83	37.592	.467	.876
ด้านเศรษฐกิจ05	108.87	37.844	.421	.877
ด้านสร้างรายได้01	108.77	36.875	.607	.872
ด้านสร้างรายได้02	108.90	37.541	.470	.876
ด้านสร้างรายได้03	108.93	37.857	.419	.877
ด้านสร้างรายได้04	108.77	36.875	.607	.872
ด้านสร้างรายได้05	108.87	37.844	.421	.877

ภาคผนวก ฉ
หนังสือจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ที่ จว. ๒๔๒/๒๕๖๖

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง : นโยบายการส่งเสริมศักยภาพชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม ของเทศบาลนครตรัง จังหวัดตรัง

TITLE : POLICY FOR PROMOTING COMMUNITY POTENTIAL IN MULTI-CULTURAL SOCIETY OF TRANG CITY MUNICIPALITY, TRANG PROVINCE

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

ไพรัช วัฒนกุล

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๖ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ มติที่ ๓๕๓/๒๕๖๖ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่างและผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผลการพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ออกให้ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ลงนาม

(พระมหามงวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ช
รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นายกเทศมนตรีนครตรัง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2566.

.

นางกาญจนา หนูอุไร, ผู้อำนวยการกองการศึกษา จังหวัดตรัง,
สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2566.

นายจิราวัฒน์ ณ ตะกั่วทุ่ง, สมาชิกสภาเทศบาลนครตรัง, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2566

นางเบญจพร บัวนัย, ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 13กุมภาพันธ์ 2566.

นางกัลยารัตน์ ทวินตระกูล, ผู้นำชุมชน, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2566.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	:	นางไพรัช วัฒนกุล
วัน/เดือน/ปีเกิด	:	วันที่ 17 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2506
สถานที่เกิด	:	บ้านเลขที่ 49 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประวัติการศึกษา	:	ปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้
ประสบการณ์ทำงาน	:	ผู้ประสานงานมูลนิธิคนเห็นคนภาคใต้
	:	นายกสมาคมควบคุมปัจจัยเสี่ยงภาคใต้
	:	นายกสมาคมผู้ปกครองคนพิการทางสติปัญญาภาคใต้
ที่อยู่ปัจจุบัน	:	บ้านเลขที่ 32/68 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านควน อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 9200